

Mendelova univerzita v Brně
Zahradnická fakulta v Lednici

DIPLOMNÍ PROJEKT MĚSTSKÉHO PARKU
Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce
prof. Ing. Jiří Damec, CSc.

Vypracoval
Bc. David Štěřba

Lednice 2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zpracovatel : **Bc. David Štěrba**
Studijní program: Zahradní a krajinářská architektura
Obor: Zahradní a krajinářská architektura
Název tématu: **Diplomní projekt městského parku**
Rozsah práce: 30 stran textu, průkazná grafická dokumentace řešení max 5xA1

Zásady pro vypracování:

1. Hledejte, prostudujte a analyzujte literární, výtvarné a tvůrčí inspirační podněty jako prameny k zadanému tématu a zpracujte rešerši.
2. Po dohodě s vedoucím DP zvolte modelový objekt, vymezte území a soustřeďte podklady pro jeho řešení.
3. Analyzujte možnosti modelového území z hlediska tématu DP. Postupujte od širších vztahů území k detailu. Syntézu rozborů srozumitelně vyjádřete graficky.
4. Formulujte koncept dotvoření vybraného urbánního prostoru v souznění nových i stávajících forem terénu, vody, staveb, výtvarného umění, vegetace, mobiliáře a dalších medií.
5. Zpracujte diplomní projekt v rozsahu architektonické studie, řešící průkazně funkční, provozní, prostorové, výtvarné, programové, rekreační, biologické a ekologické aspekty v půdorysech, řezech, pohledech, perspektivách a 3D modelu průkazně dokumentujících vlastní řešení.
6. Zobecněte výsledky řešení.
7. Výsledky předešlého postupu konzultujte alespoň 3x s vedoucím práce.

Seznam odborné literatury:

1. JELICOE, G. – JELICOE, S. *The landscape of man : shaping the environment from prehistory to the present day*. 3. vyd. New York, N.Y.: Thames and Hudson, 1995. 408 s. ISBN 978-0-500-27819-2.
2. OLIN, L. – STILGOE, J R. a kol. *Olin : placemaking*. 1. vyd. New York: Monacelli Press, 2008. 297 s. ISBN 978-1-58093-210-3.
3. DURAN, S C. *Contemporary landscape architecture*. 1. vyd. Köln [u.a.]: daab, 2008. 383 s. ISBN 978-3-86654-021-7.
4. FAVOLE, P. *Plätze der Gegenwart : Der öffentliche Raum in der Architektur*. Frankfurt am Main: Campus Verlag, 1995. 197 s. ISBN 3-593-35331-8.
5. BERRIZBEITIA, A. – GOLDBERGER, P. *Michael Van Valkenburgh Associates : reconstructing urban landscapes*. New Haven, Conn.: Yale University Press, 2009. 320 s. ISBN 978-0-300-13585-5.
6. CANTOR, S L. *Contemporary trends in landscape architecture*. New York: John Wiley & Sons, 1997. 348 s. ISBN 0-471-28791-1.
7. MCLEOD, V. *Detail in contemporary landscape architecture*. London: King, 2008. 192 s. ISBN 978-1-85669-498-8.
8. WEILACHER, U. *In gardens : profiles of contemporary European landscape architecture*. Basel: Birkhauser-Publishers for Architecture, 2005. 183 s. ISBN 3-7643-7078-5.
9. PROMINSKI, M. – WEILACHER, U. *Landschaft entwerfen: zur Theorie aktueller Landschaftsarchitektur*. Berlin: Reimer, 2004. 163 s. ISBN 3-496-01307-9.
10. WEILACHER, U. – WULLSCHLEGER, P. *Landschaftsarchitekturführer Schweiz*. Basel: Birkhäuser, 2002. 355 s. ISBN 3-7643-6587-0.
11. WEILACHER, U. *Syntax of landscape : the landscape architecture of Peter Latz and Partners*. Basel: Birkhäuser, 2008. 199 s. ISBN 9783764376147.
12. DAMEC, J. New Landscapes for Old Structures and New Structures in Old Landscapes. In FINGEROVÁ, R. *IFLA Central Region Conference Prague 2004*. 1. vyd. Prague: Czech Landscape and Garden Society, 2004, s. 1–3.
13. WILHELMOVÁ, D. – DAMEC, J. *Revitalizace SV části sadového okruhu historického jádra města Plzně – Mlýnská strouha, dokumentace pro provedení stavby, Lednice*. 2008.
14. WILHELMOVÁ, D. – DAMEC, J. *Zahrada a město : katalog výstavy*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2015. 159 s. ISBN 978-80-7509-312-7.

Datum zadání diplomové práce: prosinec 2015

Termín odevzdání diplomové práce: květen 2017

L. S.

Bc. David Štěrbá
Autor práce

prof. Ing. Jiří Damec, CSc.
Vedoucí práce

doc. Dr. Ing. Dana Wilhelmová
Vedoucí ústavu

prof. Ing. Robert Pokluda, Ph.D.
Děkan ZF MENDELU

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci Diplomní projekt městského parku vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Lednici dne:

.....

podpis

Poděkování

Rád bych poděkoval svému vedoucímu diplomové práce prof. Ing. Jiřímu Damci, CSc. za cenné a praktické rady, stejně jako kvalitní vedení diplomního projektu. Mé poděkování patří dále všem mým nejbližším za nesmírnou podporu a důvěru v mé schopnosti.

OBSAH

1. ÚVOD	5
2. CÍL PRÁCE	6
3. LITERÁRNÍ PŘEHLED	7
3.1 Historie vzniku veřejného parku jako nedílné součásti města	7
3.2 Tvůrčí principy při plánování a navrhování městského parku	13
3.3 Příklady současných městských parků celosvětového významu	20
3.3.1 Olympiapark v Mnichově	20
3.3.2 Parc de la Villette	24
3.3.3 Millennium Park	28
4. MATERIÁL A METODY	31
5. VÝSLEDKY	33
5.1 Historie Plzeňské papírny a Papírenského parku	33
5.2 Výsledky analýz	39
5.2.1 Širší vztahy a lokalizace řešeného území	39
5.2.2 Dopravní charakteristiky v souvislosti s řešeným územím	41
5.2.3 Pěší provoz	43
5.2.4 Funkční využití území	45
5.2.5 Majetkoprávní vztahy	48
5.2.6 Technická infrastruktura	50
5.2.7 Biogeografie dle Culka (2005)	52
5.2.8 Geomorfologické poměry	54
5.2.9 Geologické poměry	54
5.2.10 Hydrologické poměry.....	56
5.2.11 Ochrana přírody a krajiny	58
5.2.12 Potenciální přirozená vegetace	58
5.2.13 Analýza vegetačních prvků	59
5.2.14 Východiska analýz pro návrh	61
5.3 Popis návrhu revitalizace Papírenského parku	63
6. DISKUSE	71
7. ZÁVĚR	72
8. SOUHRN	73
9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	74
10. PŘÍLOHY	75

1. ÚVOD

Městský park je ve vyspělém světě dnes již zcela přirozenou součástí městské krajiny, tvořící v rámci městského systému zeleně nejen protiváhu k problematické a chladné šedi sídla, především však multifunkční prostor, blahodárně působící na fyzické i duševní zdraví obyvatel a nabízející nejen esenci přírody v silně antropickém prostředí, ale též prostor bohatých forem aktivního i pasivního odpočinku. Soudobé světové realizace městských parků napříč kontinenty dokazují, že právě park se může stát naprosto legitimní soudobou ikonou města a vytvářet nové hodnoty v území nejen z hlediska ozdravení silně zastavěné krajiny, též ale z hlediska kultury a umění.

Práce, jak již sám její název napovídá, je postavena především na představení architektonické studie městského parku na modelovém území v rámci praktické části diplomové práce, ovšem taktéž obsahuje teoretické pozadí, jehož znalost je nutná k adekvátnímu uchopení dané tematiky. V literárním přehledu se práce zabývá především otázkou vzniku a vývoje novodobého městského parku, představením některých tvůrčích principů při plánování a navrhování a v neposlední řadě nabízí příklady současných významných městských parků, na nichž vysvětluje užité principy práce s konkrétním prostorem.

Praktická část práce – tedy architektonická studie – se zabývá revitalizací Papírenského parku v Plzni, který je v současné době aktuálním tématem urbanistického vývoje města a v souvislosti s plánovanými změnami v území je právě v současnosti správná doba pro vyjádření názorů na tento prostor.

2. CÍL PRÁCE

Cílem diplomního projektu bylo představit literární, výtvarné a tvůrčí inspirační podněty na téma městského parku a jejich následné ověření na konkrétním objektu formou analytického prošetření vybraného modelového území a následného vypracování architektonické studie ve formě návrhových posterů, představující názor autora práce na formu řešení městského parku, a to prostřednictvím grafického a literárního vyjádření.

3. LITERÁRNÍ PŘEHLED

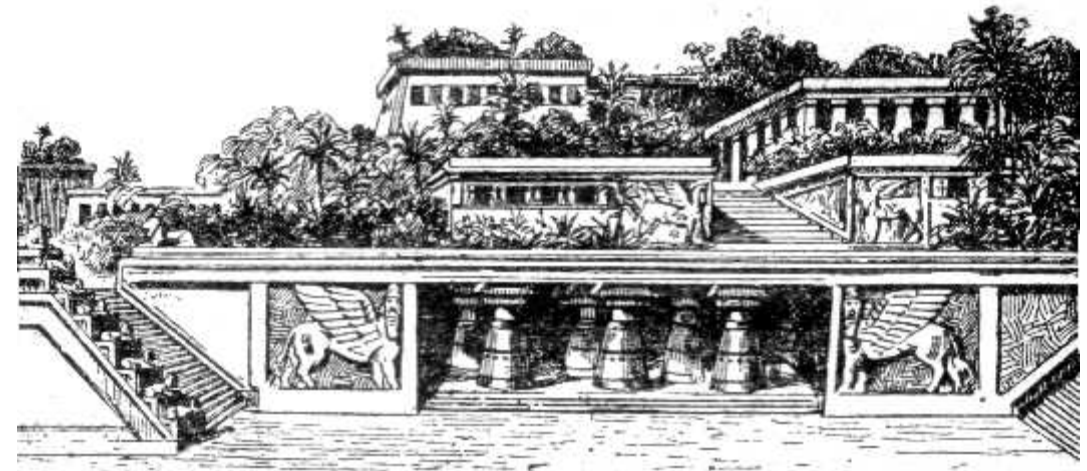
3.1 Historie vzniku veřejného parku jako nedílné součásti města

Ačkoliv je městský park nejvíce spojen s vývojem urbanismu a architektury 19. a 20. století, předkládá nám historie příklady nejrůznějších forem veřejné zeleně v sídle již v dobách nejstarších civilizací. Pomineme-li bohaté příklady starověkých civilizací orientu s vedoucím postavením staré Číny, kde příroda vždy byla v úzkém kontaktu s lidským snažením, jeho možnostmi a filozofií, lze mluvit o jistých formách veřejných zahrad a další zeleně již u mezopotámských civilizací. Sumerské a později babylonské město Uruk je popsáno v jedné z nejstarších památek literatury, v Eposu o Gilgamešovi. Zde najdeme popis zahrad, které zabírají stejné území jako samotné město („jeden sar“). Z popisu ovšem nevyplývá, zda se jedná o zahrady volně přístupné, či určené privilegovaným. (Hrůza a Zajíc, s. 21)

Mnohem konkrétnější svědectví se dochovalo do dnešních dob v případě dalšího sumerského města a duchovního centra Nippur. Během archeologických výzkumů byla nalezena hliněná destička zobrazující fragment plánu města, kde je vyobrazena uvnitř samotného sídla zahrada. (Hrůza a Zajíc, s. 22)

Podobně i v hlavním městě Asýrie, v Ninive bylo počítáno se zastoupením zeleně. Součástí sídla byly parky, kromě toho měl vládce svoji zahradu s cizokrajnými rostlinami a jistou formu zoologické zahrady. Důkaz o těchto prvcích zeleně se dochoval na dobovém nápisu (dle Gotheina, s. 32), uvádějícím založení zahrad „nad městem a pod městem“ samotným vládcem, „srovnání kopců“ a vybudování kanálu. Město Aššur se zase honosilo nečekaně sofistikovaným a technicky pokročilým způsobem pěstování dřevin – městu náležela zahrada na skalnaté terase o ploše 16 000 m², kde byly stromy zasazeny do výsadbových jam propojených podzemními zavlažovacími kanály. (Hrůza a Zajíc, s. 24 - 25)

O vysoké úrovni městské zeleně Mezopotámie svědčí jeden ze sedmi divů světa – visuté Semiramidiny zahrady (obr. 1), založené vládcem Nabukadnezarem II. Tyto zaniklé zahrady se rozkládaly na terasách zikkuratu a byly zavlažovány důmyslným systémem spirálovitých čerpadel. (Wilhelmová)

Obr. 1: Zahrady Semiramidiny, reprodukce z 20. století (zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Visut%C3%A9_zahrady_Semiramidiny#/media/File:Ogrody_semiramidy.jpg)

Obr. 2: Freska z Nabumanovy hrobky zobrazující zahradu s centrálním vodním prvkem (zdroj: https://en.wikipedia.org/wiki/Gardens_of_ancient_Egypt)

V případě starověké egyptské civilizace máme představu o vztahu tehdejšího člověka k zahradě a kultivaci rostlin především z nástěnných maleb, především v královských hrobkách (obr. 2). Zahrady staroegyptského osídlení měly jak reprezentativní, tak produkční účel. Kromě geometricky uspořádaných zeleninových zahrad a sadů se lze ve starověkém Egyptě setkat se zahradami paláců, které často na sebe braly úlohu reprezentace moci vládců, dále chrámovými zahradami s posvátným hájem, případně i posvátným jezerem (např. v Karnaku) a procesními cestami lemovanými alejemi. V neposlední řadě byly pro egyptskou kulturu typické soukromé zahrady, zpravidla geometrických, obdélníkových dispozic, často s centrální vodní nádrží s vodními rostlinami a vysokou zdí lemovanou stromy po obvodu zahrady. (Wilhelmová)

Hrůza uvádí soukromý královský park, lokalizovaný 5 km od centra města Achet – Aton, který však sloužil pouze vládci, nikoliv společnosti. (Hrůza, s. 28)

V pozdějších dobách antiky se opět setkáváme s nejrůznějšími formami zeleně. Možný prázáklad jejích forem byl ovšem přítomen již např. u Mínojské kultury. Tato ostrovní civilizace měla ve své době natolik silné postavení, že paláce mohly postrádat opevnění a byly otevřeny do krajiny. Kromě toho ovšem najdeme zmínky o zahradách, určených pro radost obyvatel. V případě Mykénské kultury, a také později samotného antického Řecka, na sebe zahrady braly podobu nádvoří, ale i sadů a zastoupena byla též veřejná a polo-veřejná místa v podobě posvátných hájů, posvátných pramenů či zahrad filosofů – učebních akademií.

V případě Římské říše docházelo k dalšímu rozvoji úrovně veřejného prostoru, včetně veřejných prostranství ovládnutých nejrůznějšími formami zeleně. Dle Pliniova popisu měly kromě výhledů na moře či do krajiny významné postavení promenády ve stínu stromů. Samotný Řím se stal městem parků, rozkládajících se podél Tiberu, kde se rozkládala také chudinská předměstí. Jako první Julius Caesar, následovaný později dalšími vládci, věnoval pozemky parků pro veřejné účely. (Jeliccoe, s. 129)

S pozdějším příchodem středověku došlo v evropském prostředí k obecnému úpadku do té doby se bohatě rozvíjejících principů architektury a zahradní tvorba nebyla výjimkou. Z toho důvodu lze těžko mluvit o kontinuálním vývoji prvopočátků fenoménu městského parku, jehož princip mohl být postupným vývojem znovuobjeven a dále rozvíjen až s nástupem italské renesance a pozdějších období novověku, s dominantním rozvojem v 19. a 20. století, souvisejícím se společenskými změnami a akcelеровaným rozvojem měst v reakci na průmyslovou revoluci.

Jestliže chápeme městský park jako prostředí s dominantní složkou přírodních forem v protipólu k nehostinné městské džungli, sloužící účelům společnosti, lze za první předzvěst parku v období novověku označit Berlínskou Tiergarten. (Hodonický, s. 2)

Ta vznikla již roku 1527 jako lovecká obora braniborských šlechticů, rozšířená roku 1530 o severní a západní pozemky. Později, v souvislosti s růstem města, se však stala součástí intravilánu Berlína a ztratila tak svoji původní funkci. Proto roku 1740 byla původní obora, v té době již upravená Fridrichem Vilímem I. do podoby lesního parku propojující jeho palác se zámek Charlottenburg, otevřena pro veřejnost Fridrichem II. Velikým, coby veřejné zahrady (obr. 3). (Tiergarten (park), ©2017) [https://en.wikipedia.org/wiki/Tiergarten_\(park\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Tiergarten_(park))

Již dříve se ovšem setkáváme s myšlenkami podobného druhu. V první polovině 17. století spatřují světlo světa spisy německého teoretika Josefa Furttendacha st., který podnikal obchodní cesty do Itálie a setkal se tak s renesanční architekturou, kterou si velmi oblíbil a začal ji hlouběji studovat. Kromě spisů týkajících se samotné architektury budov, vydává též Spisy o rekreační architektuře, pojednávající o parcích a zahradách. (Hrůza, s. 137)

Již počátkem 17. století navíc vzniká v Anglii první parkové náměstí Covent Garden, jehož autorem je inigo Jones, které se stává předobrazem mnoha dalších parkových náměstí Londýna. (Hrůza a Zajíc, s. 138)

V průběhu 17. století dochází s růstem počtu obyvatel obcí aglomerace Londýna k rozšiřování zástavby kolem původních center a vznikají tak nové čtvrti, později spoluutvářející město. Typickým znakem těchto čtvrtí jsou další parková náměstí, zvaná squares, inspirovaná renesančními principy a snad též příkladem Place Royale v Paříži. (Hrůza a Zajíc, s. 167-168)

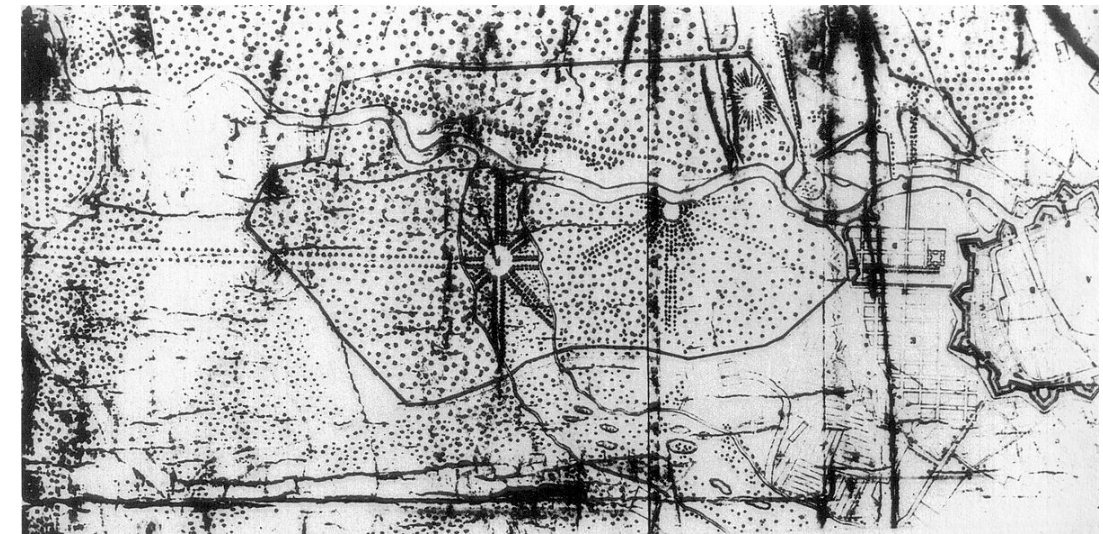
Francouzská metropole je dalším pionýrem zapojování ušlechtilých forem veřejné zeleně do městského organismu. V průběhu 17. století, s přesahem až do 18. století (za vlády Ludvíka XIV.) dochází k bourání fortifikačního opevnění a je tak otevřena cesta pro budování bulvárů kolem původního jádra města. (Hrůza a Zajíc, s. 163)

Při obecnějším srovnání pohledu renesance a baroka na práci s přírodními podmínkami lze konstatovat poměrně výrazná změna pohledu člověka na příležitosti, které natura nabízí v souvislosti s urbanistickými principy. Zatímco renesance vnímala terénní nerovnosti, vodní prvky, apod. jako překážku při uplatňování ideálních schémat měst, baroko dokázalo využít prostorotvorné funkce přírodních komponent – terénu, vodních ploch, zeleně a celé krajiny ve svůj prospěch. (Hrůza a Zajíc, s. 186)

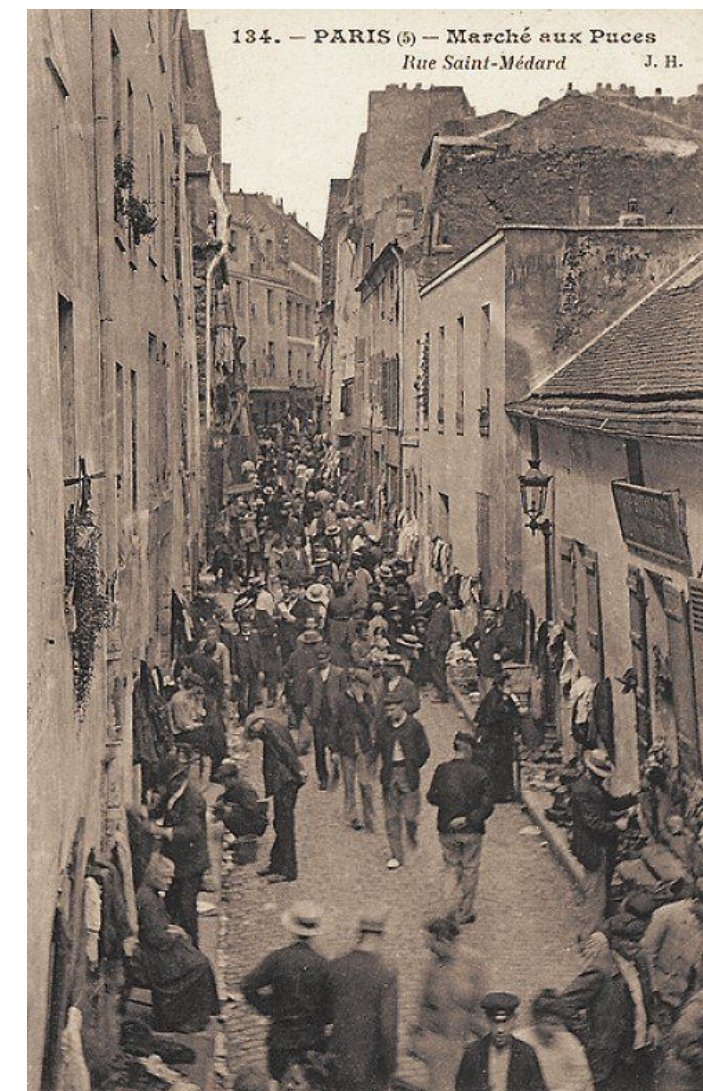
K většímu přispění k vývoji městského parku a principu veřejně přístupné městské zeleně přispělo období konce 18. století. Na počátku průmyslové revoluce vznikají mnohá teoretická díla věnující se tématu měst, urbanismu a filozofickým otázkám úrovně života ve městě. Ve spojitosti s těmito úvahami se někteří autoři dotýkají tématu vnášení přírodních prvků do šedi lidských sídel. Jedním z autorů utopického díla dotýkajícího se otázek města a změny způsobu života člověka ve vazbě na jeho životní prostředí je francouzský dramatik Louis Abel Beffroi de Reigny, popisující ve svém dílu ideální říši na Měsíci s jejím hlavním městem Lunol. To je obklopeno nezastavitelným pásem území s loukami, lesy, keři a ovocnými stromy, tvořící překážku nekonečnému růstu města a zároveň jednou z podmínek pro zajištění čistoty ovzduší a rekreace obyvatel města. (Hrůza a Zajíc, s. 197-198)

Nebyly to však jen představy umělců, kdo vycítil nutnost změny v městském prostředí. Výrazným katalyzátorem se stala Francouzská revoluce – roku 1793 byla v návaznosti na hlasy výboru pro veřejné práce ustavena Dočasná komise umělců, jejímž úkolem bylo vypracovat plán přestavby a rozvoje Paříže, včetně rozšíření ulic, veřejných prostranství a parků. Hlavním důvodem byly požadavky na větší možnost pohybu v ulicích a pohodlí obyvatel, zároveň však především nutnost hygienického ozdravení samotného města (obr. 4). (Hrůza a Zajíc, s. 199-200)

Tyto změny se však projeví až v době pařížské Haussmanizace (od r. 1853), kdy Napoleon III. snad vlastní rukou nakreslil plán přestavby města, pravděpodobně na základech již vypracovaného plánu Dočasné komise umělců a předal jej prefektovi departementu Siene jako podklad k realizaci těchto změn. Tak vznikla nová urbanistická koncepce Paříže, kde kromě výrazných změn jako proražení nových velkorysých tříd, vybudování velkého počtu nových budov veřejné vybavenosti (radnice, nádraží, divadla, ...), postavení nových činžovních domů a vzniku nových ulic, dochází též k realizaci 24 nových parkových náměstí a především otevření dřívější královské zahrady v Boulogne a ve Vincennes, kde se vysadilo několik tisíc nových stromů. (Hrůza a Zajíc, s. 217-219)

Obr. 3: Plán obory Tiergarten z roku 1698 (zdroj: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Plan_Tiergarten_Berlin_1698.jpg)

Obr. 4: Dobová fotografie Pařížské ulice před Hausmannovou přestavbou města, pořízeno před rokem 1855 (zdroj: <https://cz.pinterest.com/search/pins/?q=Travel&pin=558798266238436939&lp=plp>)

Přesto je francouzská přestavba Paříže typická zejména pro síť přímých uličních tříd, které tak ovšem nechávají vyniknout romantistickému systému parků jako protijedu ke geometrické účelnosti města. Změna smýšlení společnosti se projevuje v samotném principu plánování – jak uvádí J. Jellicoe, plánování měst na počátku 19. století bylo směřováno více ku prospěchu slávy národa, než individuálního vládce. (Jellicoe, s. 251)

Samotný, skutečně funkční systém parků Paříže byl ovšem vybudován především J. C. Alphandem. Započal přeměnou Bois de Boulogne (obr. 5) do podoby parku ve stylu picturesque style a vyvrcholil roku 1863 prvním příkladem přeměny nevyužívaného území na městský park v případě vzniku Parc des Buttes – Chaumont (obr. 6), na jehož území byly původně vápencové lomy. (Jellicoe, s. 257)

Urbanistické zásahy spojené s vnášením veřejné zeleně do sídla se nevyhnuly ani Londýnu. Na počátku 19. století vzniká plán Londýna a díky tomu také pod vedením Johna Nashe s pomocí H. Reptona urbanistický soubor Regent's park a Regent's street ve stylu pozdního klasicismu, strukturu doplnil Park Crescent a St. James' park. Na principy Regent's parku, původně vybudovaného pro Jiřího IV. v pozdějším období navázal a dále rozvinul Holland park, jenž se stal prvním parkem kombinujícím soukromé zahrady malého měřítka s velkorysou plochou veřejné zeleně. Již o období Picturesque style v Anglii se Jellicoe vyjadřuje jako o době, kdy park překročil hranice sídel pánů a soukromého majetku, aby pronikl do měst, sloužící veřejnosti. (Hrůza a Zajíc) (Jellicoe, s. 262)

Roku 1843 vznikl na území Anglie park Birkenhead, jenž je významný především okolnostmi jeho založení. Jedná se o první park určený pro veřejnost a zároveň veřejností založený, a to jako reakce na potřebu ozdravení města zatíženého negativními vlivy těžkého průmyslu na životní prostředí. (Jellicoe, s. 261)

V pozadí zcela nezůstalo ani Německo. Již na počátku 19. století se jedním z příkladů pro další vývoj plánování měst stává Hamburk, když je roku 1804 vydáno rozhodnutí o zrušení fortifikačního opevnění. Do dějin bohužel vstupují Napoleonské války a město čelí obléhání, nápad je tedy znovu diskutován až roku 1819 a roku 1832 se již na místě původního opevnění rozléhá veřejný park. (Hrůza a Zajíc, s. 215)

V polovině 19. století, roku 1840, přichází Joseph Lenné s posledním plánem města Berlína nazvaným Projektované ozdobné a hraniční tahy Berlína a nejbližšího okolí, kde po vzoru Pařížského plánu představuje parkové aleje a zelené pásy.

Obr. 5: Vyobrazení Bois de Boulogne umělcem Jeanem Béraudem z roku 1900 (zdroj: <http://kerrisdalegallery.com/print/beraud-le-chalet-du-cycle-au-bois-de-boulogne/>)

Obr. 6: Současná podoba Parc de Buttes - Chaumont a dominanta skalního výchozu s belvédérem (zdroj: https://res.cloudinary.com/dk/image/upload/q_80,c_fit,w_1200,h_630,f_auto/paris/parc-des-buttes-chaumont.jpg)

Iniciativa za budování městských parků nezůstává pouze na evropském kontinentu. V souvislosti s projektem zástavby Manhattanu v polovině 19. století vzniká kampaň za vybudování rozlehlého parku při pobřeží, iniciovaná básníkem W. C. Briantem za podpory W. Whitmana a zahradního architekta A. J. Downinga. Původní plán zástavby s územím pro park nepočítá z důvodu nouze o půdu, argumentuje se především tím, že na rozdíl od některých evropských měst je území Manhattanu příznivě ovlivňováno klimatem četných mořských zálivů.

Roku 1851 je však v reakci na výše zmíněnou iniciativu ustavena parková komise a o dva roky později je dán souhlas k výkupu pozemků. Přesto se však namísto pobřežní lokality z důvodu vysokého ekonomického potenciálu tohoto území raději volí centrální nezastavěný prostor a vzniká tak Manhattanský Centrální park (obr. 7). Jeho autory se stávají F. L. Olmsted a Calvert Vaux, kteří zde představují nemálo nových principů a přístupů v plánování, jako např. mimoúrovňové vedení cest pro pěší a pro kočárovou dopravu, vyhlídkové trasy, dřevinný pás kolem obvodu parku pro odclonění ruchu města, atd. (Hrůza a Zajíc, s. 211)

Polovina 19. století byla významná též díky plánům rozšíření Vídně v souvislosti s plánovaným zrušením hradebního okruhu. Zpočátku je tato iniciativa kritizována vojskem a policií, zároveň však mezi lety 1839-1856 vzniká 8 projektů na rozšíření města z ruky Ludvíka Förstela. Potom, co František Josef I. vydává závazné rozhodnutí o přestavbě vídeňského centra je již roku 1858 stanovena porota, vybírající z celkem 85 návrhů na rozšíření Vídně do hradebního okruhu. (Hrůza, s. 220-221)

Na prvním místě je zařazen projekt Ludvíka Förstela, neobsahující ovšem myšlenku Ringstrasse (obr. 8). Roku 1859 vzniká definitivní plán přestavby výborem, speciálně ustaveným pro tuto činnost a roku 1865 je již slavnostně otevřena Ringstrasse v celé své délce čtyř kilometrů a průměrné šířce 57 m. (Hrůza a Zajíc, s. 222-223)

Vídeň se díky tomu stává vzorovým příkladem budování okružního zeleného pásu kolem historického jádra a asanačních principů pro další města. Již roku 1863 se stává dalším příkladem Brno díky projektu Jana Lorenze, ještě o rok dříve je obdobný princip aplikován v Augsburgu. Následují další evropská města jako Štětín a Mohuč v 70. letech 19. století a Kolín nad Rýnem roku 1881. Rok 1895 není posledním s obdobným projektem v Gdaňsku, tento princip je v různých formách aplikován dodnes. (Hrůza a Zajíc, s. 225)

Obr. 7: Stará fotografie zachycující Old Bandstand v Central Parku, rok neúveden (zdroj: <http://architecturalwatercolors.blogspot.cz/2011/04/old-bandstand-central-park.html>)

Obr. 8: Vyobrazení z Ringstrasse z roku 1890 (zdroj: <http://labs.europeana.eu/data/vintage-photographs-of-vienna>)

Rakouského původu je také umělec a urbanista Camillo Sitte, který roku 1889 vydal dnes již klasickou knihu *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Zde mimo jiné kritizuje elitářský přístup k tvorbě veřejného prostoru a vystavuje do popředí důležitost lidského měřítka městského popředí. Reakcí je širokosáhlá změna přístupu v plánování měst a do popředí se dostává éra demokratického plánování. (Jeliccoe, s. 251)

Na přelomu 19. a 20. století je městský park již zcela legitimní součástí organismu města a důležité slovo ve vývoji dostává trend výstavnictví.

Roku 1893 město Chicago slaví 400. leté výročí objevení Ameriky a při této příležitosti je plánována světová výstava, jejímž hlavním projektantem se stává Daniel Hudson Burnham. Jeho spolupracovníky jsou F. L. Olmsted, L. Sullivan a Ch. Mc Kim, společně vytvářejí výstavní prostor s formálními parky a zahradami, jezery a vodními kanály. O 16 let později, roku 1909 je snaha výstavní areál v rámci projektu přestavby Chicaga doplnit o parkový pás propojující jej s centrem města. Celá přestavba byla realizována pouze zlomkově, součástí se ovšem stala parková kompozice s uměleckou galerií v lokalitě poblíž jezera, kde došlo k zasypání příbřežního pásu (obr. 9). (Hrůza a Zajíc, s. 232)

Kromě ukotvení veřejného parku v plánovacích urbanistických procesech přinesl přelom 19. a 20. století nové filozofické myšlenky a teoretické principy související s implementací zeleně do měst. Jednou z nejvýraznějších myšlenek je teorie zahradního města. V moderním pojetí je autorem této myšlenky Ebenezer Howard, který roku 1898 vydává pojednání „Zítřek. Pokojná cesta ke skutečné reformě“.

Princip zahradního města spočívá především v zonaci funkčního členění a vytvoření zelených pásů v sídle, které zajistí prostoupení jednotlivých částí města prvkem přírody. S původní myšlenkou se pojí též nízká zastavěnost takového města, což zajišťuje, aby „město nebylo zahradami jen obklopeno, ale prostoupeno“. Nakonec je zde též podmínka izolovanosti celého takového sídla. (Hrůza a Zajíc, s. 261)

Tyto principy byly částečně využity a modifikovány ve 2. polovině 20. století během výstavby modernistických sídlišť socialistické Evropy, ovšem současnost ukazuje, že tento způsob plánování nepatřil mezi nejzdařilejší a přináší s sebou problémy např. s nevyužitím nezastavěných ploch a často jejich nedostatečnou údržbou.

Obr. 9: Vyobrazení výstavního prostoru světové výstavy v Chicagu (zdroj: <http://www.history.com/news/7-things-you-may-not-know-about-the-1893-chicago-worlds-fair>)

3.2 Tvůrčí principy při plánování a navrhování městského parku

Městský park je v současné době již fenoménem, neodmyslitelně spoluutvářejícím městský prostor a velkou mírou se podílející na kvalitě života obyvatel. Je protikladem a zároveň metaforicky řečeno jistým protijedem městského prostředí se svými hygienickými a sociálními problémy, je reprezentantem přírodních složek městské krajiny určených k rekreaci. Zároveň je však již od jeho novodobého pojetí – tedy již od 18. století – chápán jako urbánní prostor koncipovaný primárně pro účely rekreace a duševní i fyzické regenerace, odpočinku, pobytu a zábavě, přičemž je současně veřejně přístupný. (Damec)

Park je potřeba posuzovat z hlediska jeho plánovaného poslání a významu ve městě, což může zároveň souviset s jeho lokalitou a rozlohou. Z tohoto hlediska lze klasifikovat městské parky do následujících kategorií:

Park centrální s celoměstským významem

Je nejvelkorysejší formou městského parku. Jeho docházková vzdálenost může být až 1 hodina, jeho spádové území obsahuje celé město, někdy s přesahem jeho významu např. až pro celý region. Forma takového parku by měla odpovídat jeho významu a to nejen z hlediska kapacity a vybavenosti, ale též z hlediska nabídnutí adekvátního programu a variability funkcí, forem a potenciálu.

Park s významem pro městský obvod

Typ parku, jehož spádové území je městský obvod či např. městská část. Docházková vzdálenost do tohoto typu parku by neměla přesáhnout 30 minut a měl by především vytvořit vhodné prostředí k denní a víkendové rekreaci obyvatel v mnoha různých formách a podobách – pasivních i aktivních. Samozřejmě by měl mít také adekvátní kapacitu, jestliže sezónně nabízí program, překračující svým významem hranice městského obvodu, i pro tyto události by měl být adekvátně vybaven a koncipován.

Obr. 10: Central Park v New Yorku je typickým příkladem parku s celoměstským významem (zdroj: <http://fr.canoe.ca/archives/voyages/destinations/etatsunis/media/2016/05/20160519-093842-g.jpg>)

Obr. 11: Pařížský Parc Buttes-Chaumont jako příklad obvodového parku (zdroj: https://c1.staticflickr.com/4/3864/14297310097_df23bdec70_b.jpg)

Okrskový park s lokálním významem

Okrskový park lokálního významu je třetím z typů městského parku, jehož význam výrazně nepřekračuje hranice blízkého okolí. Často se jedná o tzv. kapesní parky v prolukách či vnitroblocích, maloplošné formy městské zeleně s adekvátním vybavením, apod. Stejně jako předchozí kategorie by i parky lokálního významu měly být součástí městského systému zeleně a jejich výtvarně architektonické pojetí se současným naplněním jejich potenciálu z nich dělá naprosto plnohodnotný městský veřejný prostor ztvárněný v souladu s duchem a formami přírody, aplikované do souvztažností civilního prostředí. Měl by se stát součástí domova a mít pozitivní vliv na sociální vztahy obyvatel. (Damec)

Ačkoliv by se mohlo zdát, že každý významný městský park je osobitým originálem, vzniklým kombinací potenciálu a možností prostředí, ve kterém vznikl, historickými a kulturními souvislostmi, tvůrčím přispěním architekta či umělce a v neposlední řadě též vlivem politického či filozofického pozadí vzniku díla, došlo a dochází během historického vývoje městského parku k zavedení principů, které se téměř bez nadsázky stávají zcela legitimními tvůrčími principy, uplatnitelnými v rozličném prostředí a situacích, při vhodné aplikaci a přizpůsobení konkrétním podmínkám.

Již ve fázi plánování je podstatné si uvědomovat především širší urbanistické souvislosti ve vazbě k budoucímu parku. V souvislosti s výše popsáním principem klasifikace parků dle jejich významu pro sídlo je nezbytně nutné si hned v prvopočátku uvědomovat význam a poslání konkrétního díla, jeho kapacitu a dostupnost, demografickou skladbu a individuální kulturní zvyklosti, ale též rekreační potenciál území a ekologické podmínky dané lokality.

Obr. 12: Paley Park - v úzké proluce mezi budovami Manhattanu dokázali Zion Breen Richardson Associates vytvořit plnohodnotný park lákající denně velké davy obyvatel New Yorku (zdroj: <https://www.outdoorproject.com/sites/default/files/styles/cboxshow/public/1482>)

V souvislosti s těmito širšími vazbami si lze položit pět jednoduchých otázek:

Proč:

S otázkou „proč“ souvisí poslání a význam parku. Kromě obecného významu městského parku, jenž byl již nejménou zmiňován v této práci, je potřeba zvážit též jeho význam v rámci města, což opět souvisí s výše popsanou klasifikací na parky celoměstského, obvodního a lokálního významu. S tím se pojí též poslání takového prostoru – „kapesní“ park s kapacitou několika desítek návštěvníků musí samozřejmě splňovat jiné požadavky než mnohahektarové krajinářské dílo.

Kolik?

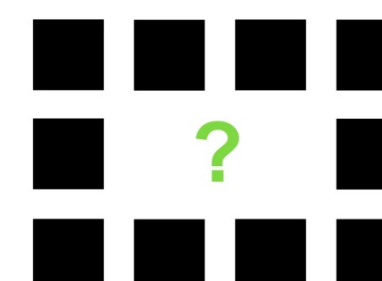
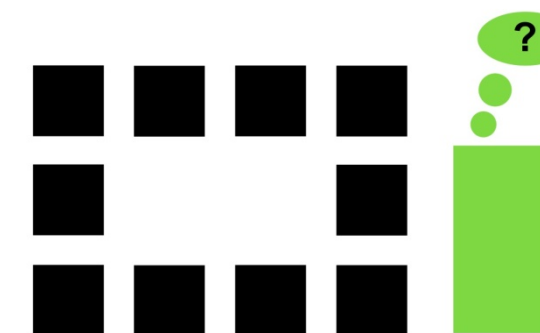
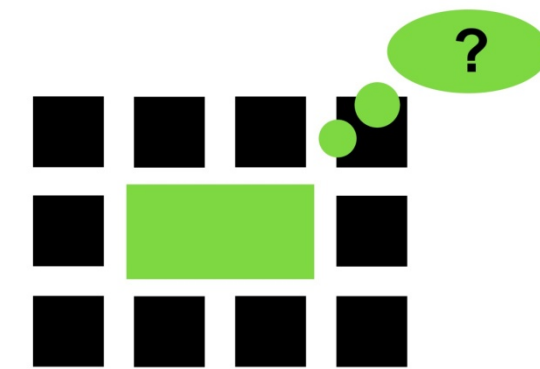
Jednoduchá otázka „kolik“ v sobě zahrnuje problematiku samotné kapacity, spádovosti a dostupnosti. Bez analytického šetření širších vztahů, dopravní a provozní dostupnosti a prostupnosti a příležitostí, jež město nabízí, nelze plnohodnotně přistupovat k plánování městského parku. Tyto charakteristiky se opět navrací k otázkám významu, ale taktéž únosnosti území a potřeby adekvátního vybavení.

Kde:

Taktéž je potřeba si uvědomovat charakteristiky prostředí, ve kterém se park nachází, v tomto případě míněno z hlediska ekologických a přírodních souvislostí. Jen v případě, že jsme si vědomi přírodního potenciálu a limitů dané lokality, jsme schopni vytvořit dlouhodobě funkční prostor, obsahující plnohodnotnou přírodní složku. V procesu plánování již můžeme doporučit, či např. regulovat, v procesu navrhování již rozvádíme prvotní teze s uvědomováním si přírodního kontextu daného místa.

Jak:

V souvislosti s otázkou „jak“ může souviset rekreační potenciál dané lokality – každé území nese své charakteristiky, které je potřeba hned v počátku uchopit tak, aby se staly hodnotami městského parku. Vysoký přirozený potenciál nesou např. vodní prvky – voda je nedílnou a neodmyslitelnou součástí přírody, divočiny. V nejrůznějších formách vdechuje prostoru zcela jedinečný život, láká a přitahuje. Kromě vody má značný potenciál taktéž členitý reliéf, který je potřeba podpořit a těžit z jeho variability a to zvláště, jedná-li se o vysoce zastavěné území s nedostatkem volného prostoru – v tomto případě je potřeba zapojit vertikální osu a nabídnout návštěvníkovi alternativu k velkorysé ploše. V neposlední řadě taktéž stávající vegetace nese značný potenciál, ze kterého je potřeba těžit, hodnotné ještě zhodnocovat, chybějící vnášet.

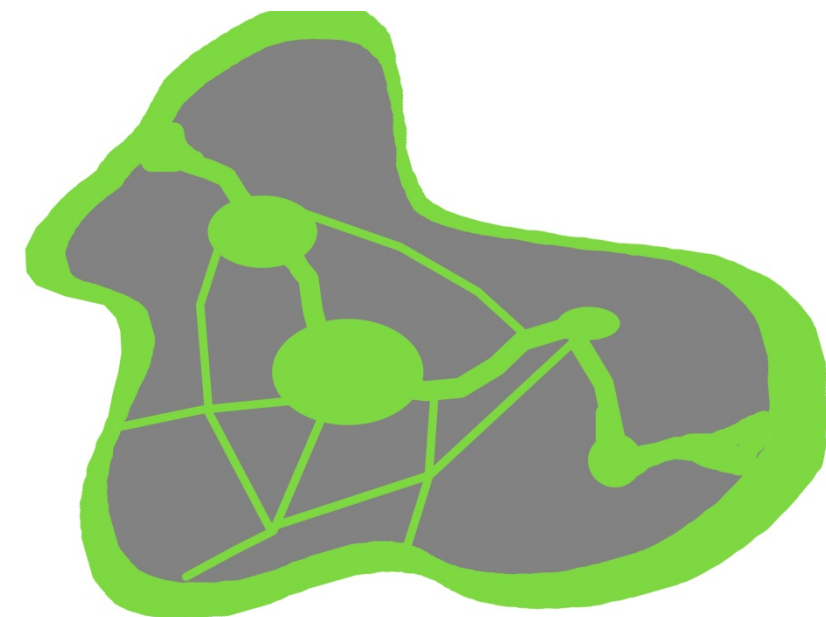
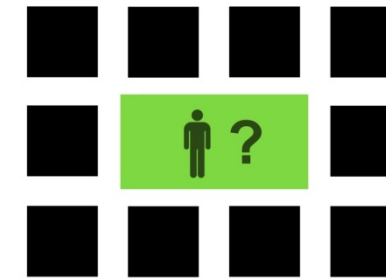
Pro koho?

Ve spojitosti s otázkou „pro koho“ je potřeba se taktéž v procesu plánování městského parku zabývat otázkou demografického složení obyvatel spádového území. Již Frederick Law Olmsted vyjádřil myšlenku, že parky jsou prostředím, kde dochází k souznění obyvatel různých sociálních tříd, zájmů a společenského postavení, kteří sem přichází za stejným cílem bez nutnosti soupeření a žárlivosti. Současně je však potřeba brát ohled na všechny přítomné demografické skupiny a snažit se naplnit její potřeby. Park by měl být prostředím jednotným, přehledným, avšak variabilním v tom, co přináší jeho uživateli. (Damec)

Při podrobnějším pohledu na principy plánování a navrhování městského parku je potřeba zabývat se mnoha aspekty, souvisejícími s jedinečností dané lokality ve vazbě na své prostředí, čas a události s ní související. Některé z principů jsou však opět do jisté míry platné obecně, či již ukotvené coby standardy při práci zahradně-krajinářského architekta. Nelze ani jmenovat vyčerpávající seznam dílčích složek, podílejících se na vlivu na proces navrhování. V zásadě se ovšem zdá, že jisté charakteristiky jsou zastoupeny snad při každém procesu navrhování a je proto potřeba s nimi počítat.

Napojení na systém zeleně

Žádný park by neměl být ojedinělým územím s převládající přírodní složkou, ostře odděleným od svého okolí. Stejně, jako by město mělo zasahovat do samotného organismu parku, naopak i park by měl vystupovat ze svých hranic a expandovat do okolní městské krajiny, aby tak navázal na další prvky systému zeleně a vytvářel tak prospěšné a hodnotné prostředí, umožňující projít celé město v blízkém doteku esence přírody. (Damec)

Historické a vývojové souvislosti:

Málokdy, a to obzvláště, pohybujeme-li se v městském prostředí, je území zcela nezávislé na historických a kulturních souvislostech. V této otázce je úlohou tvůrcem především rozlišit a respektovat zachované kulturně-historické hodnoty, při současném přínosu hodnot nových, jež je nepotlačí či zcela nezničí. Tyto hodnoty je potřeba nejen uchovat (konzervovat), ale též vhodně interpretovat v kontextu nově vzniklého prostředí. (Damec)

Německý Landschaftspark severního Duisburgu (obr. 13), na ploše přibližně 220 hektarů vznikl městský park, který díky vyčištění vody a jejich svodu ze střech, především ale díky celkové konverzi průmyslového areálu na experimentální městský park, navrátil život do již nevyužitého území, současně však citlivě pracuje s pamětí a minulostí této lokality. (Damec a Wilhelmová)

Doprava, provoz a funkční uspořádání:

Přestože každá lokalita si žádá individuální přístup architekta, i provozní a funkční uspořádání městského parku podléhá jistým, obecně platným principům, které již byly definovány. Parky lze obecně rozdělit na parky s průchozím provozem, okružním provozem a parky kombinované.

Stejně, jako tyto zaužívaná provozní schémata, je i funkční prostorové uspořádání parku v řadě případů řešeno dle v minulosti vynalezených a do jisté míry univerzálních principů. Obecně platí, že by měl park být vizuálně snadno čitelný. Nejčastější schéma se týká především rozvržení hmoty porostů a volných ploch, přičemž nejobecnějším schématem je vytvoření centrálního volného prostoru s přítomnými solitéry či výraznými objekty. Těžištěm tohoto prostoru bývá zpravidla vodní prvek, často v podobě vodní plochy, v případě větších parků doplněný o doplňkové vodní prvky v podobě potoků, umělých kaskád, vodopádů či jiných forem vodního živlu. Po obvodu centrální volné plochy se potom nachází hmota vegetačních porostů, na kterou se váže program, včetně tematických celků. (Damec)

Obr. 13: Landschaftspark - Duisburg-Nord: Konverze bývalých hutí do podoby parku při zachování historicky hodnotných industriálních konstrukcí (zdroj: http://www.juttariegel.com/wp-content/uploads/2015/11/IMG_00691-1920x1280.jpg)

Obr. 14: Englischer Garten v Mnichově, jako typický příklad parku z druhé pol. 18. st. s klasickým funkčním uspořádáním: centrální pobytová louka je obehnaná hmotou porostů po okrajích (zdroj: <http://botany.cz/foto/mnichovangl1.jpg>)

Samotné provozní tahy v parku podléhají hierarchizaci, a to z různých hledisek. Cesty lze rozdělit na hlavní, jejichž šířka by měla být minimálně 3,6 m (v závislosti na kapacitě parku, jejich funkci, apod.), cesty vedlejší s doporučenou minimální šířkou 1,8 m a nakonec pěšiny, jejichž minimální šířka by měla být 0,6 m. Jestliže je v parku vedena komunikace se smíšeným provozem bez vyznačení pruhů, potom je třeba uvažovat o šířce 5m.

Dále lze komunikace dělit na průběžné, propojující přímo dva body a okružní, sloužící především k vycházkám či jiné formě provozu. Dle jejich funkce lze dále cesty dělit na promenádní a procházkové, cyklistické (cyklostezky, cyklotrasy), hypostezky, sloužící pro dopravu na koních, běžecké a další se speciálním určením. (Damec)

V souvislosti s problematikou provozu je potřeba se zamyslet nad rozdílem mezi fyzickou a zážitkovou vzdáleností. Stejně dlouhá trasa se může pocitově jevit zcela odlišná, v závislosti na okolnostech, které ji provází. Přímá, monotónní a nechráněná trasa, z jejíž jednoho konce dohlédneme na druhý se zdá být pocitově delší, než stejně dlouhá trasa, kterou vnímáme v etapách. Často stačí zakřivení cesty, které zapříčiní její ohraničení a nemožnost dohlédnout na konec a cesta se zdá pro chodce příjemnější. (Gehl, s. 139)

Během plánování provozních a dopravních složek parku je potřeba vzít v úvahu přirozené uzly všech typů provozu, jako jsou motorová a nemotorová (především cyklistická) doprava, pěší provoz či hromadná doprava a adekvátně na ně reagovat dimenzováním tras, nástupů, prostorů a vybudovat adekvátní zázemí v podobě parkovišť, stanic, čekáren, mobiliáře – např. cyklostanů, apod. (Damec)

Přestože od dob druhé poloviny 19. století prošel městský park dlouhým vývojem, jak dokládají nesčetné příklady až po nejsoučasnější díla, právě v této době byl položen základ mnohým důležitým principům, platným pro tvorbu parku dodnes. Mnohé z nich lze rozpoznat na jednom z nejvýznamnějších příkladů městského parku vůbec – Central parku v Manhattanu, New Yorku (obr. 15).

Obr. 15: Již v 19. století přichází Central Park v New Yorku s nadčasovým a sofistikovaným systémem hierarchie provozních tahů (zdroj: https://michaelminn.net/newyork/parks/central_park/bridges/transverse_roads/2007-07-31_17-11-01.jpg)

Vybavenost

Základním předpokladem kvalitně projektovaného městského parku je, že by měl sloužit svému účelu během celého roku. Z tohoto důvodu by měl být adekvátně vybaven do té míry, aby pokryl veškeré potřeby jeho návštěvníků. Netýká se to zdaleka jen mobiliáře, ale především občerstvení, sociálního vybavení, sportovišť a dětských herních prvků, ale i např. ostražky. (Damec)

Každý městský park by však měl adekvátně ekonomicky reagovat na jeho navštěvovanost a možnosti využití. Proto je potřeba se zamyslet nad potenciálem a limity daného území, ve vztahu k vzbám na samotné město a jeho obyvatele, neboť právě vybavenost je nezanedbatelnou složkou ekonomické stránky nejen realizace díla, ale především následné údržby. (Cantor, s. 251)

Vzhledem ke komplexnosti problematiky navrhování městského parku a ojedinělosti každého území, města, kultury a historických a dalších charakteristik není možné v plné šíři podchytit všechny principy, které lze využít při plánování a navrhování tohoto zahradně-krajinářského díla. Kromě obecných principů, daných v průběhu historie vzniku městského parku a obecně vývoje zahradní a krajinářské architektury, též ale principů architektonických, urbanistických, sociologických a psychologických, stejně tak, jako výtvarných a mnohých dalších, je zcela zásadní se inspirovat úspěšnými realizacemi těchto děl a čerpat z bezbřehé fantazie a invenčního přístupu jejich tvůrců, avšak nekopírovat jejich původní myšlenky, místo toho vždy adekvátně reagovat na potřeby daného místa a určité společnosti se současným tvůrčím přesahem, jenž zajistí jedinečnost a identitu, tak důležitou pro úspěšný život městského parku.

Obr. 16: Vybavenost parku by měla být adekvátní danému místu a jeho potenciálu - vlevo brněnský park Lužánky, vpravo Millennium Park v Manhattanu (zdroj původních fotografií: <http://www.yoninja.com/sites/default/files/nfiles/world/featured/1f35bc3e50e49d56e9d28e>,

3.3 Příklady současných městských parků celosvětového významu

Cílem kapitoly je představit pomocí referenčních příkladů pohled na tvorbu městského parku druhé poloviny 20. a počátku 21. století. Na rozdíl od kapitoly Historie vzniku městského parku jako nedílné součásti města, kde jsou stručně uvedeny příklady historických městských parků a souvisejících příkladů práce s veřejným prostorem s důrazem na jejich úlohu při urbanistickém plánování, posláním této kapitoly je zaměřit se především na některé současné trendy při návrhu parku ve městě a to prostřednictvím tří vybraných příkladů, lišících se navzájem nejen svojí geografickou polohou a odlišným kulturním prostředím, též ale odlišným přístupem ke koncepčnímu pojetí.

Kapitola si neklade za cíl podat vyčerpávající přehled současných příkladů městského parku, namísto toho volí cestu inspirace, uvedení do souvislostí a představení jedinečnosti při současné stavbě na tradičních principech architektonické a zahradně-architektonické tvorby.

3.3.1 Olympiapark v Mnichově

Autoři návrhu: Günther Behnisch, Günther Grzimek, Frei Otto

Rok vzniku: 1968 – 1972

Lokalizace: Mnichov, Svobodný stát Bavorsko - Německo

Olympiapark se nachází v okrese Milbertshofen-Am Hart německého města Mnichov, v blízkosti východně se rozkládajícího Luitpoldpark, v severní části města. Svojí dispozicí a významem je jedním z nejdůležitějších prvků mnichovského systému zeleně, jenž je v současnosti hodnotnou ukázkou fungujícího systému forem a prvků zahradně-krajinářské tvorby, umožňující propustnost a propustnost města v celé jeho šíři, s akcenty v podobě městských parků jako programového vyvrcholení ve své proměnlivosti variabilního a polyfunkčního celku.

Mnichovský Olympiapark je nejstarším z uvedených příkladů městského parku současnosti a zároveň příklad parku, vzniklého ve vazbě na významnou kulturní událost (nechvalně známé 20. konání letních olympijských her). Ačkoliv vznikl již v 70. letech 20. století, právě v současnosti můžeme plně zhodnotit jeho potenciál a přínos městu.

Obr. 17: Lokalizace Parku v rámci severní části Mnichova (zdroj: <https://www.google.cz/maps/>)

Obr. 18: Pohled na mnichovský Olympiapark (zdroj: archiv autora)

Spojuje v sobě příklad sektorového i celoměstského parku, díky významným kulturním a sportovním událostem však leckdy překračuje hranice města a jeho význam sahá až za hranice regionu. Jedná se o zahradně-architektonické dílo, reprezentující jednu z posledních významných ukázek zahradního umění 20. století, kde se zrcadlí principy stylizace přírodních modelů v tvůrčím procesu transformace a implementace vegetace, vody, terénu, materiálového pojetí a v širším pohledu celé architektury, ale též v detailu, aby tak daly vzniknout harmonickému dílu obsahujícího v sobě ducha arkadských pastvin. (Damec a Wilhelmová, s. 55)

Park vznikl na místě bývalého vojenského cvičiště, letiště a skládky. Součástí výstavby celku bylo navezení 10 miliónů krychlových metrů sutě za války zničeného města a velkorysé úpravy terénu, včetně vytvoření 96 m vysokého vrchu nazývaného Olympijská hora. Vzhledem k jeho vzniku se jedná o park, kde dominantní složkou programu je sport, ovšem celek je řešen v souladu s dříve položenými principy tvorby a natolik komplexně, že se i ve 21. století jedná o dílo s možnostmi rekreace a kulturního či duchovního vyžití současného člověka. (Damec a Wilhelmová, s. 55)

Srdcem celého parku je komplex staveb původně sloužících pro potřeby Olympijských her a navazující velkorysé vodní plochy Olympiasee. Toto těžiště kompozice se zároveň nachází v terénní depresi a je proto viditelné ze všech částí parku, vyhlídkových míst, okružních tras. Jednotlivé stavby komplexu navrženého Güntherem Behnischem, které se svým organickým tvaroslovím stávají přirozenou součástí zahradně-architektonického díla jako celku, jsou především olympijský stadion (Olympiastadion), olympijská hala (Olympiahalle) s kapacitou pro 12 tisíc sedících, 14 tisíc stojících návštěvníků, dále malá olympijská hala, vodní centrum navržené pro vodní sportovní disciplíny, dnes přístupné veřejnosti (obr. 19) a centrum pro zimní sporty – kluziště a bruslařská dráha. Celému parku dominuje 291 m vysoká Olympijská věž (obr. 21), součástí které je platforma, sloužící jako vyhlídka ve výšce 190 m a malé muzeum rock'n'rollu. (Olympiapark (Munich), © 2017)

Obr. 19: Interiér stadionu pro vodní sporty (zdroj: archiv autora)

Obr. 20: Olympijský stadion se zcela nezaměnitelným tvaroslovím konstrukce (zdroj: archiv autora)

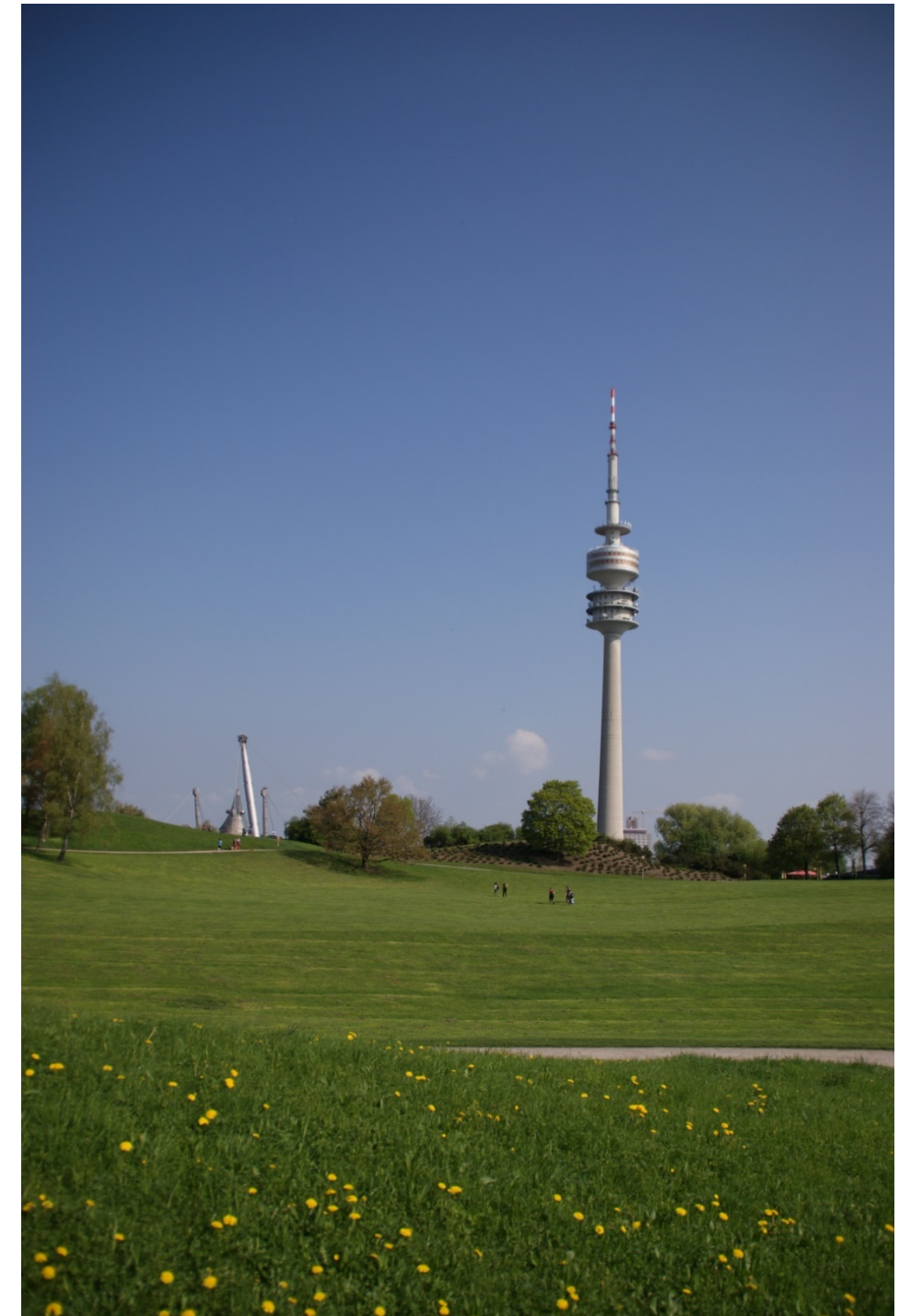
Park je vybaven též dalšími objekty původně sloužící sportovní události (jmenujme např. velodrom s tratí dlouhou 275 m, zvaný Radstadion), dnes jsou některé přizpůsobeny novým funkcím, jež si žádá současnost a nové využití celého areálu.

Kromě stadionů, hal či plaveckých bazénů je však park rozšířen o malý urbanistický komplex Olympijské vesnice (obr. 23), jejíž původní funkce sloužila ubytování olympijských atletů, přičemž se dělila na mužskou a ženskou část, dnes je komplex částečně využit (ženská část) jako originální studentské ubytování (obr. 22), ovšem s tím, že byl přestavěn. (Olympic Village, Munich, ©2017)

Celý centrální prostor komplexu sportovišť a hal je doplněn o síť okružních vycházkových, běžeckých a cyklistických tras, částečně stále sloužících jejich primárnímu účelu, zároveň však dnes zcela legitimně využitých pro účely běžné rekreace. Celý park využívá promyšleného systému terénních modelací a depresí k programovému vedení návštěvníka, samozřejmostí je využití principu mimoúrovňové dopravy, především v souvislosti s překonáním Georg Brauchle-Ring, protínající severní část parku.

Přestože primárním posláním parku byly především aktivity spojené se sportem, je v dnešní době park využit k mnohým kulturním událostem a nachází se zde kromě dočasných i trvalé expozice, jako např. výstava automobilů BMW v budově BMW muzea.

Ačkoliv se jedná o významný příklad parku, za jehož vznikem je jediná kulturní událost, je Olympiapark důkazem, že i téměř půl století od jeho vzniku se stále jedná o hodnotnou součást města, díky nadčasovým tvůrčím principům vyhovující potřebám soudobé společnosti a spolupodílející se na tvorbě urbanistických, kulturních a společenských hodnot.

Obr. 21: Výrazná dominanta parku - 291 m vysoká Olympijská věž

Obr. 22: Olympijská vesnice konvertovaná na studentské bydlení (zdroj: archiv autora)

Obr. 23: Pohled na Olympijskou vesnici z věže (zdroj: https://en.wikipedia.org/wiki/Olympic_Village,_Munich)

Obr. 24: Celkový plán parku (zdroj: https://planninggirltravels.files.wordpress.com/2012/06/lageplan_250609.gif)

3.3.2 Parc de la Villette

Autor návrhu: Bernard Tschumi

Rok vzniku: 1984 – 1987

Lokalizace: 19. městský obvod, Paříž, Francie

Parc de la Villette je příkladem soudobého městského parku, lokalizovaného ve čtvrti Quartier du Pont-de-Flandre („Čtvrť Flanderský most“) v 19. městském obvodu v Paříži (obr. 25). Jeho lokalita je přibližně 1 km severně od historického městského parku Parc des Buttes – Chaumont na křížení plavebních kanálů Canal de l'Ourcq a Canal Saint – Denis vzniklých za vlády Napoleona Bonaparte ke zkrácení trasy při lodní dopravě po řece. Ze severu je park ohraničen železnicí, z východu potom Boulevard périphérique, který je součástí městského okruhu vybudovaného v druhé polovině 19. století.

Park je napojen na městský systém zeleně především prostřednictvím aleje Darius Milhaud, která jej spojuje s parkem Parc des Buttes – Chaumont, dále díky Avenue Jean Jaurés a Avenue de Flandre, pokračující jako Avenue Corentin Cariou, v jisté míře je napojení umožněno také díky nábřežím plavebních kanálů.

Z historického hlediska se park nachází v lokalitě bývalých městských jatek, které byly založeny roku 1860 poblíž bývalé vesnice La Villette. Jejich architektem byl Victor Baltard, autor budov pařížské tržnice Les Halles. Játka zaměstnávala v době nejvyššího provozu až 12 tisíc řezníků, v druhé polovině 20. století však ztrácela na významu s vynálezem moderních mrazicích technologií, které dovolovaly porážku v místě chovu zvěře. Od roku 1974 játky zcela zastavila svůj provoz a stala se tak výrazným brownfield. Již roku 1979 bylo založeno občanské sdružení l'Etablissement Public de la Villette, které přišlo s myšlenkou konverze bývalých jatek na městský park, muzeum a posluchárny. (Paříž 2012)

Roku 1982 byla vyhlášena architektonická soutěž na návrh parku, kterou vyhrál Bernard Tschumi se svým návrhem v konceptu vycházejícím z dekonstruktivistických principů Jacquesa Derridy. (Parc de la Villette, ©2017)

Obr. 25: Lokalizace parku v rámci městské čtvrti Quartier du Pont-de-Flandre (zdroj: <https://www.google.cz/maps/place/>)

Obr. 26: La Géode (zdroj: https://fr.wikipedia.org/wiki/La_G%C3%A9ode)

Celý park je rozdělen plavebním kanálem Ourcq na severozápadní a jihovýchodní část. V severozápadní části prostoru dominuje budova Muzea vědy a techniky (v originálním jazyce označované jako) s výrazným prvkem La Géode – panoramatickým kinem na vodní hladině ve tvaru „geodetické kupole“ o průměru 36 m (obr. 26). Celý objekt je obložen ocelí, odrážející světlo podobně jako zrcadlo. (La Géode, © 2016)

Samotná budova Muzea vědy a techniky (obr. 27) je původní industriální halou jatek, přestavěnou architektem Adrienem Fainsilberem do dnešní podoby. Fainsilber je taktéž autorem návrhu na La Géode. Muzeum bylo otevřeno roku 1986 a má sloužit především ke vzdělávání mládeže na poli vědy a techniky. Jeho součástí je sál Explora se stálou vědecko-technickou expozicí, knihovna vědy a průmyslu, Město dětí, Digitální křižovatka – prostor, věnovaný vzdělávání v oblasti kybernetiky, a další. (Cité des sciences et de l'industrie, ©2016)

Bývalá lojovna, nacházející se v severním cípu mezi muzeem a Avenue Corentin-cariou, byla přestavěna na současnou Maison de la Villette, prostor je označován také jako WIP („Work in Progress“) Villette a je věnovaný Hip-hopové kultuře, alternativnímu divadlu a umění. (Parc de la Villette, ©2017)

V předprostoru muzea se nachází L'Argonaute – stará francouzská vojenská ponorka, za kterou se rozkládá Prairie du Cercle – kruhová louka, protnutá plavebním kanálem na severní a jižní část. Jedná se o jednu z volných pobytových ploch (obr. 28).

V jižní části na tuto plochu volně navazuje další z pobytových lučních ploch – Prairie du Triangle, sám název vypovídá o její trojúhelníkové dispozici. Od Prairie du Cercle je odčleněna od kruhové louky alejí Allée du Belvédère.

Celé jižní části parku dominuje budova Grande halle (obr. 29) – původně největší ze tří hal určených k prodeji dobytka, architektem jejíž původní podoby byl Jules de Mérindol. Jedná se o kulturní památku, její funkce je však již přizpůsobena současným požadavkům a v současnosti slouží zejména pro koncerty a dočasné výstavy. (Grande halle de la Villette, © 2016)

Obr. 27: Budova Cité des sciences et de l'industrie (zdroj: http://museumplanner.org/wp-content/uploads/2012/01/Cite_des_sciences3.jpeg)

Obr. 28: Prairie du Cercle s uměleckým objektem kola byciklu v popředí (zdroj: https://c1.staticflickr.com/5/4097/4874711909_6443961b96_b.jpg)

Při východní hranici jižní části parku se nachází další budovy sloužící účelům kulturní občanské vybavenosti. Jedná se zejména o budovu – koncertní sál pro téměř dva a půl tisíce návštěvníků, jejímž architektem je Jean Nouvel a Cité de la Musique (obr. 30). Budova filharmonie byla otevřena roku 2015. Jedná se o novostavbu, vzdáleně připomínající futuristické instituční budovy Franka Gehyho. (Philharmonie de Paris, © 2017)

Cité de la Musique, někdy nazývaná Philharmonie 2, jejímž autorem je architekt Christian de Portzamparc, je stejně jako výše jmenovaná Philharmonie de Paris moderní novostavbou. Zahrnuje v sobě několik institucí, zabývajících se hudbou, nachází se zde také muzeum hudby. (Cité de la Musique, © 2017)

Z významnějších institučních budov se v parku dále nachází budova divadla Théâtre Paris-Villette – menší divadlo pro 211 návštěvníků, nacházející se v jižní části parku v bezprostřední blízkosti Grande halle, severně od další instituce – Conservatoire de Paris a dále budova Le Zenith, jež je multifunkční arénou pro více než šest tisíc návštěvníků. Budovu navrhli architekti Philippe Chaix a Jean-Paul Morel, roku 1983 nahradila dřívější cirkusový stan, sloužící podobným účelům. Le Zénith se nachází v severovýchodním cípu jižní části parku, u kanálu Ourcq. (Zénith Paris, © 2017)

Kromě dalších staveb sloužících různým, převážně kulturním účelům se v parku nachází především deset tematických zahrad, z nichž každá nese prvky architektonického dekonstruktivismu v různém pojetí. Na jejich ztvárnění se podílelo několik architektů, např. Jardin de Bambou – bambusová zahrada (obr. 31) byla navržena Alexndrem Chemetoffem, Jardin de la Treille – trelážovou zahradu navrhli Gilles Vexlard a Laurence Vacherot.

Každá ze zahrad je unikátním prostorem majícím svého Genia loci, který se projevuje v mnoha podobách. Zatímco některé zahrady jsou věnovány převážně dětským hrám (např. Jardin du Dragon – obr. 32), jiné jsou pojaty více v duchu minimalismu a svým nevtíravým způsobem působí na smysly návštěvníků.

V neposlední řadě je celý park protkán souborem „Les Follies“ – objektů na pomezí stavby a výtvarného díla, které jsou krystalickým vyvrcholením dekonstruktivistického pojetí parku (obr. 33). Celkem 35 těchto sytě červených objektů tvoří systém protkávající celý prostor parku a slouží k orientaci jeho návštěvníků, zároveň se však zásadně podílí na jeho identitě. (Parc de la Villette, © 2017)

Obr. 29: Grande halle (zdroj: <http://www.greensoluce.com/wp-content/uploads/2014/07/DSC00237.jpg>)

Obr. 30: Budova Philharmonie de Paris (zdroj: <http://blog.bouygues-construction.com/wp-content/thumbnails/uploads/2015/09/philharmonie-de-paris-tt-width-780-height-435-lazyload-0-crop-1-bgcolor-000000.png>)

Parc de la Villette je extravagantní ukázkou současného pojetí městského parku, kde převažuje jeho kulturní poslání. Obsahuje všechny důležité složky, které z něj dělají funkční prostor, adekvátně sloužící svému účelu. Najdeme zde síť přímých pěších tříd i okružní vycházkové trasy, cyklistické stezky, pobytové plochy a občanskou vybavenost. Zároveň je však zcela ojedinělým prostorem, nesoucím velice novodobé příklady architektonických a uměleckých objektů světového významu. Ty, spolu s bohatými kulturními objekty a programem dělají z parku okrskového významu území, jehož význam sahá až za hranice města.

Obr. 31: Jedna z tématických zahrad - Jardin du Bambou (zdroj: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/26/a3/de/26a3de893f57c9f933096d40a0c9e872.jpg>)

Obr. 32: Jedna z tématických zahrad - Jardin du Dragon (zdroj: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/c6/6b/55/c66b55aa4de5e82e15a7caf162bf328f.jpg>)

Obr. 33: Pohled na sytě červené "Les Folies" (zdroj: <http://www.architect.org/gt/gt9.jpg>)

Obr. 34: Celkový plán parku (zdroj: https://en.wikipedia.org/wiki/Parc_de_la_Villette#/media/File:Plan_of_the_Parc_de_la_Villette_-_OSM_2016.svg)

3.3.3 Millennium Park

Autor návrhu: Frank Owen Gehry, Piet Outdolf

Rok vzniku: 1999 – 2004

Lokalizace: Chicago, Illinois, USA

Millennium park je jedním z nejvýraznějších příkladů soudobého parku amerického kontinentu, snoubící v sobě veřejný prostor, adekvátně reagující na potřeby obyvatel města a jeho návštěvníků s ukázkou té nejkvalitnější současné architektury a technologických trendů, využitelných při práci s veřejným prostorem na počátku 21. století. Park pracuje nejen s vegetací, mobiliářem a vodními prvky, též je prostorem začleňujícím do sebe kvalitní stavby, výtvarné umění a nové technologie. Bývalý hluchý prostor města se tak stal těžištěm významných cyklicky se opakujících městských kulturních událostí, výstav a společenského života. Nemalého významu je i přesah samotného parku do okolí a jeho originální napojení na Institut umění a designu pomocí pěší lávky (viz níže v tomto textu). (Damec a Wilhelmová, s. 59)

Park je zcela přirozenou součástí a zároveň programovým vyvrcholením městského systému zeleně, jehož hlavní rozvojová osa je orientována paralelně s pobřežím. Přímo navazuje na jižněji se rozprostírající Grant Park od F. O. Gehryho, součástí Grant Avenue Project a východním směrem je pěší lávkou propojen s Maggie Daley Park (obr. 35).

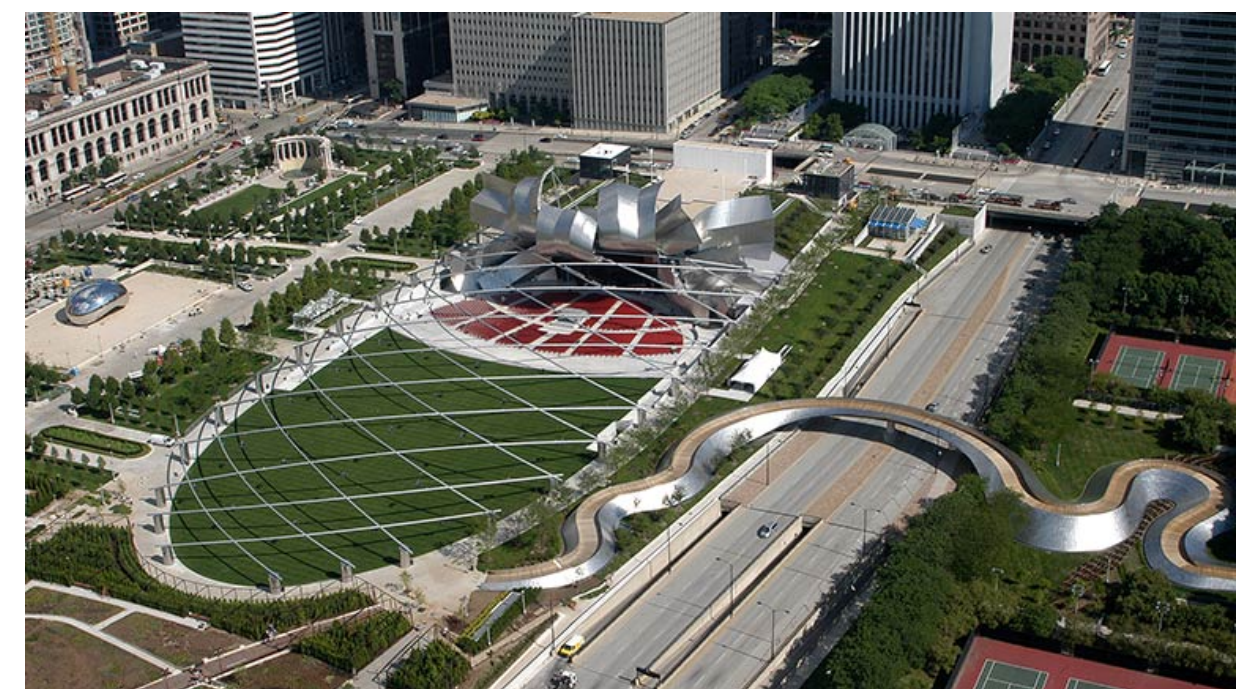
Důvodem jeho vzniku byla potřeba proměny již nevyužívaného železničního kolejiště a parkoviště do podoby funkčního veřejného prostoru v samotném epicentru města. Autor návrhu Frank Owen Gehry však přišel s návrhem, který vysoce přesahuje naplnění výše zmíněných požadavků a vytvořil prostor, stávající se vstupní branou soudobého umění a kultury přímo do srdce Chicaga a zároveň oslavou příchodu nového tisíciletí.

Při pohledu na prostorově-kompoziční uspořádání parku (viz plán parku v této kapitole) je zřejmé jeho čisté a logické uspořádání, sledující rastr typické chicagské zástavby a členící park na funkční celky při současném celistvém pojetí prostoru, majícím programové těžiště kompozice ve své severní části – v podobě Great Lawn, který lze chápat jako ekvivalent centrální pobytové louky, tradičně se objevující v mnoha historických i současných městských parcích.

Great Lawn současně tvoří předprostor hudebnímu pavilonu Jay Pritzker Pavillion od samotného F. O. Gehryho a celek je v současnosti největší koncertní scénou v exteriéru. Hlavním konstrukčním materiálem je nerezová ocel, samotná konstrukce je současně hlavním dekoračním prvkem nejen pavilonu, ale i skeletu nad samotnou travnatou plochou. Hlediště pojme až 4 tisíce sedících návštěvníků, míst ke stání je zde až 7 tisíc. (Millennium park, © 2010)

Obr. 35: Lokalizace parku v kontextu okolní zástavby a systému zeleně (zdroj: <https://www.google.cz/maps/place/>)

Obr. 36: Millennium Park v Chicagu (zdroj: <http://www.acmehotelcompany.com/resourcefiles/attractionsmallimages/millennium-park-at-chicago.jpg>)

Na Great Lawn (obr. 37) s hudebním pavilonem přímo navazuje Gehryho BP Bridge, který je futuristicky řešenou pěší lávkou propojující park s již výše zmíněným Maggie Daley Park (jež lze zcela legitimně chápat jako součást Grant Parku), překlenutím rušné Columbus Drive. Samotná stavba mostu je řešena pomocí pláště z nerezových panelů a palubovou podlahou ze dřeva, navržen je tak, aby nevedl návštěvníka přímo, ale nabízel panoramatické pohledy na Grant Park, Michigenské jezero a samotné město (obr. 38). Svoji dispozicí a tvaroslovím zároveň tvoří hlukovou bariéru mezi hudebním pavilonem a rušnou částí města. (Millennium park, © 2010)

Extravagantní most a koncertní scéna však nejsou jedinými výraznými prvky parku, poutajícími na sebe pozornost návštěvníka. Jednou z velmi originálních atrakcí se stala „korunní fontána“ – Crown Fountain, jež je soudobou ukázkou interaktivního začlenění návštěvníka a zároveň uměleckým dílem (obr. Xx). Jedná se o vodní prvek s dvěma dominantami sedmnáctimetrových skleněných věží s ocelovou konstrukcí, jejichž součástí je video instalace, promítající náhodné tváře obyvatel

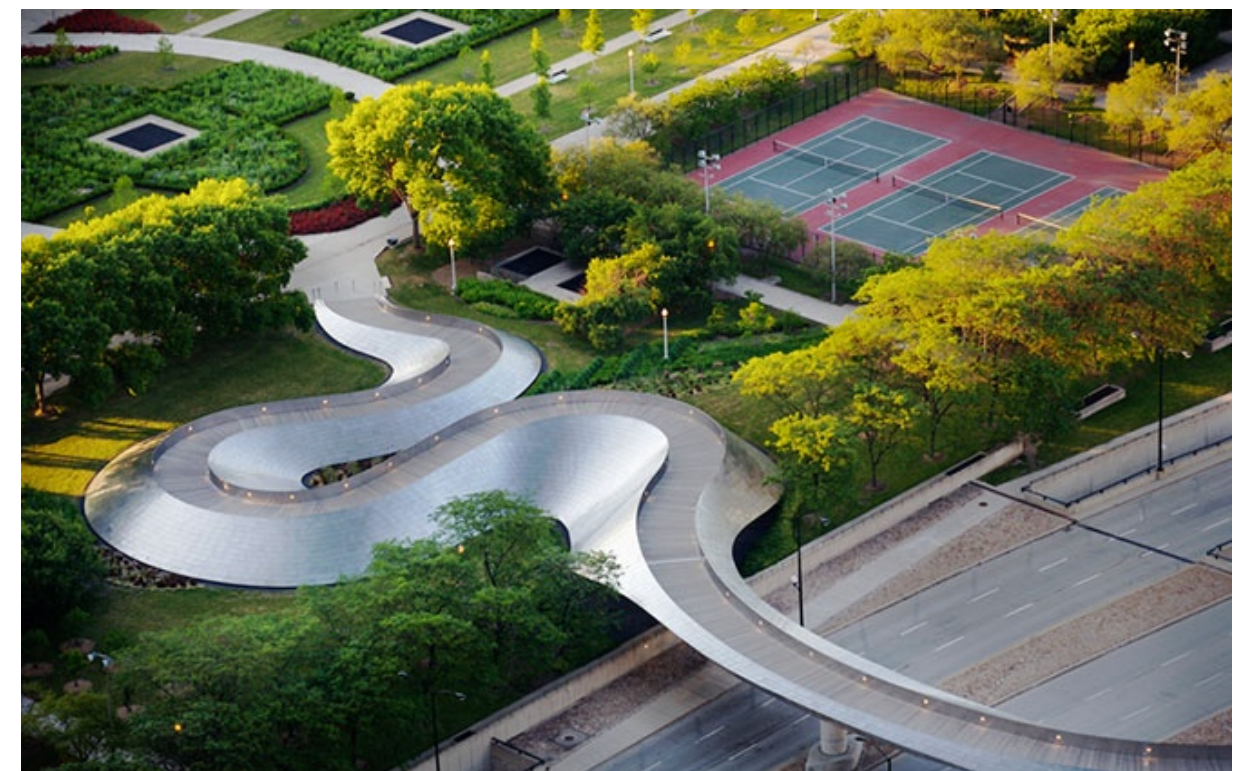
a fotografie přírodních hodnot oblasti. Z věží stéká voda, vytvářející tenký vodní film na tmavé kamenné desce, vybízející k doteku a dětským hrám přímo ve fontáně. Autorem díla je umělec Jaume Plensa. (Millennium park, © 2010)

Nejvýraznějším objektem, který se stal ikonou Chicaga a zároveň zcela jednoznačně tvoří identitu místa, je Cloud Gate, někdy přezdíváný „Fazole“ (obr.40). Jedná se o jednu z největších exteriérových plastik na světě, mající v průměru 22 metrů, přičemž její výška dosahuje 11 metrů, celý povrch je pokryt vysoce reflexním nerezovým obložením. Autor díla Anish Kapoora vytvořil objekt, odrážející na svém povrchu každodenní život parku, jeho obyvatele, noční světla, konvexní povrch navíc poskytuje odraz nebeské klenby a přibližuje tak oblohu člověku téměř na dosah (obr. 39). (Millennium park, © 2010)

Cloud Gate je také významným nástupním prostorem parku, odrážejícím proměny okolní městské krajiny. (Damec a Wilhelmová, s. 59)

Obr. 37: Great Lawn s Jay Pritzker Pavillion (zdroj: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4d/Gehry_Pritzker.JPG)

Obr. 38: Gehryho pěší BP Bridge, koncipovaný pro výhledy na město, Grant Park a jezero Michigan (zdroj: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/a1/c2/d9/a1c2d9b3d36c70fd0bd22185e552e646.jpg>)

Převážně zahradně-architektonicky významným prvkem Millennium Parku je The Lurie Garden – zahrada Lurie. Zahrada je označována jako městská oáza („urban oasis“) a díky svému spojení symbolismu, zahradně-architektonické tvorbě a ekologické citlivosti vytváří zcela svébytné a kvalitní prostředí. Zásadním tvůrčím principem celého prostoru je přetrvávající funkčnost zahradního díla ve všech čtyřech ročních obdobích, nespočívajících pouze ve fenologické návaznosti působení rostlin, ale též v přítomnosti celistvé esence přírody, včetně zpěvu ptáků a něžnosti motýlů, v zimě naopak jedinečných krás jinoatky či sněhu v okrasných travách. Zahrada je fakticky členěna na svoji světlou a temnou část, oddělené od sebe dřevěnou pěší lávkou přes mělkou vodu. Obehnaná je pět metrů vysokým stříhaným živým plotem, který ji chrání od vlivů okolí a je zároveň symbolickým vyjádřením známého označení „City of Big Shoulders“ („město velkých ramen“) vyřčeného Carlem Sandburgem. (Lurie Garden, © 2017) <https://www.luriegarden.org/about/>

Zahrada kromě rostlin pojímá též práci s architektonickými strukturami a nočním osvětlením, její prostory jsou definovány tvarovanými živými ploty a stezkami pro chodce. Dílo je společným návrhem Pieta Oudolfa, Kathryn Gustafson a Roberta Israele. (Millennium park, © 2010)

Celý park je kromě ukázky soudobých trendů ve veřejném prostoru, architektuře a zahradním umění především funkčním celkem, nabízejícím jeho návštěvníkům možnosti aktivního i pasivního odpočinku (promenáda Chase, kluziště, reminiscence peristylu s dórskými sloupy,...), rozmanitých výstav v severní a jižní Boeing Gallery, ale i bohaté možnosti občerstvení a pěší i dopravní dostupnosti. Především je však epicentrem života Chicaga a jeho kulturní Mekkou pod širým nebem, vázající na sebe další možnosti života ve veřejném prostoru. (Millennium park, © 2010)

Obr. 39: Crown Fountain s jednou z interaktivních skleněných věží (zdroj: http://cdn.c.photoshelter.com/img-get/I0000S.alh_MIZHg/s/850/850/Chicago-Crown-Fountain-Millennium-Park-3.jpg)

Obr. 40: Cloud Gate v nástupním prostoru parku (zdroj: <https://hillstreetblues.files.wordpress.com/2013/02/panorama2.jpg>)

Obr. 41: Celkový plán parku (zdroj: <https://www.cityofchicago.org/content/dam/city/depts/dca/Millennium%20Park/MPMap1000.png>)

4. MATERIÁL A METODY

Pro účely zpracování literární rešerše práce (viz kapitola Literární přehled) byla nejprve prostudována odborná literatura a zdroje, vztahující se k řešené problematice. Na základě získaných znalostí byly tyto interpretovány a konfrontovány a na jejich základě vznikl přehled o dané tématice. Jedna z jeho částí sestává z příkladů světových realizací městských parků – pro tuto část byl nejdříve sesbírána podkladový materiál v podobě přehledu nevýznamnějších příkladů novodobé tvorby městského parku, na jehož základě byly vybrány tři příklady, z nichž každý reprezentuje jiné období vzniku v rámci druhé poloviny 20. a počátku 21. století, především však odlišný přístup k tvorbě a odlišné prostředí vzniku parku.

Po konzultaci s vedoucím práce bylo vybráno modelové území pro návrhovou část práce, již je vypracování architektonické studie městského parku. Pro tyto účely byl vybrán Papírenský park v Plzni a to z důvodu, že se jedná o území, v jehož přímé návaznosti vzniká multikulturní komplex, jenž je novým potenciálem pro park, především se však v současnosti jedná o možnosti znovu-zpřístupnění parku veřejnosti a související revitalizace celého parku.

Pro účely vypracování architektonické studie parku bylo provedeno analytické šetření prostoru s vazbami na sídlo a jeho charakteristiky.

První z vypracovaných analýz bylo vyhodnocení širších vztahů řešeného území, kde byla popsána především lokalizace v rámci města, v rámci městského obvodu a současný systém zeleně města a zapojení řešeného území do tohoto systému. Dále byly určeny docházkové vzdálenosti řešeného území ve vazbě na urbanistickou strukturu Plzně a takto byla vyhodnocena spádová oblast parku.

Území bylo dále analyzováno z pohledu dopravních charakteristik, určeny významné dopravní tahy a uzly a v rámci této analýzy též řešena dopravní obslužnost plánovaného multifunkčního komplexu navrženého v rámci konceptu územní studie Papírna Plzeň.

Dále byla vypracována analýza pěšího provozu s určením významných pěších tahů a cyklistické dopravy, řešena byla otázka pěší dostupnosti a propojení parku se stávající zástavbou i plánovaným multifunkčním komplexem.

Na území bylo v rámci rozborů a analýz pohlédnuto z hlediska jeho funkčního využití, popsána byla především vybavenost a využití zástavby stávající, i navrhované v rámci konceptu územní studie papírny.

Kromě funkčního využití bylo území též podrobena analýze majetkoprávních vztahů dle platného katastru nemovitostí.

Další z provedených analýz byla analýza technické infrastruktury, s grafickým vyznačením inženýrských sítí na území a v blízkém okolí řešené plochy.

Území nebylo zkoumáno pouze z pohledu městského prostředí, provedeny byly též analýzy vztahující se k přírodním charakteristikám. Vypracována byla grafická a textová část analýzy biogeografie řešeného území dle Culka, taktéž analýza geomorfologie dle Demka. Území bylo prošetřeno a graficky i textově popsáno z hlediska geologických a hydrologických charakteristik. Vzhledem k rozboru biogeografie již nebyla samostatně zpracována analýza pedologických poměrů. Taktéž bylo řešené území analyzováno z hlediska ochrany přírody a krajiny, a to dle platného zákona 114/1992 Sb. O ochraně přírody a krajiny, dále dle napojení na územní systém ekologické stability a soustavy Natura 2000.

Analyzována byla též potenciální přirozená vegetace na území řešeného území dle Mapy potenciální přirozené vegetace České republiky od Neuhäuslové.

V rámci analytického rozboru území byla vypracována též analýza stávajících vegetačních prvků v podobě zjednodušené formy inventarizace dřevin. Teoretickou oporou při vypracování metodiky inventarizace byla teorie vegetačních prvků od prof. Ing. Miloše Pejchala, CSc. a doc. Ing. Pavla Šimka, Ph.D., na jejímž základě byla vytvořena vlastní, zjednodušená metodika, adekvátní charakteru řešeného území a potřebám hodnocení.

Vzhledem k charakteru zájmového území, jehož podstatnou část tvoří urbánní lada s rozpadající se krostou původně vysazených dřevin a bohatými porosty mladých pionýrských dřevin, jejichž výskyt je zde spojen se sukcesními procesy, bylo přistoupeno k tzv. pozitivnímu výběru stávajících dřevin, tedy výběr perspektivních jedinců či skupin stromů či keřů a hodnocení jejich sadovnické hodnoty.

V rámci hodnocení na úrovni primárních vegetačních prvků byla dřevina nejprve určena z hlediska taxonomie. Z důvodu společného hodnocení jednoduchých a složených vegetačních prvků bylo zhodnoceno jejich poměrové zastoupení – v rámci skupiny se jedná vždy o procentuální poměr zastoupení taxonu v této skupině, v případě jednoduchého vegetačního prvku bylo vždy poměrové zastoupení určeno jako 100%.

Poté byly hodnoceny následující taxační, popisné a kvalitativní parametry:

Průměr koruny/ plocha – V případě solitérních stromů byl hodnocen průměr jejich koruny, chápaný jako střední průměr kolmého průmětu okapové linie koruny. V případě keřů a skupin stromů bylo přistoupeno k hodnocení plochy vegetačního prvku ve smyslu průmětu koruny či korun vegetačního prvku vzhledem k zemskému povrchu v čtverečných metrech.

Výška - Přibližná výška stromu, keře, či skupiny keřů dle odborného odhadu v metrech. V případě skupiny stromů bylo uvedeno rozmezí výšek jednotlivých sekundárních vegetačních prvků.

Průměr kmene – V případě vegetačních prvků solitérní strom a skupina stromů byl přeměřen průměr kmene v centimetrech ve výšce 130 cm od báze jedince. V případě skupiny stromů byla uvedena nejnižší a nejvyšší z naměřených hodnot.

Věkové stádium - Vychází z Metodiky hodnocení dřevin pro potřeby památkové péče

(Pejchal a Šimek)

Sadovnická hodnota - Vychází z Metodiky hodnocení dřevin pro potřeby památkové péče (Pejchal a Šimek), přičemž bylo přistoupeno ke zjednodušené tříbodové stupnici, ve které je SH 2 průměrná a SH 1 nadprůměrná dřevina. Sadovnická hodnota byla určena na základě přihlídnutí k taxonu hodnocené dřeviny a jeho vhodnosti na řešeném stanovišti, taxačním atributům, ke zdravotnímu stavu a biomechanickému aspektu vitality.

V případě dalších poznatků byly tyto uvedeny v poznámce vztahující se ke každému jednotlivě hodnocenému vegetačnímu prvku. Hodnocené atributy byly uvedeny do tabulky, jež je přílohou této práce a na jejich základě byla vypracována grafická část inventarizace dřevin, zahrnující polohopis hodnoceného vegetačního prvku, vyznačení průměru koruny či plochy kolmého průmětu jeho koruny či korun k povrchu a barevné vyznačení odpovídající sadovnické hodnoty. Grafická příloha je součástí textové části této práce (viz kapitola Výsledky a diskuze).

Na základě provedených analýz byly tyto vyhodnoceny a východiska z nich se staly nástrojem pro další část práce – zpracování samotné architektonické studie.

Zde bylo invenčně užito obecných principů zahradně-architektonické tvorby, přičemž bylo dbáno na adekvátní zasazení návrhu do kulturně-sociálního prostředí města a zároveň využito poznatků, získaných na základě analytického šetření. Prostřednictvím grafického vyjádření byly představeny tvůrčí ideje a názory na řešení revitalizace Papírenského parku, a to prostřednictvím velkoformátových návrhových posterů, jež jsou součástí příloh této práce.

5. VÝSLEDKY

5.1 Historie Plzeňské papírny a Papírenského parku

Z historického hlediska se území Papírenského parku a průmyslového areálu Piettovy papírny, jenž má ke vzniku parku úzkou vazbu, nachází jihovýchodně od historického jádra města Plzně, na pravém břehu původního koryta řeky Radbuzy. Nejstarší budova papírny byla postavena v rozmezí let 1871-1873, majitelem byla akciová společnost Spolek Praha. Roku 1873 započala výroba obálkového, tiskového a psacího papíru, k dispozici byl jeden papírenský stroj. (Plzeňská papírna, ©2011)

Na mapě III. vojenského mapování Františko-Josefském (1877 - 1880) (obr. 42) je viditelné, že tovární objekt papírny vznikl v suburbánní zóně tehdejšího města, na plánu města z roku 1891 (obr. 43) lze vidět vznikající blokovou zástavbu v oblasti „Pražského předměstí“, dnes na území městského obvodu Plzeň 2 – Slovany. Na témže plánu je viditelná taktéž železnice a tok řeky Radbuzy – prvky, stěžejní pro zvolenou polohu průmyslového komplexu. (Staré mapy, [b.r.]

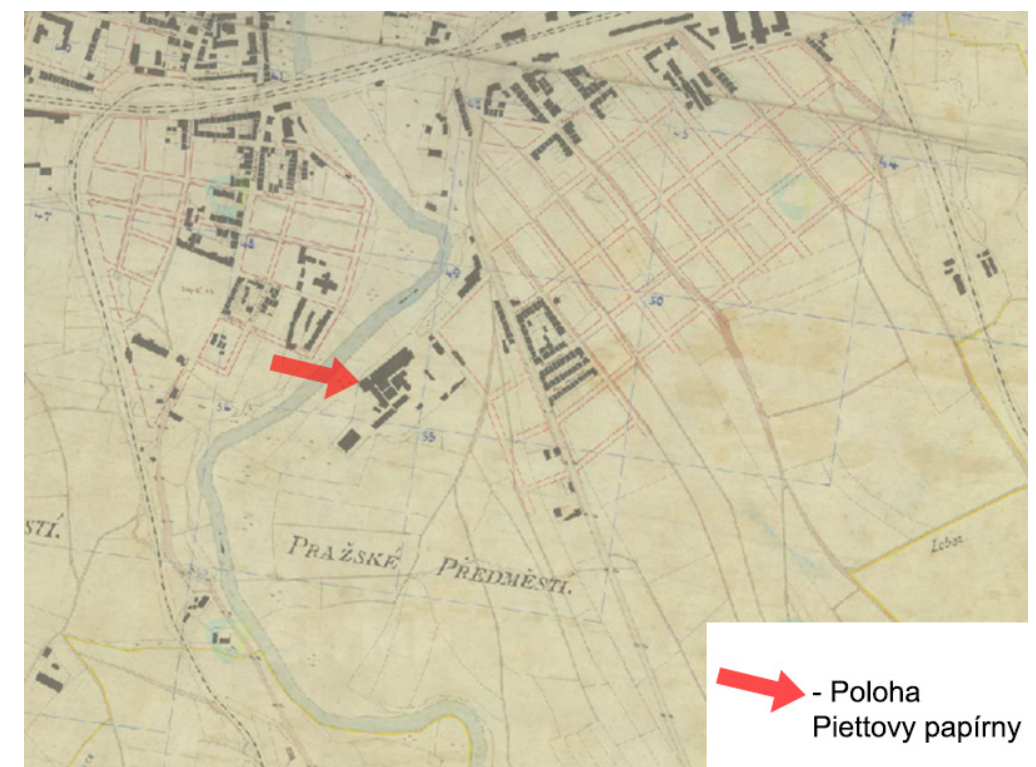
Továrna od počátku čelila komplikacím, první z nich nastala ještě před započátkem jejího provozu – součást papírenského stroje, jejíž dodávku měl na starost Emil Škoda a jeho Škodovy závody, byla dodána s devítiměsíčním zpožděním. (Sýkorová, 2013, s. 34)

Již v roce 1874, v souvislosti se zpožděním započátku výroby a vzhledem ke komplikované hospodářské situaci té doby, došlo k zastavení výroby v přímém následku krachu na vídeňské burze. Továrna byla roku 1875 prodána společnosti P. Piette a výroba opět obnovena. (Vila Piette, ©2015)

Francouzský rod Piette byl známý pro své bohaté zkušenosti s papírenským průmyslem a továrnu, kterou získal za zlomek její odhadované hodnoty, se rozhodl specializovat pro výrobu psacího a tiskového papíru. Ředitelem obchodního úseku se stal Julius Piette a rozhodnutí o zaměření výroby náleží právě jemu. Spolu s bratrem Ludwigem Piettem (jenž zastával post technického ředitele podniku) rozšířili výrobu o další dva papírenské stroje a vybudovali vlastní výrobu celulózy, jež byla zásadní výrobní surovinou. Produkty výroby se začaly exportovat např. do Egypta, Indie, či Japonska a největší úspěch slavila výroba jemného a velejemného tiskového papíru. Od roku 1897 se pod taktovkou Julia Pietta podnik účastnil na konvenci výrobců tzv. bezdřevých papírů a byla tím posílena jeho konkurenceschopnost. Roku 1899 byla ve Vídni podepsána kartelová dohoda výrobců bezdřevého papíru, již byla plzeňská Piettova papírna součástí. (Podnikání rodu Piette-Rivage, ©2010)

Obr. 42: Mapa III. vojenského mapování (zdroj: http://oldmaps.geolab.cz/map_viewer.pl?lang=cs&map_root=3vm&map_region=25&map_list=4151_1)

Obr. 43: Plán města Plzně z roku 1891 (zdroj: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>)

Papírna hrála roli též ve vývoji světoznámé Křížkové obloukové lampy. Již roku 1878, po krátkém působení rodu Piette v Plzni, se Ludwig Piette seznámil s vynálezcem Františkem Křížíkem, který v té době dokončil svoji první verzi lampy, fungující na principu elektrického oblouku. Jakožto výrobní ředitel byl Ludwig Piette obeznámen s problematikou kontroly barvy produkovaného papíru – především v souvislosti s výrobou tiskového papíru hrálo stěžejní roli zachování shodného odstínu tohoto produktu, což se projevilo např. v knižních vazbách. Továrna byla v té době opatřena plynovým osvětlením, které bylo pro kontrolu odstínu papíru nevyhovující. Z toho důvodu se Ludwig Piette rozhodl pro zkušební dodání obloukové lampy do výroby. Vynález byl natolik úspěšný v provozu papírny, že se Ludwig rozhodl pro zakoupení velkého počtu těchto lamp a ze spolupráce F. Křížíka s L. Piettem vzešla modifikovaná verze obloukové lampy, která byla následně patentována pod názvem oblouková lampa Křížík - Piette. Tento patent jeho majitelům vynesl již v roce 1882 celých 310 000 rakouských zlatých čistého zisku. (Podnikání rodu Piette-Rivage, ©2010)

V rozmezí let 1885 - 1911 probíhala v areálu papírny větší stavební činnost spojená s další modernizací a rozšiřováním výroby. Postavena proto byla nová budova s přízemním sálem pro finální opracování papíru, součástí bylo skladiště a první poschodí zaujímalala hala pro třídění. Přistavena také byla nová kotelna a komín, již zmiňovaný třetí výrobní stroj ve stávající výrobní hale, která byla v souvislosti s tímto rozšířením upravena a též byla postavena jednopodlažní budova s vařáky hadrů a holandry. Spolu s těmito úpravami byly nově navrženy i fasády ve stylu neogotického slohu z neomítnutých cihel. (Sýkorová, 2013, s. 47)

Z příložených dobových plánů (viz níže) je patrné, jak se rozvíjela zástavba areálu papírny – v roce 1879 (obr. 44) je komplex ve stavu před rozsáhlou stavební činností a patrné jsou původní tovární haly a zázemí. Roku 1891 (obr. 45) je zástavba rozšířena o tři nové budovy, z nichž ta nejnižněji situovaná sestává ze dvou křídel, roku 1912 se v areálu továrny již nachází tři další samostatné budovy, původní tovární hala je rozšířena o nové křídlo, podobně je doplněna i jedna z budov vybudovaná po roce 1879, dvě menší přístavby jsou přičleněny k další z původních staveb, přičemž nejzápadněji orientovanou původní stavbu nahrazují dvě nové. Z porovnání plánu z roku 1891 a 1912 je také zřejmý rozvoj blokové zástavby bytových domů východně směrem od ulice Nepomucká – dnešní Slovanská ulice.

Obr. 44: Areál papírny v roce 1879 (zdroj podkladového plánu města: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>)

Obr. 45: Změny v zástavbě v areálu papírny do roku 1891 (zdroj podkladového plánu města: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>)

Roku 1912 (obr. 46) byl podnik přidružen k té době největšímu papírenskému koncernu v Rakousko-Uhersku s názvem Neusiedler A. G. sídlícího ve Vídni. Ve stejném roce papírna vyprodukovala 6234 t papíru a lepenky. Hodnota společnosti se proto vyšplhala na 1 785 000 korun. V souvislosti s přidružením ke koncernu se Ludwig Piette přestěhoval do Vídně a dále rozhodoval o provozních otázkách továrny, byl členem správní rady a direktoria Neusiedler A. G. (Podnikání rodu Piette-Rivage, ©2010)

Na rozdíl od období první světové války se dějin papírny dotklo poválečné období spojené se stabilizováním hospodářské a ekonomické situace nově vzniklého státu. V souvislosti s nově vydaným nostrifikačním zákonem byl nucen papírenský koncern Nusiedler A. G. přesídlit roku 1922 z Vídně do Prahy a změnit svůj název na Pražská Neusiedelská, spojené továrny na papír, celulózu a dřevovinu, a.s. (Sýkorová, 2013, s. 52)

Na velkou hospodářskou krizi papírna zareagovala poněkud nečekaným opatřením, tedy rekonstrukcí, vč. zavedení nových výrobních postupů. Vybudováno bylo nové skladiště, především ale též nová varna na buničinu – výrobní surovinu, dále věž na louh a další technické vybavení. (Sýkorová, 2013, s. 54)

S nástupem druhé světové války byla taktéž významně ovlivněna historie plzeňské Piettovy papírny. V souvislosti s nacistickou okupací se vedení továrny ujal Němec dr. Josef Faldner, jehož snahou bylo zvýšit produkci podniku. Největšího úspěchu dosáhl roku 1941, kdy produkce výroby dosáhla maxima.

V souvislosti s politicky laděnými změnami došlo ke vzniku patnáctičlenné odbojové skupiny, v jejímž čele stáli Antonín Doleček, Antonín Pakštefl a František Malý. K vyzrazení skupiny došlo v roce 1943, čehož následkem byl výslech člena odboje F. Sirotky gestapem, které se nebálo použít metody mučení a podávání omamných látek. Tak bylo vyzrazeno deset členů a František Sirotko byl roku 1944 popraven. Téhož roku byl zatčen a následně zavražděn též A. Doleček, A. Pakštefl a F. Malý. (Vykydal, 1969, s. 47-49)

Obr. 46: Změny v zástavbě v areálu papírny mezi lety 1885 - 1912 (zdroj podkladového plánu města: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>)

Obr. 47: Vila Piette na okraji parku (zdroj: http://plzensky.denik.cz/zpravy_region/z-papirenske-vily-zbylo-rumiste20080721.html)

Po skončení druhé světové války vznikl národní podnik Západočeské papírny a Piettova papírna se dostala do jeho vedení. Ještě v této době si papírna vyráběla vlastní celulózu a výroba pokračovala. Výroba celulózy byla přerušena až v roce 1975 v souvislosti s omezením emise chlóru do ovzduší a výroba tak byla závislá na koupi této suroviny, což vedlo až k její nerentabilitě. Výroba však pokračovala a po Sametové revoluci, r. 1992 se dostala do privátních rukou obchodní společnosti Plzeňská papírna. Většina akcií továrny byla skoupena roku 1996 rusko-švýcarskou společností a postupně krachovala. Roku 2004 papírnu kupuje konkurenční společnost KRPA a.s. – Krkonošské papírny, po krátkém pokusu však opět zastavuje výrobu. V současné době jsou prostory papírny pronajímány nejrůznějším společnostem. (Plzeňská papírna, ©2011)

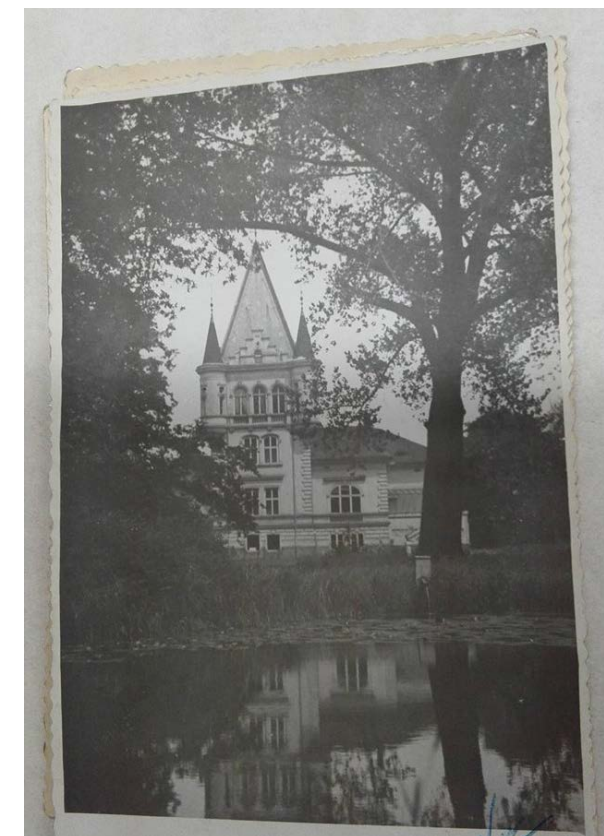
S historií samotné Piettovy papírny souvisí též vznik samotného Papírenského parku, jehož revitalizaci se věnuje návrhová část této práce. Na rozdíl od průmyslového komplexu papírny není k historii parku dostupné tak bohaté množství informací.

Roku 1884 bylo, kromě modernizace výroby, přistoupeno ke stavbě soukromé vily rodu Piette v těsné blízkosti výrobního areálu (obr. 47-48). Jednalo se o stavbu v neorenesančním slohu, která se nacházela na nároží ulice Zahradní a Habrová. Stavba se vyjímalá vstupním průčelím do ulice Zahradní, boční průčelí byla jemně zvýrazněna rizality. Fasáda byla členěna čtyř až šestitabulkovými okny a výraznými podokenními i nadokenními římsami, nad okny doplněnými o obdélníkové tabule. Celá vila byla opatřena valbovou střechou z plechové krytiny se zastřešeným světlíkem a trojicí vikýřů na jihovýchodní straně. (Vila Piette, ©2015)

Spolu se stavbou rodinné vily došlo též k budování přiléhající zahrady s okrasným jezírkem (doloženým na dobové fotografii z roku 1926 – obr. 49) a exotickými i domácími dřevinami. Později, ve dvacátých letech 20. století je soukromá zahrada přestavěna do podoby veřejného parku, aby se tím zvýšila atraktivita podniku papírny pro dělníky. Využit byl též původní lužní porost. V souvislosti s těmito sadovnickými úpravami byly v rozmezí let 1920 - 1924 provedeny výsadby v Zahradní ulici. (Valtr)

Obr. 48: Pohlednice vily Piette (zdroj: <http://www.freiheit.cz/2-freiheit---je-hezky-cesky-Svoboda-nad-Upou/660-plzenska-papirna-piette.html>)

Obr. 49: Pohlednice s vilou Piette a navazujícím parkem s okrasným jezírkem, r. 1926 zdroj: Archivní fond P. Piette - Klášter u Nepomuka)

Na plánu města z roku 1893 (obr. 50) je viditelná vila východně od areálu papírny, schematicky je zakreslena i zahrada. Podobné vyobrazení nabízí taktéž plán města z roku 1912 (obr. 51). Na obou výkresech je možné si povšimnout naznačení propojení mezi zahradou a nábřežím řeky Radbuzy. Dalším výkresem, kde je území parku s vilou označeno je až plán města z roku 1947 (obr. 53), kde je vyznačen i půdorys parku s pěšinami. Podobně i na plánu města z roku 1950 (obr. 54) je park vyobrazen včetně jeho kompozičního uspořádání, zajímavý je však fakt, že se struktura velmi liší od vyobrazené podoby z roku 1947. Jistou informaci poskytuje i ortofoto snímek území z roku 1938 (obr. 52), který bohužel nedosahuje vysoké kvality, ovšem je zde zřejmé hrubé kompoziční uspořádání tehdejší podoby parku, kde dominantní roli hrají dřevinné porosty, viditelná je centrální podélná osa, podpořená alejí.

Dostupný je i ortogonální snímek z roku 1972 (obr. 55), opět je zde viditelná osa směrem k vile a bohatý dřevinný porost při obvodu, oproti snímku z roku 1938 je taktéž viditelné vysázené stromořadí v ulici Habrová a Květná. Velmi podobný stav vyobrazuje též snímek z roku 1982, který je však dostupný ve vyšší kvalitě, proto je možné se lépe zorientovat v kompozičním uspořádání, opět je zde částečně viditelná alej, procházející podélně parkem.

Samotnou vilu využíval rod Piette do období I. světové války. Konkrétní informace o jejím následném využití je dostupná pro období po II. světové válce, kdy byla vila doplněna o přístavbu a upravena. V té době sloužila jako zázemí pro zaměstnance továrny, byla zde situována jídelna a kuchyně, ale i mateřská škola či zdravotní středisko. V období přelomu 20. a 21. století již vila nenašla využití a roku 2008 padla do rukou nového majitele – společnosti Black Ray a.s. (Vila Piette, ©2015)

Ještě téhož roku dochází za kontroverzních okolností k demolici vily, chvíli předtím, než byla vyhlášena nemovitou kulturní památkou. Spolu s vilou stejná společnost získala i navazující pozemky, tedy přibližně dvě třetiny parku, který je od téhož roku oploceným soukromým pozemkem bez adekvátní údržby a dochází k jeho postupné degradaci. Současným majitelem soukromé části parku a parcely původní vily je společnost VKPP a.s. (Z papírenské vily zbylo rumiště, 2008)

Obr. 50: Plán města z r. 1893 - vila Piette se zahradou zdroj: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>)

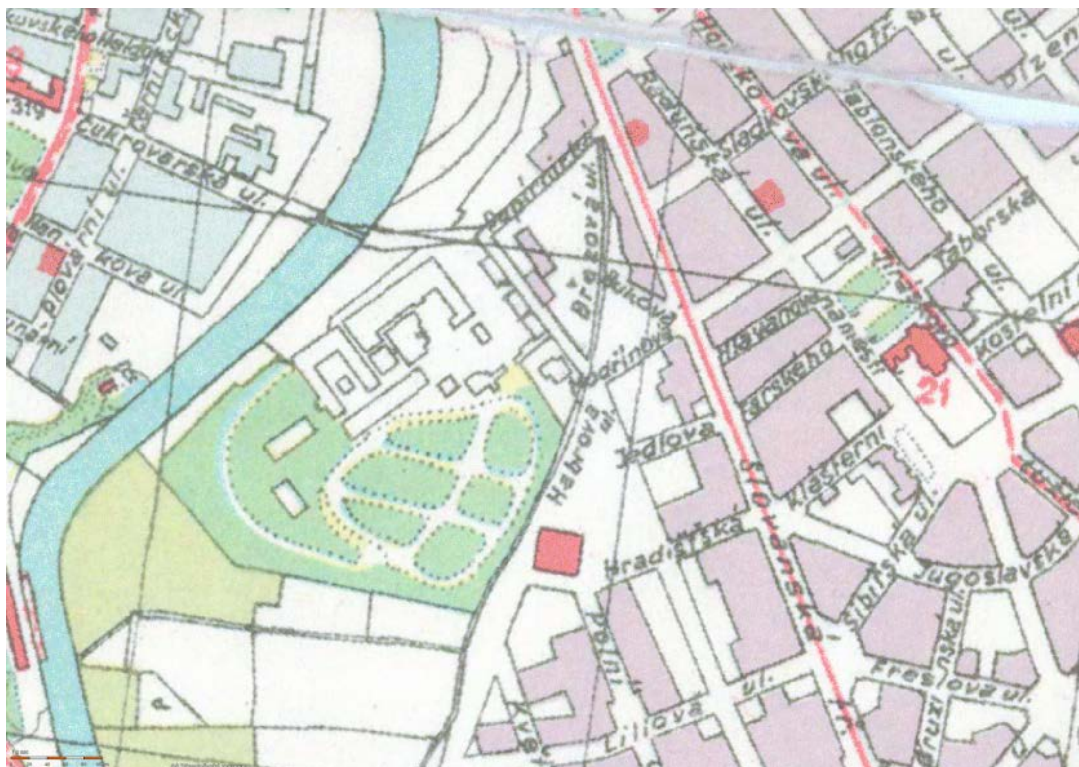
Obr. 51: Plán města z r. 1912 - vila Piette se zahradou (zdroj: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>)

Obr. 52: Ortofoto snímek z r. 1938 - viditelné kompoziční uspořádání dřevinných vegetačních prvků v parku (zdroj: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>)

Obr. 54: Plán města z r. 1950 - vila Piette s parkem (zdroj: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>)

Obr. 53: Plán města z r. 1947 - vila Piette s parkem (zdroj: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>)

Obr. 55: Ortofoto snímek z r. 1972 – tehdejší podoba struktury parku (zdroj: <https://gis.pn.eu/staremapy/>)

5.2 Výsledky analýz

5.2.1 Širší vztahy a lokalizace řešeného území

Územím, řešeném v rámci diplomního projektu, je Papírenský park v Plzni. Objekt se nachází v městském obvodu Plzeň 2 – Východní předměstí této západočeské metropole, jižně od historického jádra města. Řešené území bezprostředně navazuje na areál bývalé Piettovy papírny, nacházející se na pravém břehu řeky Radbuzy, v jejím rameni v západní části městského obvodu, lemováno je ulicemi Zahradní a Habrová, západní hranici tvoří bývalý průmyslový areál a z jihu navazuje pozemek 89. Mateřské školy, která objekt izoluje od ulice Cyklistické.

Objekt se nachází v poměrně aktivní části města, jedná se o lokalitu s vysokou frekvencí bytových domů, nedaleko řešeného území vede jedna z důležitých dopravních tepen města, v této části pod názvem Slovanská ulice. Ta na sebe váže kromě zhuštěné frekvence dopravy též aktivní uliční život.

V blízkosti řešeného území se nachází dvě náměstí – Jiráskovo a Mikulášské, především Mikulášské náměstí je těžištěm života ve veřejném prostoru této části města, funkce Jiráskova náměstí je degradována na dopravní a provozní uzel navazující na ohraničený pozemek Kostela Panny Marie Růžencové.

Při severní hranici areálu papírny se nachází Papírenská lávka přes řeku Radbuzy, propojující městský obvod s Jižním předměstím a umožňující v tomto území prostupnost města přes řeku.

Z hlediska městského systému zeleně se řešené území nachází v přímém sousedství lineárního prvku systému – nábřeží řeky Radbuzy s fungujícím propojením jihovýchodní části města s historickým jádrem v podobě zeleného tahu. V nejbližším okolí řešeného území se nachází Park U Ježíška, ležící při nábřeží řeky, severně od papírny mezi kostely sv. Mikuláše a Nejsvětějšího Jména Ježíš. Lokalizace tohoto parku přímo vybízí k budoucímu propojení s Papírenským parkem, např. v podobě parkway (parkové cesty). Nedaleko Parku u Ježíška se nachází Chvojkovy lomy, bývalý kamenolom, kde se do první poloviny 20. století těžil pískovec, dnes má lokalita podobu lokálního parku. Další důležité prvky systému zeleně jsou uvedeny ve výkresu zabývajícím se širšími vztahy řešeného území, součástí této práce. (Chvojkovy lomy, ©2017)

Obr. 56: Lokalizace řešeného území

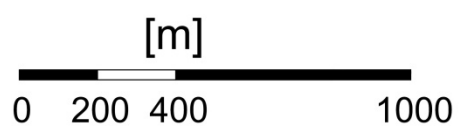
Z hlediska dostupnosti je Papírenský park lokalizován v docházkové vzdálenosti od centra města, pěší způsob dopravy vychází přibližně na 30 minut od Náměstí Republiky k parku. V grafické části (viz výše zmíněný výkres analýzy širších vztahů) jsou vyznačeny dva vzdálenostní okruhy kolem řešeného území, jeden o průměru 1 km, což o polovičním poloměru přibližně souhlasí s dochozí vzdáleností 5 minut, větší z okruhů zaujímá průměr 5 km, tedy v poloměru 2,5 km se dochozí vzdálenost pohybuje okolo 30 minut běžné chůze. Toto schematické vyjádření je samozřejmě zjednodušenou interpretací skutečnosti, slouží především pro snazší orientaci ve výkresu a představu o dostupnosti.

ANALÝZA ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

Ø 1 km
Ø 4 km
Zájmové území

- ① - Náměstí Republiky
- ② - Park u Ježíška
- ③ - Štruncovy sady
- ④ - Chvojkovy lomy
- ⑤ - Náměstí T. G. Masaryka
- ⑥ - Jiráskovo náměstí
- ⑦ - Náměstí Českých bratří
- ⑧ - Náměstí Milady Horákové
- - Významná městská zeleň
- ① - Prstenec sadů kolem historického jádra a Mlýnská strouha
- ② - Park u Ježíška
- ③ - Štruncovy sady
- ④ - Chvojkovy lomy
- A - Hlavní vlakové nádraží
- B - Historické jádro města
- C - Škodovy závody
- D - Průmyslový areál pivovaru
- E - Centrální autobusové nádraží

5.2.2 Dopravní charakteristiky v souvislosti s řešeným územím

V rámci blízkého okolí řešeného území bylo přihlédnuto k analýze dopravních charakteristik, zatěžujících či jinak ovlivňujících řešené území v současnosti či potenciálně ve vazbě na plánovanou stavbu kulturního a obytného komplexu v průmyslovém areálu papírny. Nejbližším důležitým dopravním tahem v měřítku celého města je ulice Slovanská, navazující na ulici Mikulášskou a pokračující jako Sirková za železničním podjezdem a poté jako Tyršova, tvořící dopravní okruh kolem historického jádra Plzně. Tento dopravní tah je stěžejní pro propojení středu města s městskými obvody Východní předměstí (kde se nachází řešené území), Doudlevce, Hradiště, Koterov a Černice a mimo intravilán pokračuje coby dopravní tah směrem na Příbram či Rožmitál pod Tremšínem.

Z výše uvedených důvodů se zároveň jedná o dopravně poměrně frekventovanou osu města. S tím souvisí výskyt místa zvýšeného dopravního zatížení v blízkosti řešeného parku, konkrétně se jedná o křižovatku na křížení ulic Slovanská a Hradištská, kde v době dopravní špičky může docházet ke komplikacím v plynulosti dopravního provozu. V souvislosti s plánovanou výstavbou kulturního a obytného komplexu se počítá s vybudováním nové komunikace umožňující adekvátní obsluhu do této lokality, její trasa pravděpodobně povede přes severní cíp Papírenského parku, na což reaguje též návrhová část této práce. V návaznosti na tyto změny v dopravní infrastruktuře lze očekávat vznik potenciálního místa zvýšeného dopravního zatížení také na křižovatce ulic Slovanská a Plzenecká.

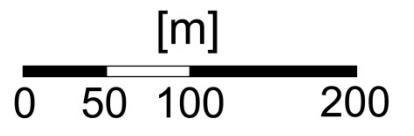
Výše zmiňovaná ulice Slovanská je taktéž obsluhována tramvajovou dopravou linky 1 a v blízkosti řešeného území jsou lokalizovány tři stanice – Jedlová, Liliová a zastávka Mikulášské náměstí nejbližší centru města.

Kromě tramvajové dopravy je lokalita obsluhována též autobusovou dopravou ČSAD autobusy Plzeň a.s., konkrétně se zde nachází linka autobusů č. 433650, 440555, 440581, 440606, 440615, 450551, 450556, 450582, 450590, 450591, 450601, 450616 a E14. Tyto linky slouží k propojení města s blízkými obcemi, jejich trasa prochází ulicí Habrová se stejnojmennou stanicí pro nástup a výstup. Kromě existujících linek hromadné dopravy jsou v rámci územní studie Papírna Plzeň plánovány tři nové stanice autobusu městské hromadné dopravy. Dvě z nich jsou lokalizovány přímo v areálu papírny – jedna v jižní části s převažující zástavbou navrženou pro bydlení, druhá v severní části v blízkosti multikulturního centra, třetí stanice je umístěna poblíž křižovatky ulic Květná a Liliová.

ANALÝZA DOPRAVY

- Stávající zástavba
- Zástavba navržená v konceptu územní studie Papírna Plzeň
- Vyznačené zájmové území
- Zastávka tramvajové dopravy
- Zastávka autobusové dopravy
- Navržená zastávka autobusové dopravy v konceptu územní studie Papírna Plzeň
- Plánovaný příjezd (územní studie Papírna Plzeň)
- Alternativní plánovaný příjezd
- Potenciální uzel dopravního zatížení
- ! - Aktuální uzel dopravního zatížení
- Jednosměrná doprava
- Důležitý dopravní tah

5.2.3 Pěší provoz

V rámci analýzy pěšího provozu bylo přihlédnuto k převažujícím tahům této infrastruktury, potenciálu, nabízející územní studie Papírna Plzeň a její návrh multifunkčního komplexu, zahrnutý byly též možnosti cyklistické dopravy. Ulice Slovanská je reprezentantem městské osy, kde se setkává dopravní funkce s městským životem v podobě fungujícího uličního parteru. Díky tomu se ulice stává významným pěším tahem a je potřeba s její podobou nakládat adekvátním způsobem. Funkci důležitého pěšího koridoru nepostrádají ani paralelní ulice Modřínová, napojující se na severní část Papírenského parku a ulici Habrovou a Papírnická, ústící u severního cípu papírny. Ulice Modřínová přitom vede chodce přímo do centra blokové zástavby bytových domů, jejímž těžištěm je nedaleké Jiráskovo náměstí. Ulice Papírnická vede chodce směrem ke gymnáziu Plzeň na Mikulášském náměstí a Církevnímu gymnáziu, navazující ulice Rubešova se potom napojuje na samotné Mikulášské náměstí.

Významným pěším tahem je ulice Zahradní, lemující severní cíp papírny a přivádějící chodce k řece Radbuze, kde se napojuje na Papírenskou lávku, umožňující pěší prostupnost přes řeku mezi Jižním a Východním předměstím.

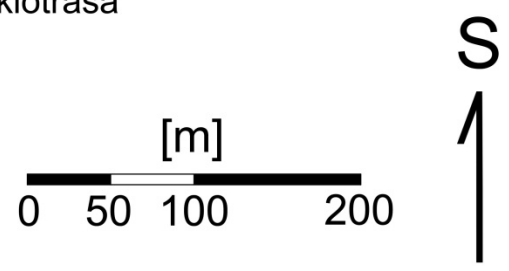
Vodní tok s jeho pravým nábřežím v této lokalitě plní jistou formu dopravního koridoru, přičemž tvoří přirozenou formu pěší prostupnosti a zelenou páteř mezi jižní a centrální částí Plzně, funguje též jako cyklostezka a je příjemnou alternativou propojení Východního předměstí a Lobež se středem města, upřednostňující pěší provoz a nemotorový způsob dopravy.

V reakci na plánovaný multifunkční komplex v rámci návrhu územní studie Papírna Plzeň se významně změní provozní požadavky na území. Především lze předpokládat výrazné zvýšení již v současnosti existujícího požadavku na prostupnost Papírenského parku, jenž je dnes z větší části veřejnosti nepřístupný. Konverze stávajícího průmyslového areálu na funkční urbánní prostor s sebou přinese nové obyvatele a uživatele tohoto území a tudíž větší provozní zátěž, především mezi současnou zástavbou a nově vzniklým komplexem. Územní studie taktéž počítá s umožněním prostupnosti samotného areálu papírny, což je v souladu s umožněním provázání městské zástavby s řekou, jejím nábřežím a využitím přilehlého parku k jeho funkčnímu zapojení do systému zeleně a pěší prostupnosti města.

ANALÝZA PĚŠÍHO PROVOZU

- - Stávající zástavba
- - Zástavba navržená v konceptu územní studie Papírna Plzeň
- - Vyznačené zájmové území
- - Důležitý pěší tah
- - Plánované pěší tahy ve vazbě na zájmové území (koncept územní studie Papírna Plzeň)
- - Stávající vstup do zájmového území
- - Cyklostezka
- - Doporučená cyklotrasa

5.2.4 Funkční využití území

Důležitým aspektem hodnocení vztahů v zájmovém území a jeho okolí je analýza funkčního využití zástavby a nezastavěných ploch. V rámci této analýzy byly mapovány především možnosti občanské vybavenosti a lokalizace služeb a funkcí v prostoru.

Jak již bylo naznačeno, řešené území se nachází v oblasti s dominantní blokovou zástavbou bytových domů, čemuž odpovídá taktéž dominující funkce bydlení v této lokalitě. Současně analyzovaným územím prochází již zmiňovaná ulice Slovanská s poměrně aktivně fungujícím uličním parterem. Na tuto funkci významné dopravní a provozní osy se vážou služby, reagující na existující život tohoto veřejného prostoru a sekundárně jej podporující. V samotné ulici Slovanská a bezprostředním okolí tedy dochází ke zvýšené koncentraci maloobchodu a dalších služeb, např. z odvětví finančního a právního poradenství, kosmetiky, apod. Taktéž se zde setkáme s koncentrací gastronomických služeb v podobě restaurací, bister, barů a dalších zařízení. Nejčastější typ vrstvení těchto funkcí je v podobě poskytovaných služeb v přízemí bytových domů a jejich obytné funkce v dalších podlažích.

V území je taktéž zastoupen podíl administrativních budov či tohoto využití v multifunkčním typu zástavby, přičemž v území nevznikají oblasti monofunkčního využití, kde by mohlo docházet k segregaci obyvatelstva. Do hodnocení byl zahrnut též návrh územní studie Papírna Plzeň, kde dochází dle výkresů zahrnutých do konceptu této studie k částečné separaci funkčního využití budov, ovšem v rámci malého území. Jižní a východní část areálu papírny je věnována dominantně funkci bydlení, nachází se zde několik typů obytných domů s pravděpodobnou možností různé úrovně komfortu bydlení. Budovy převážně této funkce mají zároveň nejužší vazbu na park.

V severní části areálu studie navazuje na existující využití jedné z továrních budov v podobě multikulturního centra. Revitalizované tovární budovy najdou nové uplatnění v rozšíření kulturní části, v interiéru industriálních staveb vznikne též prostor pro maloobchod a gastronomii, jeden segment původní zástavby bude určen pro sport, který je v území dosud zastoupen spíše sporadicky.

Z hodnocení funkčního využití nezastavěných ploch je patrná majoritní část parku nepřístupná veřejnosti a postrádající adekvátní údržbu. V současnosti se již jedná o urbánní lada, vytvářející bariéru v intravilánu města a postrádající využití.

Obr. 57: Urbánní lada na území Papírenského parku bez využití

Obr. 58: Veřejně přístupná část parku

Přístupná část parku v západní části nese funkci veřejné zeleně (obr. 58), její podoba je ovšem neadekvátní, park je redukován na zatravněnou plochu se skupinami stromů a nejnutnější mobiliář v podobě základní ekonomické třídy laviček a odpadkových košů. V jedné části této plochy se nachází dětské pískoviště.

Jižně od areálu papírny se rozkládají poměrně rozlehlé plochy podmáčeného lužního charakteru (převážně biochory 3Nh – užší hlinité nivy 3. v. s. – viz kapitola Biogeografie), sloužící částečně jako zahrádkářská kolonie, částečně bez funkčního využití (obr. 59) v podobě dalších urbánních lad, jedná se z větší části pravděpodobně o zaniklé sportovní hřiště.

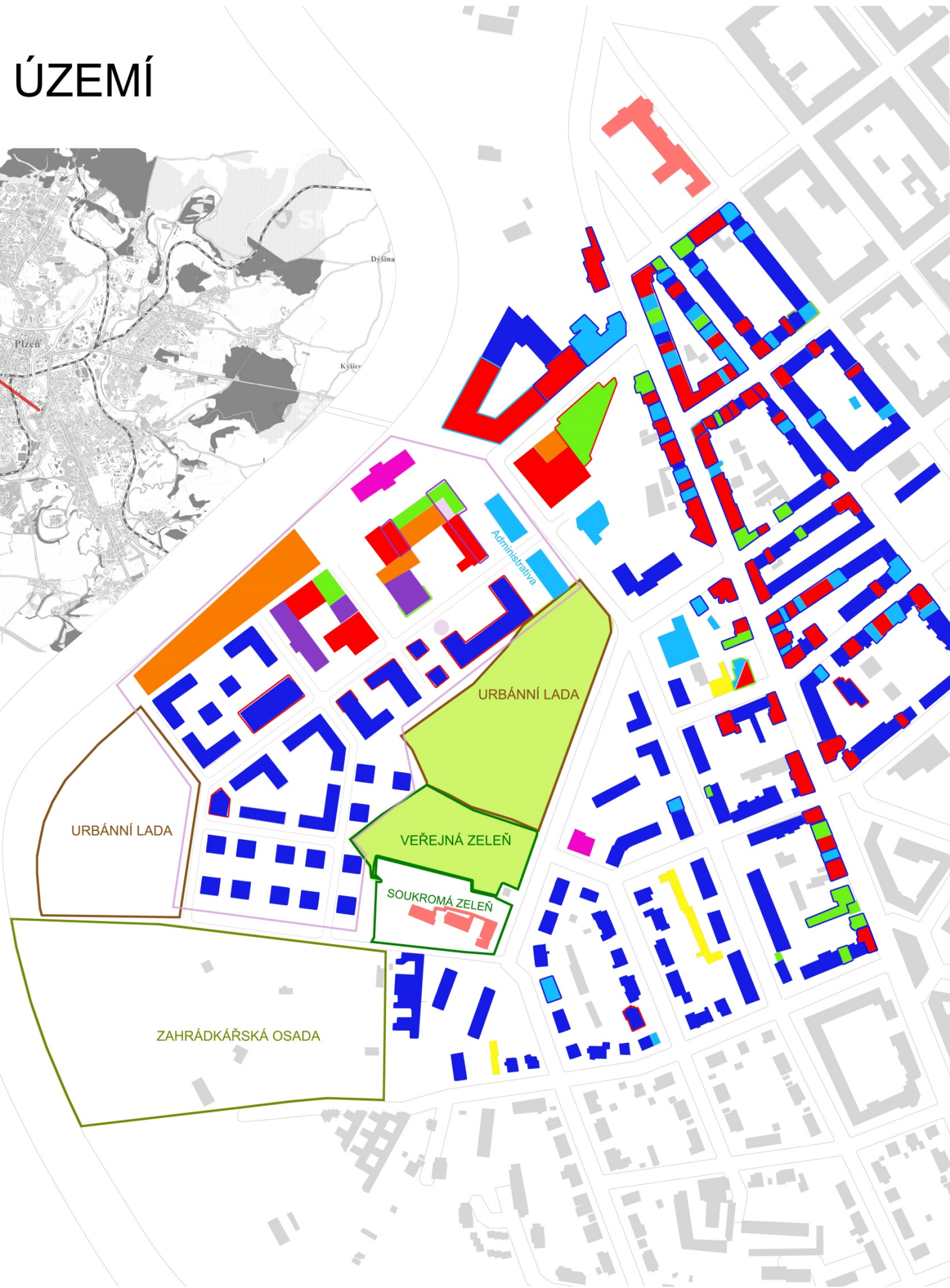
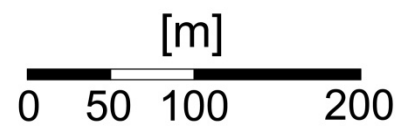
Obr. 59: Ortofoto snímek urbánních lad jižně od areálu papírny (zdroj: <https://mapy.cz/zakladni?x=13.3817263&y=49.7333077&z=18&base=ophoto>)

ANALÝZA FUNKČNÍHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Vyznačené zájmové území
- Bydlení
- Sociální služby
- Vzdělání
- Kultura
- Sport
- Maloobchod
- Gastronomie
- Ostatní služby (kadeřnictví, advokátní kanceláře, ...)
- Doprava v klidu (garáže)
- Vrstvení funkcí (např. bydlení a maloobchod)

- Hranice zástavby
navržené v rámci
konceptu územní studie
Papírna Plzeň

5.2.5 Majetkoprávní vztahy

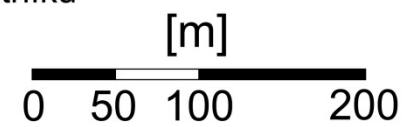
Při pohledu na majetkoprávní sounáležitosti v řešeném území a jeho okolí lze snadno analyzovat vliv privátních vlastníků, města Plzně a České republiky v této lokalitě. Samotný Papírenský park je v současnosti v rukou společnosti VKPP a.s., členem jejíhož představenstva je podnikatel Pavel Basl, taktéž majitel společnosti ProCeram a.s. Z důvodu privátního vlastnictví parku je větší část této plochy uzavřena přístupu veřejnosti. Pozemky, nacházející se v areálu papírny patří převážně do vlastnictví společnosti KRPA Investment a.s. a cesta ke konverzi stávajícího brownfield na multifunkční areál je tak otevřena. Na území plánované výstavby tohoto komplexu se nachází stávající garáže v majetku velkého počtu soukromých vlastníků, západně od hranice řešeného území v rámci územní studie Papírna Plzeň se nachází větší plocha pozemků v podílovém majetku společností ALFA (otevřený podílový fond) a AMISTA a.s. Ze severozápadní strany lemuje výše zmíněné pozemky řeka Radbuza v majetku České republiky, právo hospodaření má státní podnik Povodí Vltavy. Dopravní komunikace přiléhající k Papírenskému parku a pozemky 89. Mateřské školy jsou majetkem Statutárního města Plzně.

Dle ústního sdělení Ing. arch. Ivany Drncové z Plzeňského Ateliéru k světu s. r. o., zabývající se územní studií Papírna Plzeň, je diskutována možnost směny pozemků Papírenského parku za jiné parcely v majetku Statutárního města Plzeň. V případě této možnosti by se otevřela cesta k revitalizaci stávajícího parku a jeho zpřístupnění veřejnosti, taktéž by bylo možné vybudovat příjezdovou komunikaci k samotné papírně, která je stěžejní pro celý projekt výstavby multifunkčního komplexu.

ANALÝZA MAJETKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ

- - Statutární město Plzeň
- - Hranice zájmového území
- - VKPP a.s.
- - KRPA Investment, a. s.
- - ALFA otevřený podílový fond, AMISTA investiční společnost, a.s.
- - Česká republika, Estate rent a.s., Straková Emma
- - GasNet, s.r.o.
- - Česká republika (právo hospodaření: Povodí Vltavy, státní podnik)
- - Velký počet soukromých vlastníků

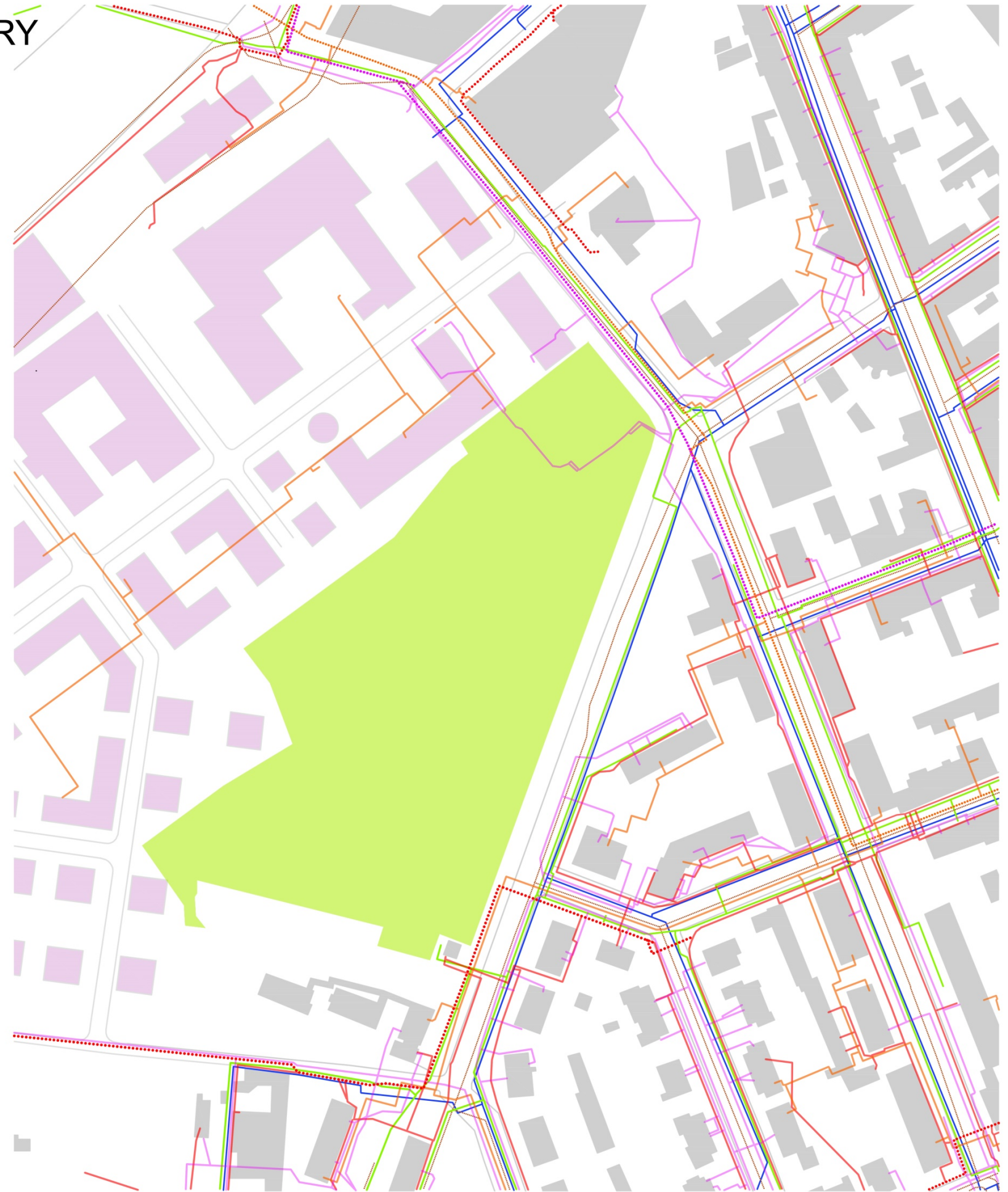
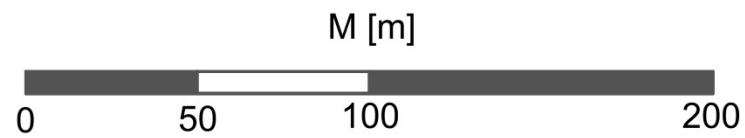
5.2.6 Technická infrastruktura

Zájmové území bylo analyzováno též z hlediska technické infrastruktury města. Dle dostupných údajů se na území Papírenského parku nachází pouze podzemní vedení veřejné komunikační sítě, jehož ochranné pásmo činí ze zákona 127/2005 Sb. 1,5 m po stranách krajního vedení. Bezprostřední okolí řešeného území je však obsluženo nejčastějšími typy technické infrastruktury – vodovodním řadem, středotlakým plynovodem, místním rozvodem tepla, vedením elektrické sítě vysokého a nízkého napětí a kanalizačními stokami. Díky tomu lze v území počítat s možností připojení k žádoucím sítím technické infrastruktury. (Plzeňský kraj: Investiční příležitosti v kraji, [b.r.]

ANALÝZA TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY

- - Zájmové území
- - Stávající zástavba
- - Zástavba navržená v rámci konceptu územní studie Papírna Plzeň
- - Vodovodní řad
- - Plynovod STL
- - Vedení el. sítě VN
- - Vedení el. sítě NN
- - Dálkový napajecí rozvod tepla
- - Místní rozvod tepla
- - Dálkový telekomunikační kabel
- - Komunikační vedení
- - Kanalizační stoka

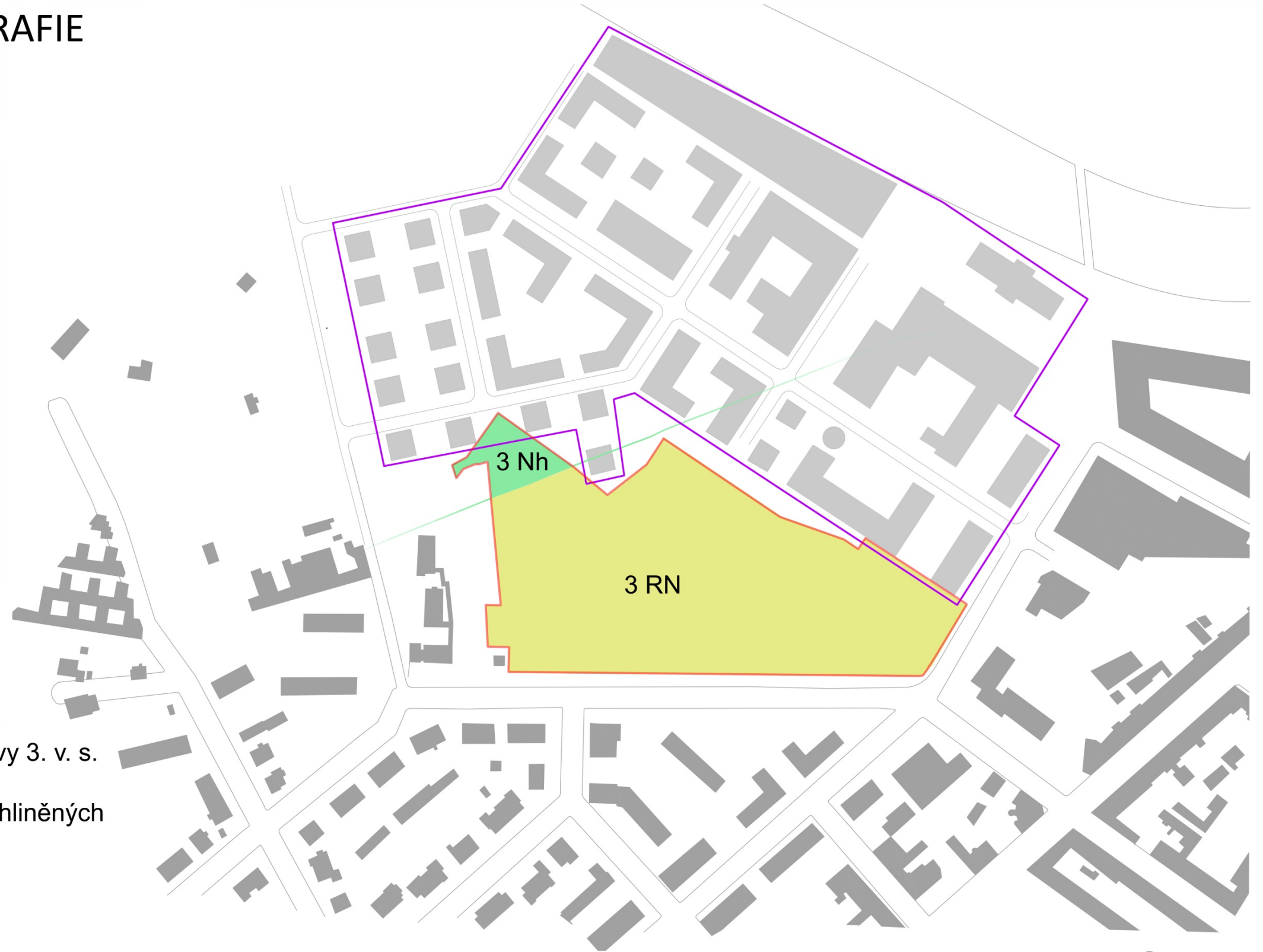
5.2.7 Biogeografie dle Culka (2005)

Zájmové území se v rámci individuálního biogeografického členění ČR nachází v Hercynské subprovincii (provincie středoevropských listnatých lesů) a spadá do Plzeňského biogeografického regionu.

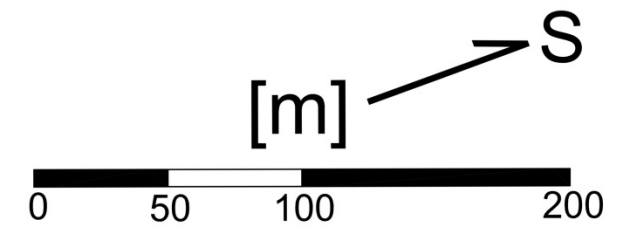
Z hlediska typologického členění se v rámci území nachází dvě vymezené biochory – první z nich je 3RN – Plošiny na zahliněných píscích 3. v. s. Biochora vypovídá o přítomnosti území ve 3. dubobukovém vegetačním stupni, z hlediska georeliéfu se jedná o rovinu na zahliněných štěrkopíscích (sedimenty neutrální až slabě kyselé reakce).

Druhou vyskytující se biochorou je 3Nh – užší hlinité nivy 3. v. s. Ta do zájmového území zasahuje pouze v jeho jihozápadním cípu, směrem od řeky. Biochora taktéž náleží do 3. dubobukového vegetačního stupně, kód N napovídá právě o přítomnosti v užší nivě řeky Radbuzy a pedologicky lze biochoru začlenit do lokality s vlhkými, převážně hlinitými fluvialními nivními sedimenty.

ANALÝZA BIOGEOGRAFIE

- Zájmové území
- 3 Nh - Užší hlinité nivy 3. v. s.
- 3 RN - Plošiny na zahliněných písčích 3. v. s.
- Hranice biochor
- Hranice zástavby navržené v konceptu územní studie Papírna Plzeň

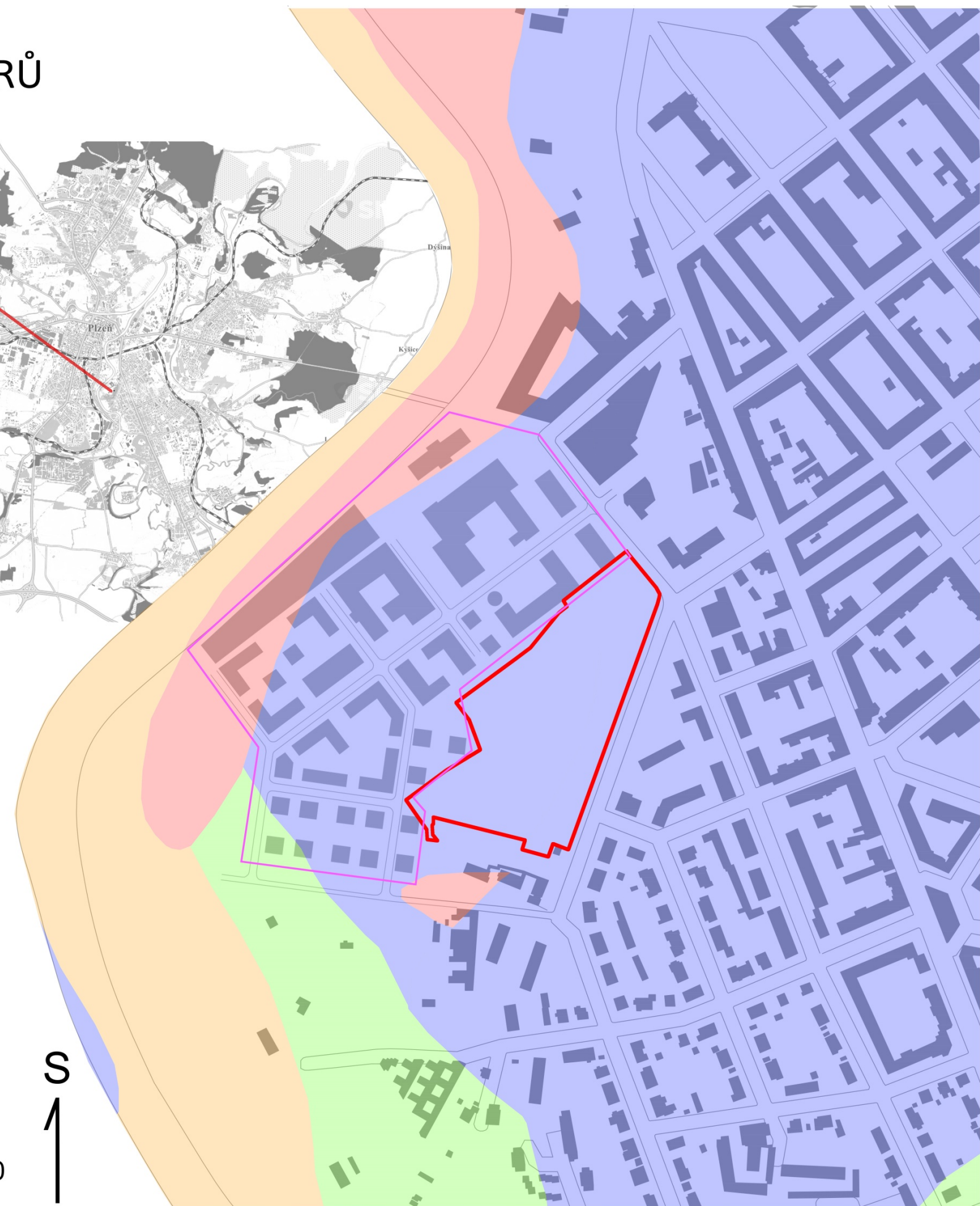
5.2.8 Geomorfologické poměry

V rámci geomorfologického členění Česka (Demek, 1987) se zájmové území řadí do Hercynského systému a podsystému Hercynská pohoří, geomorfologickou provincií je Česká vysočina, subprovincie Poberounská. V podrobnějším měřítku je území přítomno v geomorfologické oblasti Plzeňská pahorkatina a celku Plaská pahorkatina. Podcelkem je Plzeňská kotlina. V nejpodrobnějším měřítku hodno uvést geomorfologický okrsek, jímž je Touškovská kotlina.

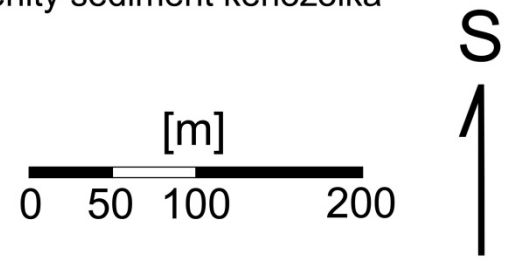
5.2.9 Geologické poměry

Dle geologické mapy 1:50 000 (Česká geologická služba, 1995) se zájmové území nachází v lokalitě, kde převažují nezpevněné sedimenty kenozoika (kvartér). Na území toku Radbuzy a v jejím okolí se nachází především ložiska nezpevněných nivních sedimentů, především hlín, písků a štěrků zaplavovaných za vyššího vodního stavu. Tyto přirozeně vzniklé holocenní sedimenty jsou částečně překryty antropickými sedimenty, uvádí se navážka, výsypka, halda, či odval. Na tato lineárně situovaná ložiska navazují pleistocenní plochy sedimentu štěrků a písků, na nichž se nachází celé zájmové území. Jižně od zájmového území se nachází plocha s výskytem kamenitého až hlinito-kamenitého sedimentu kenozoika, geologické stáří blíže neurčeno.

ANALÝZA GEOLOGICKÝCH POMĚRŮ

- Hranice zájmového území
- Hranice zástavby navržené v rámci konceptu studie Papírna Plzeň
- Nezpevněný sediment štěrků a písků kenozoika
- Navážka, halda, výsypka, odval (kenozoikum)
- Nivní sediment kenozoika (hlína, písek, štěrk)
- Kamenitý až hlinito-kamenitý sediment kenozoika

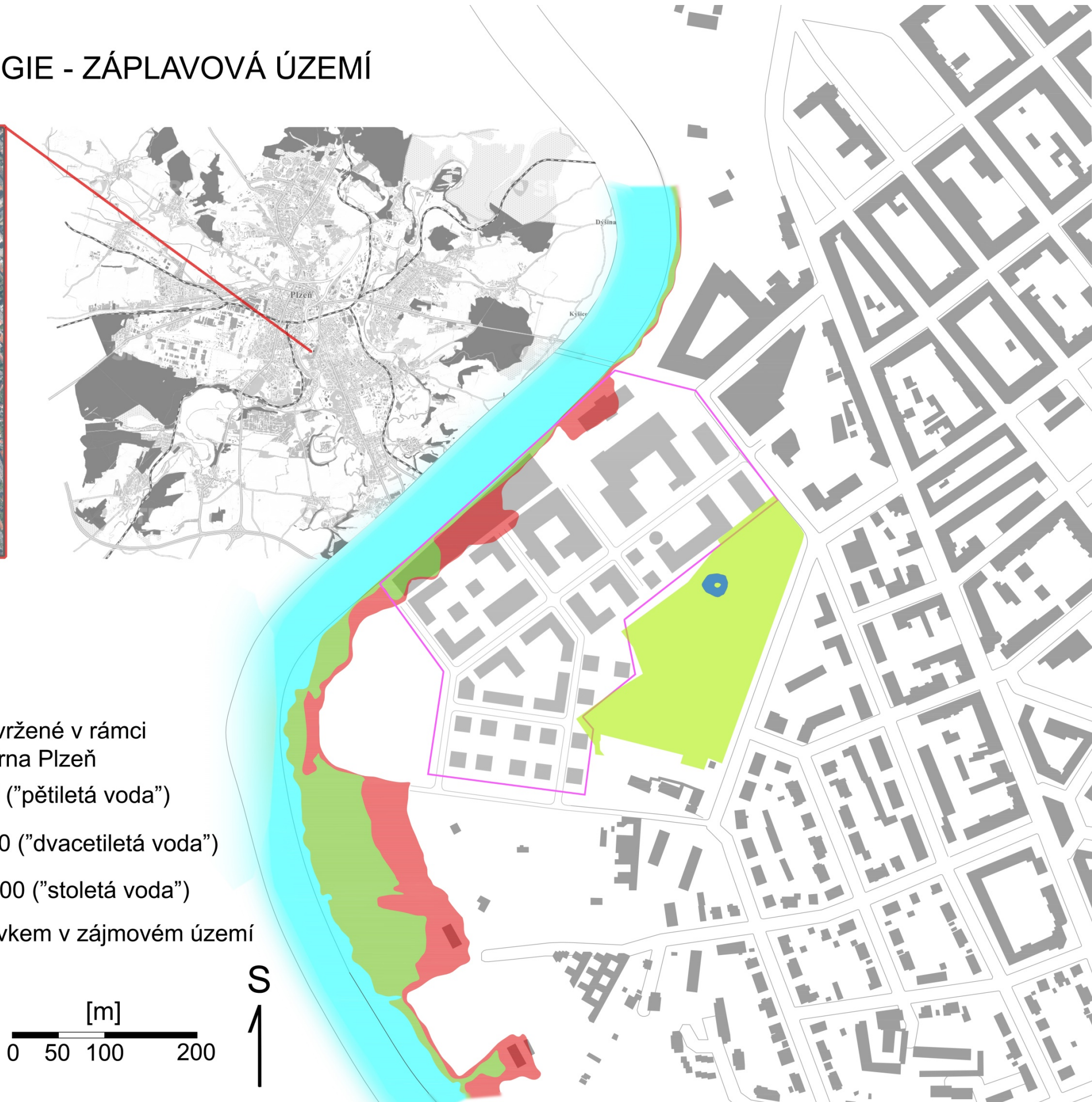

5.2.10 Hydrologické poměry

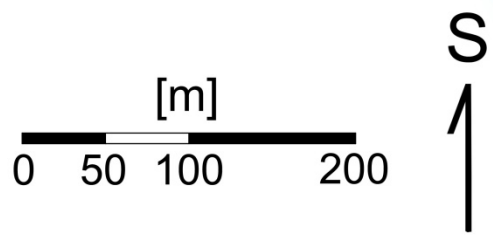
V blízkosti zájmového území protéká řeka Radbuza, přímo sousedící s areálem bývalé papírny, která poskytovala zdroj vody pro účely výrobních procesů. Řeka Radbuza pramení v CHKO Český les, přibližně 10 km západně od města Poběžovice a to v nadmořské výšce 689 m n. m., v Plzni (u Štruncových sadů) tvoří soutok s řekou Mží a vzniká tak řeka Berounka, soutok se nachází ve výšce 298 m n. m. Délka toku Radbuzy činí 112 km, náleží do úmoří Severního moře a ze všech pěti plzeňských řek (vč. Berounky) zaujímá největší povodí. Průměrný průtok řeky činí 11 m³/s, rekordní průtok byl naměřen v roce 2002, kdy bylo u ústí řeky naměřeno 213 m³/s. (Radbuza ©2017)

Na mapě jsou znázorněna záplavová území tzv. „pětileté“, „dvacetileté“ a „stoleté“ vody, tedy Q5, Q20 a Q100, přičemž je zřejmé, že hranice žádného z nich nezasahuje do zájmového území. Přímo v zájmovém území se nachází vodní plocha s ostrůvkem – jedná se o původní okrasné jezírko, které vzniklo spolu se zahradou náležející k vile Piette (doloženo na fotografii z roku 1926). (Povodňový plán Plzeňského kraje, [b.r.]

ANALÝZA HYDROLOGIE - ZÁPLAVOVÁ ÚZEMÍ

- - Zájmové území
- - Hranice zástavby navržené v rámci konceptu studie Papírna Plzeň
- - Záplavové území Q5 ("pětiletá voda")
- - Záplavové území Q20 ("dvacetiletá voda")
- - Záplavové území Q100 ("stoletá voda")
- - Vodní plocha s ostrůvkem v zájmovém území

5.2.11 Ochrana přírody a krajiny

Dle odboru životního prostředí magistrátu města Plzně je celé řešené území (Papírenský park) registrováno jako významný krajinný prvek od 14. 4. 1999. Dle zákona 114/1992 Sb. je významným krajinným prvkem také řeka Radbuza a její údolní niva. (Významné krajinné prvky, 2017)

Na dané ploše není vymezena žádná ze skladebných částí územního systému ekologické stability (stávající ani navržená). Nejbližším skladebným prvkem ÚSES je tok a břehy řeky Radbuzy, jedná se o navržený regionální biokoridor a dvě existující lokální biocentra v rozestupu přibližně 100 m od sebe. Na řešeném území ani v jeho bezprostředním okolí se nenachází vymezený přírodní biotop soustavy Natura 2000. (Plzeňský kraj: ÚSES, [b.r.]

5.2.12 Potenciální přirozená vegetace

Dle Neuhäuslové a kol. (1998) je zájmové území součástí jednotky *Luzulo albidae-Quercetum petraeae*, *Abieti-Quercetum* – vegetace bikových a/ nebo jedlových doubrav. Mapovací jednotka vznikla sdružením acidofilní bikové a jedlové doubravy blízkého druhového složení a obdobných stanovištních poměrů.

Dominantní dřevinou bikové doubravy je dub zimní (*Quercus petraea*), další více či méně stanovištně náročné dřeviny jsou slaběji zastoupeny nebo nejsou přítomny vůbec. Jedná se především o břizu bělokorou (*Betula pendula*), habr obecný (*Carpinus betulus*), buk lesní (*Fagus sylvatica*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), na sušších půdách se přirozeně může vyskytovat borovice lesní (*Pinus sylvestris*). V lokalitách s vlhčími půdami (souhlasí s podmínkami v zájmovém území) může být příměsí též dub letní (*Quercus robur*). V případě jedlových doubrav je přítomna též jedle bělokorá (*Abies alba*), jak ve stromovém, tak případně keřovém patře. V případě bikových doubrav bývá keřové patro vyvinuté slabě, tvoří jej převážně zmlazené dřeviny patra stromového. Z dalších taxonů se v keřovém patře může vyskytovat krušina olšová (*Frangula alnus*), případně jalovec obecný (*Juniperus communis*). V případě jedlových doubrav je typické zastoupení bezu červeného (*Sambucus racemosa*) v keřovém i bylinném patře.

Samotné bylinné patro tvoří (sub)acidofilní či mezofilní druhy rostlin, Neuhäuslová uvádí lipnici hajní (*Poa nemoralis*), biku hajní (*Luzula luzuloides*), brusnici borůvku (*Vaccinium myrtillus*), konvalinku vonnou (*Convallaria majalis*), kotřavu ovčí (*Festuca ovina*), metličku křivolakou (*Deschampsia flexuosa*), třtinu rákosovitou (*Calamagrostis arundinacea*) a černýš luční (*Melampyrum pratense*).

Poměrně druhově bohaté je mechové patro, častý je výskyt ploníku ztenčeného (*Polytrichum formosum*), travníku Schreberova (*Pleurozium schreberi*), dvouhrotce chvostnatého (*Dicranum scoparium*), bělomechu sivého (*Leucobryum glaucum*), paprutky nicí (*Pohlia nutans*) a dalších druhů.

Jedlové doubravy charakterizuje výskyt svízele okrouhlolistého (*Galium rotundifolium*), biky chlupaté (*Luzula pilosa*), ostřice prstnaté (*Carex digitata*), kruštíku široolistého (*Epipactis helleborine*), šťavelu kyselého (*Oxalis acetosella*) a starčku Fuchsova (*Senecio fuchsii*).

5.2.13 Analýza vegetačních prvků

Území bylo podrobena analýze vegetačních prvků na základě vlastní metodiky inventarizace dřevin, popsané v kapitole Materiál a metody. Z částečně se rozpadajícího dřevinného porostu, podléhajícího sukcesním procesům za přítomnosti bohatého náletu převážně autochtonních dřevin byly vybrány solitéry stromů a keřů a skupiny stromů, jejichž zdravotní stav, biomechanická vitalita, vhodnost na dané lokalitě a architektura jejich nadzemní části byla zhodnocena jako perspektivní. Takto bylo vybráno celkem 46 primárních vegetačních prvků, z nichž 4 mají sadovnickou hodnotu 3, 36 vegetačních prvků má sadovnickou hodnotu 2 a nakonec 6 vegetačních prvků byla vyhodnocena sadovnická hodnota 1. Celkem bylo metodou pozitivního výběru označeno za perspektivní 124 jedinců.

Z taxonomického hlediska je v území z hlediska perspektivních dřevin nejvíce zastoupen dub *Quercus robur*, jenž je odpovídající dřevinou daného stanoviště, druhou nejvíce zastoupenou dřevinou je lípa *Tilia cordata*. V řešeném území se dále nachází perspektivní jedinci jasanu *Fraxinus excelsior*, osiky *Populus tremula*, olše *Alnus glutinosa*, javorů *Acer platanoides* a *Acer pseudoplatanus*, břízy *Betula pendula*, jeden jedinec jírovce *Aesculus hippocastanum*, borovice *Pinus nigra* a douglasky *Pseudotsuga menziesii*. Především přítomnost jasanu, osiky a olše svědčí o vyšší půdní vlhkosti dané lokality. Kromě výše uvedených dřevin se v řešeném území, a to v jeho veřejnosti nepřístupné části, nachází dva vzrostlí jedinci *Fagus sylvatica* „Atropurpurea“ (obr. 60). V centrálním prostoru parku se nachází zachovaný segment původní aleje skládající se ze 17 jedinců *Fraxinus excelsior* (obr. 61). Jsou ponechány na dožití s důrazem na nutnost častější odborné analýzy fyziologické a především biomechanické vitality s případným provedením adekvátního řezu či jiného opatření.

Obr. 60: Jeden z jedinců *Fagus sylvatica* 'Atropurpurea' (zdroj: archiv autora)

Obr. 61: Zachovaný segment aleje ze 17 jedinců *Fraxinus excelsior* (zdroj: archiv autora)

Analýza vegetačních prvků

- - Hranice zájmového území
- + 24 + - Skupina stromů s vyznačenými jedinci a inv. č.
- 39 + - Solitérní strom či keř s vyznačenou lokalizací a inv. č.
- Sadovnická hodnota 3 (podprůměrná dřevina)
- Sadovnická hodnota 2 (průměrná dřevina)
- Sadovnická hodnota 1 (nadprůměrná dřevina)
- - Vyznačené terénní zlomy

5.2.14 Východiska analýz pro návrh

Na základě analýz, nejpodstatnějších pro následnou tvorbu konceptu návrhu ve smyslu jejich výpovědní hodnoty pro proces plánování a navrhování v iniciační fázi návrhu byly definovány hlavní body, které by měl návrh splňovat, aby tak reagoval na současné charakteristiky území.

Širší vztahy

- Napojení na stávající systém zeleně – nábreží Radbuzy a ideálně Park u Ježíška

Pěší provoz

- Zpřístupnění veřejné části parku a propojení s plánovaným komplexem nové Papírny
- Provozní a koncepční provázání Papírenského parku, Papírny a okolní zástavby

Doprava

- Vyřešení dopravního propojení Papírny s městem
- Stanoviska návrhu vůči potenciálním dopravním problémům spojeným s plánovaným

dopravním propojením Papírny s městem

Majetkoprávní vztahy

- Reakce návrhu na přiřazení parku k plánovanému obytnému a kulturnímu komplexu

Papírny, funkční provázání

Funkční využití území, služby

- Vnesení programu do nového parku – především sportovní a kulturní program, reagující na nedostatek prvků pro sport v oblasti a rozšíření kulturního centra Papírna o prostor pod širým nebem, doplnění programu pro dětské hry a zábavu – programové začlenění přiléhající mateřské školy do prostoru.

VÝCHODISKA ANALÝZ PRO NÁVRH

1 - Podpora důležitého pěšího tahu a odclonění příjezdu

2 - Zóna kultury a zábavy

3 - Odpočinková zóna

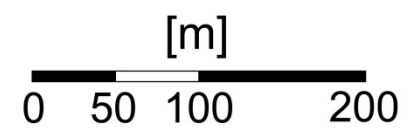
4 - Sportovní a herní zóna

↔ - Naznačení provozních tahů

○ - Změna v dopravní infrastruktuře

⋯ - Napojení na systém městské zeleně

/// - Programová provázanost navazující mateřské školy s parkem

5.3 Popis návrhu revitalizace Papírenského parku

Návrh revitalizace Papírenského parku v Plzni přichází s řešením proměny již téměř zaniklého parku ve funkční prostor, naplňující požadavky současného města. Proměňuje nevyužitý prostor s charakterem urbánních lad v multifunkční celek, vytvářející oázu zeleně v metaforické urbánní poušti a vnáší do území rozšířeného prostoru bývalé papírny nový život – v podobě parku s rozmanitými možnostmi rekreace a zábavy, nejen pro obyvatele městského obvodu Východního předměstí.

Naplňuje požadavky území prošetřené analytickými rozbory jednotlivých složek prostředí a zároveň reaguje na nový potenciál v podobě plánovaného multifunkčního komplexu Papírna Plzeň.

Park není pouze izolovaným ostrovem přírodní složky města, ale díky propojení s nábřežím řeky Radbuzy a navázáním na alej v Habrové ulici se stává součástí systému zeleně a zároveň jedním z jeho programového uzlu (obr. 62).

Podstatou parku však není pouze zeleň. Návrh reaguje na funkční požadavky lokality a rozšiřuje, či doplňuje programovou náplň v rozmanitých formách.

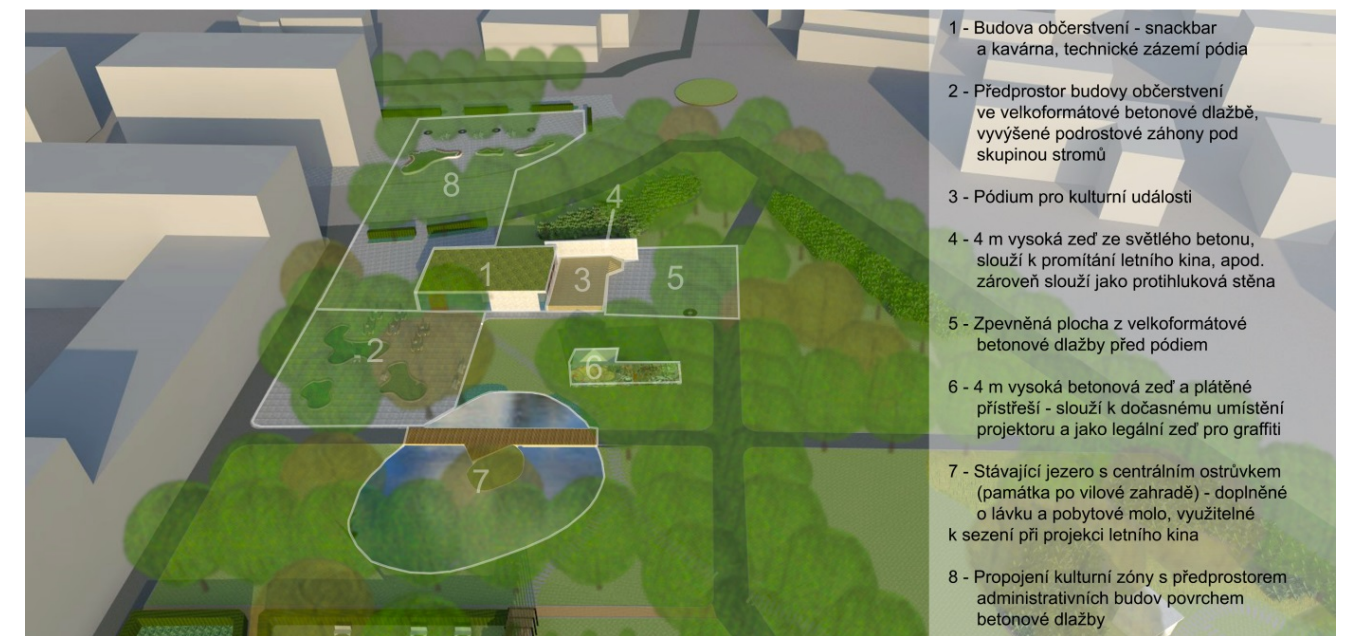
Reakcí na přítomnost stávajícího, a v budoucnu se rozšiřujícího kulturního centra ve staré tovární hale papírny je podpoření ve formě venkovní alternativy kulturního vyžití v nejrůznějších formách – vytvořením adekvátního zázemí pro performance, hudební představení, letní kino a mnohé další aktivity, vnáší aktivní život do exteriéru a zároveň vytváří univerzální prostor, jehož využití je variabilní a plastické (obr. 63).

Obr. 62: Napojení parku na systém zeleně města

Kulturní zónu parku tvoří budova občerstvení (snackbar, kavárna), jejíž předprostor je řešen plochou velkoformátové betonové dlažbou a trojicí organicky tvarovaných vyvýšených záhonů s trvalkovým podrostem. Klenbu nad hlavou tvoří ze záhonů vyrůstající vyvětvěné stromy, poskytující příjemný stín a mikroklima. Na samotnou budovu občerstvení navazuje pódium s vlastním zpevněným předprostorem, z boku odcloněným vysokou zdí z kvalitního světlého betonu s broušeným povrchem. Zeď je zároveň plátnem pro letní kino či jiné formy promítání. Těžištěm celého prostoru však zůstává původní jezírko s centrálním ostrůvkem, v návrhu zpřístupněném pomocí dřevěné lávky, rozšiřující se v molo.

Na severní část parku bude v budoucnu navazovat dvojice administrativních budov, kde návrh počítá s řešením jejich předprostoru ve formě místa ke krátkodobému pobytu a setkávání. Do zpevněného povrchu velkoformátové betonové dlažby je vložena organická struktura vyvýšených záhonů s podrostovou vegetací, v nichž rostou vyvětvěné břízy *Betula papyrifera*, tvořící klenbu nad hlavou. Vyvýšené záhony jsou zároveň clonou od blízké silnice, povrch dlažby však silnici protíná a smyslově propojuje s kulturní zónou parku, pás dlažby zároveň zpomaluje dopravu a činí tak prostor příjemnějším pro člověka (obr. 64).

- 1 - Budova občerstvení - snackbar a kavárna, technické zázemí pódia
- 2 - Předprostor budovy občerstvení ve velkoformátové betonové dlažbě, vyvýšené podrostové záhony pod skupinou stromů
- 3 - Pódium pro kulturní události
- 4 - 4 m vysoká zeď ze světlého betonu, slouží k promítání letního kina, apod. zároveň slouží jako protihluková stěna
- 5 - Zpevněná plocha z velkoformátové betonové dlažby před pódium
- 6 - 4 m vysoká betonová zeď a plátěné přístřeší - slouží k dočasnému umístění projektoru a jako legální zeď pro graffiti
- 7 - Stávající jezero s centrálním ostrůvkem (památko po vilové zahradě) - doplněné o lávku a pobytové molo, využitelné k sezení při projekci letního kina
- 8 - Propojení kulturní zóny s předprostorem administrativních budov povrchem betonové dlažby

Obr. 63: Rozvržení hlavních prvků v parku

Obr. 64: Snackbar s kavárnou a předprostor s organicky tvarovanými podrostovými záhony

V duchu tradičního pojetí parku návrh aplikuje typické kompoziční schéma volné pobytové louky obehnané „belts“ z dřevinného porostu, přičemž vnáší tento nadčasový kompoziční princip nikoliv do parku jako celku, ale excentricky do zóny věnované rekreaci a odpočinku. Na tu navazují čtyři „tajné zahrady“ – intimní prostory pod klenbou stromů či na slunném místě, dvě z nich povrchově řešené parkovým trávníkem, dvě se zpevněným povrchem z velkoformátové betonové dlažby (obr. 65).

V návaznosti na tuto plochu je návštěvníkovi nabídnuta též alternativa v podobě další pobytové louky odcloněné pomocí skupin keřů od okolí, jejímž kompozičním těžištěm je moderně pojatý altán v podobě minimalistické stavby z betonu a skla, jenž je určen k meditaci, ovšem vzhledem k jeho prostým formám a dispozici 20 m² se stává univerzálně využitelným prostorem (obr. 66). Primární funkcí samotné pobytové louky je tvořit intimní, přesto velkorysý prostor pro nejrůznější formy pohybového cvičení (např. jóga, východní bojové sporty, apod.) ať už individuálně či skupinově praktikovanými, zároveň se však jedná o prostor, který je možné využít mnoha způsoby (obr. 67).

- 1 - Ústřední pobytová louka pro pohybová cvičení, semináře, workshopy, ...
- 2 - Mnohoúčelový altán, primárně věnovaný pro účely meditace
- 3 - Okružní vycházková pěšina z betonových nášlapů
- 4 - Lemy z lučního porostu

Obr. 66: Lokalizace pobytové louky, altánu, okružní vycházkové pěšiny

- 1 - Pobytová louka s parkovým trávníkem
- 2 - Mlatová okružní vycházková pěšina
- 3 - "Tajné" zahrady - oddělené prostory pro klidnou relaxaci
- 4 - Produkční zóna - ovocný sad

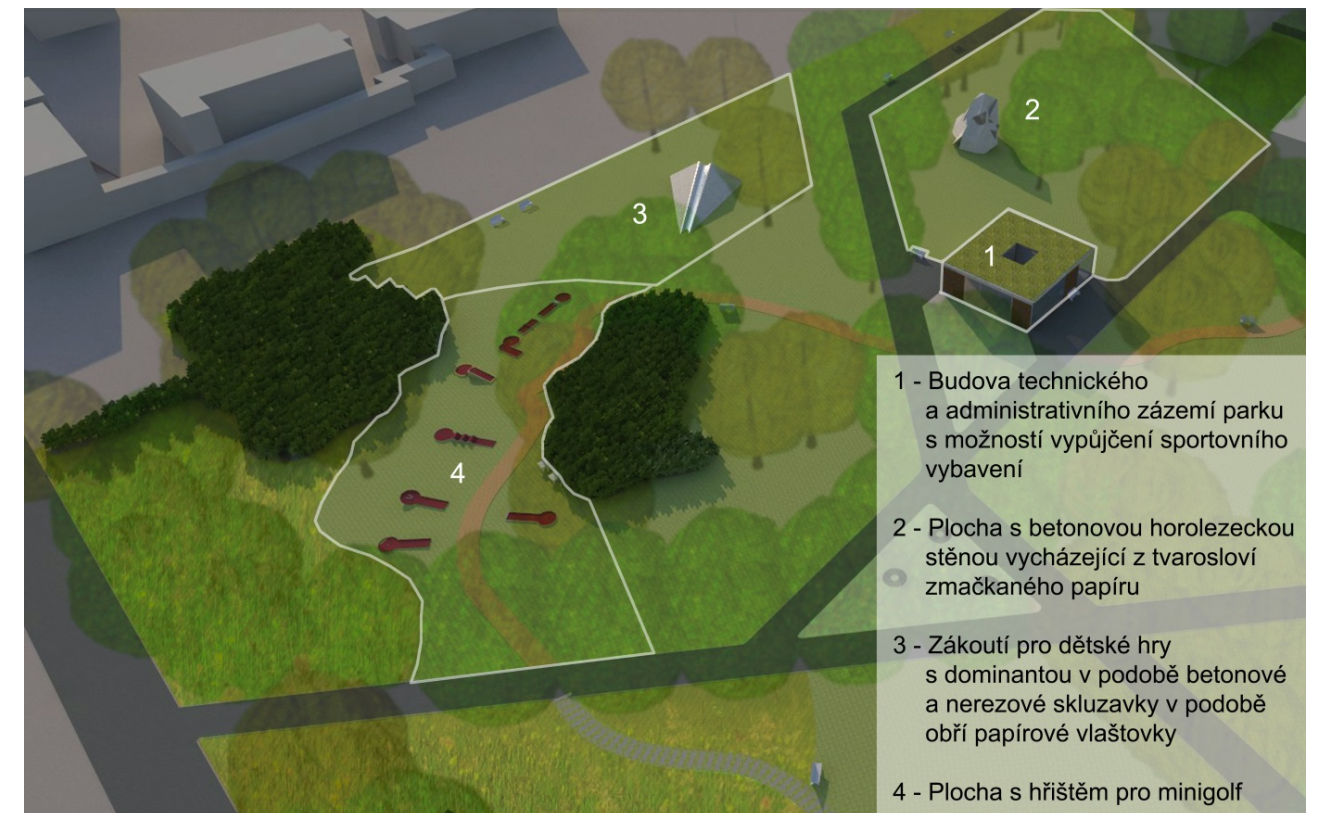
Obr. 65: Hlavní části parku

Obr. 67: "Duchovní" zóna parku s meditačním altánem (vpravo) je zároveň do jisté míry univerzálním pobytovým prostorem, kde se střídají plochy parkového trávníku a lučního porostu po okrajích.

Do lokality jsou vneseny nové formy sportovního využití, v reakci na jeho nízké zastoupení v dané oblasti a vzhledem k adekvátnosti zastoupení této programové složky v parku. Konkrétně se jedná o stylizovanou formu betonové horolezecké stěny ze světlého betonu, dále o minigolf a případně moderní posilovací stroje využitelné v extravilánu. Poblíž mateřské školy je vytvořeno zákoutí, jež je rozšířením prostoru pro dětské hry, veřejně přístupným, s dominantním prvkem skluzavky z betonu a nerezové oceli, připomínající obří papírovou vlašťovku. Celý prostor je na místě křížení pěších tahů vybaven budovou zázemí, kde je možné si půjčit sportovní vybavení, je zde přístup k toaletám a nachází se zde technické a administrativní zázemí parku (obr. 69, 70).

V centrální části parku je umístěn ovocný sad, sestávající z odrůd jabloní (čtvrťkmeny) a třešní (vysokokmeny), čímž je do prostoru začleněna produkční zóna, podporující trend navrácení současného člověka k tradičním hodnotám a jeho výchově. Údržba sadu je v rukou najatého odborníka, úrodu je možné zčásti využít v rámci občerstvení v kulturní části, z větší části je předpokládán prodej plodů obyvatelům např. způsobem dovážky či pořádáním trhů (obr. 68).

Obr. 69: Lokalizace umístění zázemí pro sportovní využití v parku

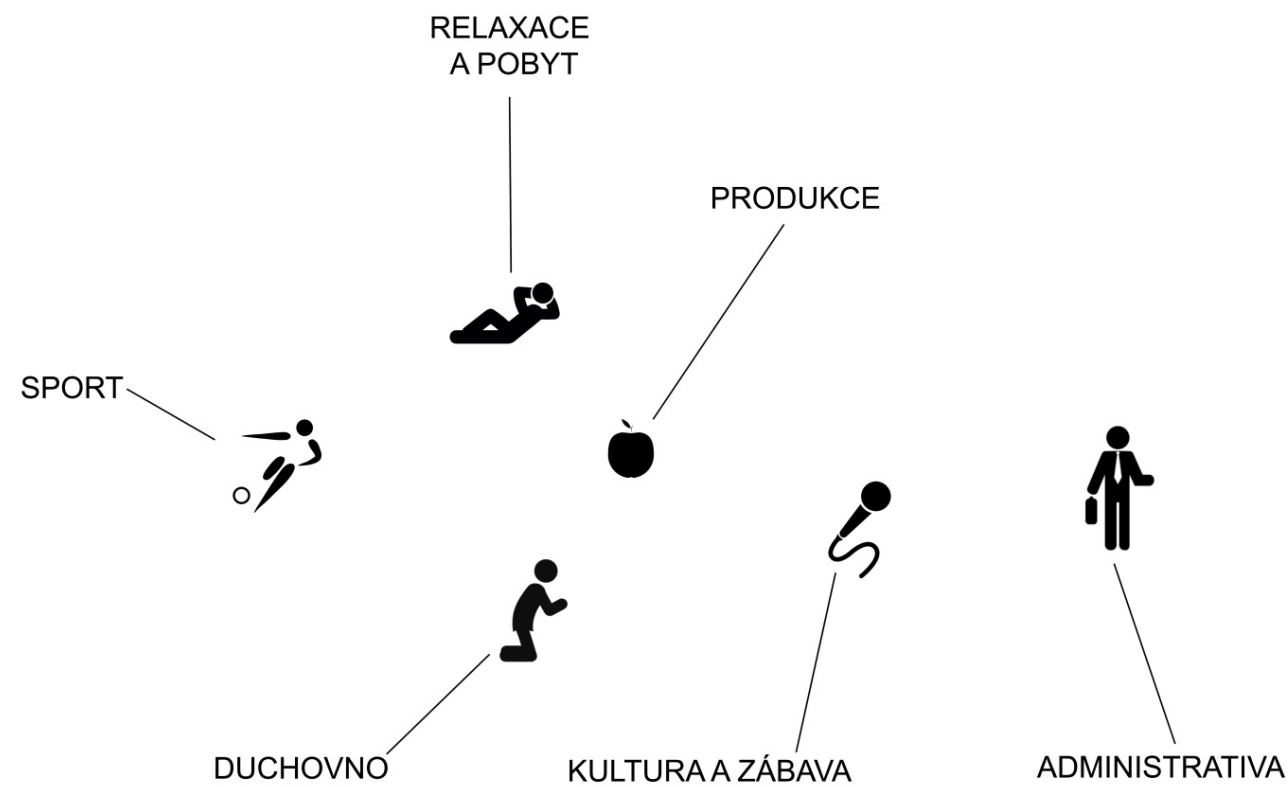
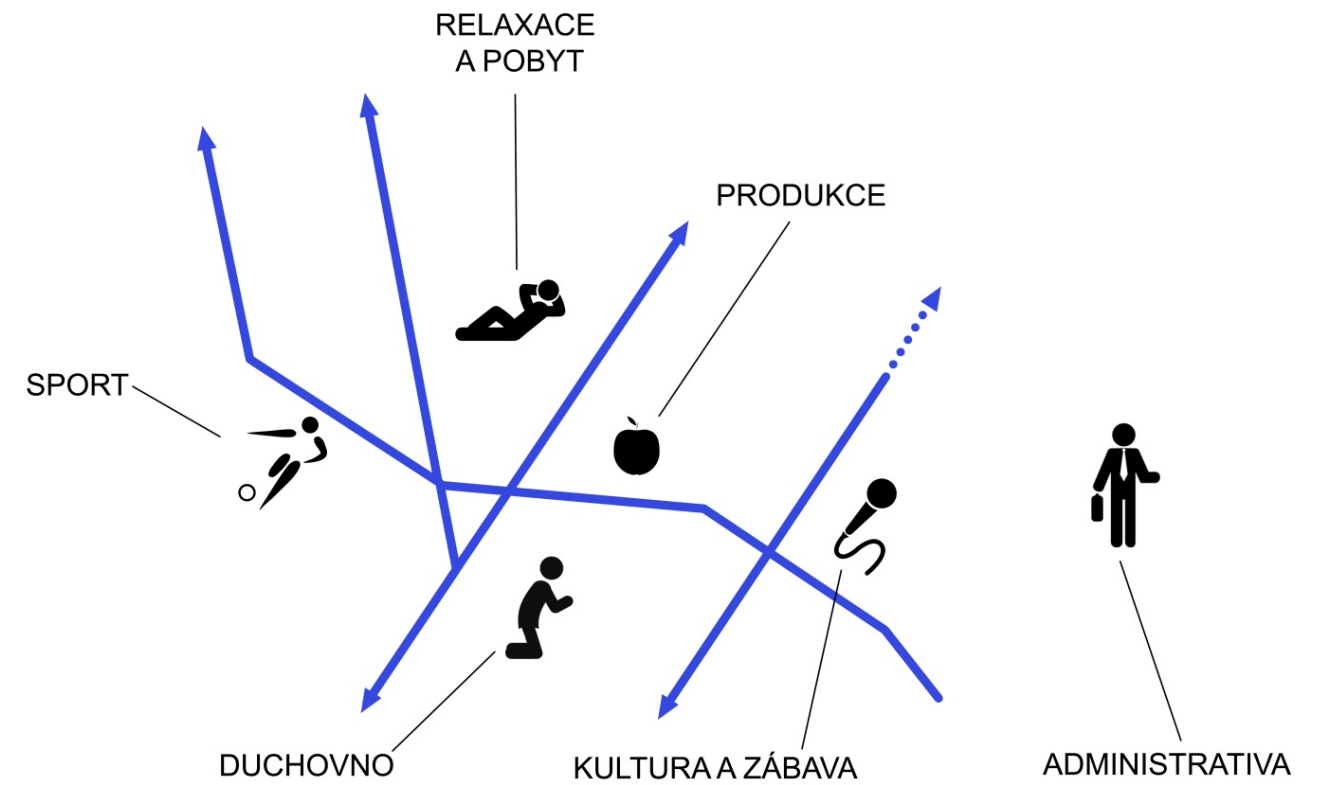

Obr. 68: Místo křížení pěších komunikací. Vpravo se otevírá kulturní zóna parku, vlevo je viditelný malý sad z jabloní.

Obr. 70: Betonová horolezecká stěna připomínající zmačkaný papír, v pozadí budova zázemí.

Samotný prostor parku je logicky protnut trasami pěšího propojení mezi stávající zástavbou převážně bytových domů a budoucím multifunkčním komplexem papírny, čímž vzniká kategorizovaná síť cest, materiálově řešených asfaltovým povrchem. Nejširší cesty – podélná osa parku a příčné propojení v jeho středové části jsou hlavními komunikacemi o šíři 4 m, vedlejší komunikace disponují šířkou 3 m. Po straně administrativní zóny vede důležitý stávající pěší tah v návaznosti na lávku přes řeku Radbuzu, propojující Východní a Jižní předměstí. Tento tah je podpořen stromořadím bříz *Betula papyrifera*, v ideálním případě by postupem času mohlo dojít k rozšíření zeleného pásu do té míry, že by byl park propojen se stávajícím parkem U Ježíška, jehož lokalita je severně od papírny.

Kromě přímých linií pěších tahů, umožňujících provoz mezi ulicí Habrovou a papírnou, je do parku vnesena okružní vyhlídková pěšina, částečně z mechanicky zpevněného kameniva, v části řešena pomocí principu 1,5 m širokých betonových nášlapů tvořících nenápadnou cestu v trávniku.

Okružní pěšina nabízí chodci příjemnou procházku celým parkem, díky jejímu vedení a rozmanitosti prostředí není nudná, ale naopak nabízí zábavnou formu „hry“. Při jejím procházení se návštěvníkům otevírají pohledy na všechny výrazné prvky parku (obr. 71, 72).

Obr. 71: Lokalizace okružní vyhlídkové pěšiny

Obr. 72: Při procházce okružní trasou se návštěvníkům otevírají pohledy na jednotlivé objekty v parku.

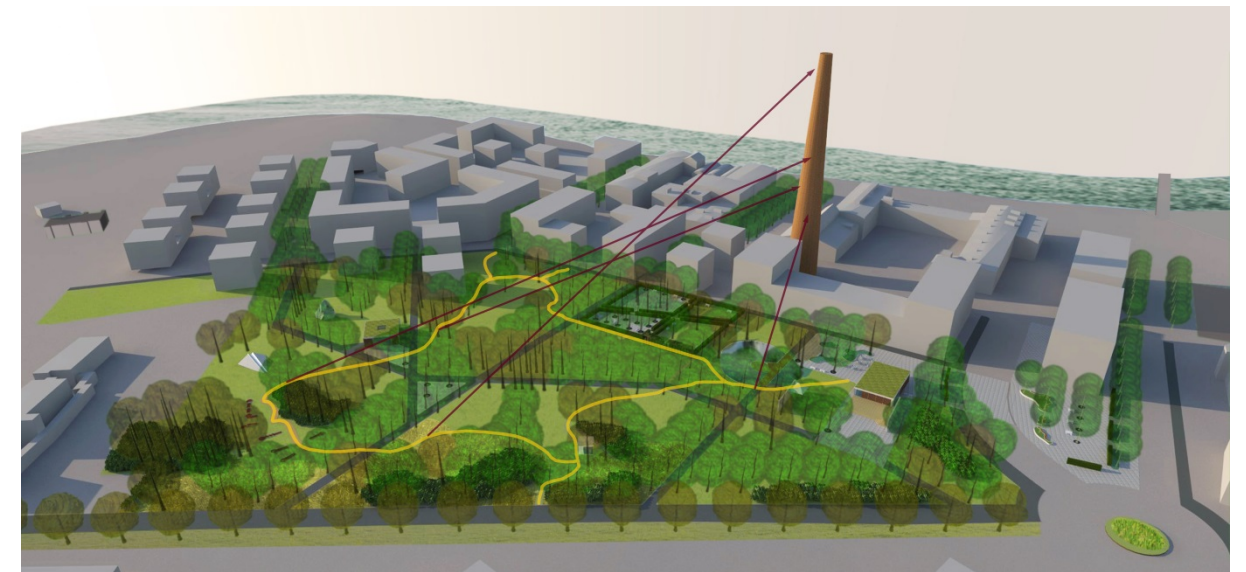
Tovární cihlový komín je dominantou celé lokality a symbolem, tvořícím identitu místa. Vycházková trasa nabízí nečekané průhledy na tuto vertikálu, celý koncept je navíc povýšen na systém orientace v parku v nočních hodinách - z každého místa na trase se odkrývá pouze část komínu, tato místa jsou zároveň jednotlivými funkčními zónami parku (obr. 73).

V noci se na komín nasvítí piktogramy programu parku, reprezentující jednotlivé zóny, které se po určitém časovém intervalu střídají – tedy v jednu chvíli je viditelný pouze jeden. Z adekvátních míst na vycházkové trase je vždy vidět právě ten piktogram, který reprezentuje zónu parku, v níž se návštěvník nachází a ten se tak tedy snadno zorientuje v prostoru za nedostatečného osvětlení. V případě viditelnosti více piktogramů je platný vždy ten nejnižší nasvícený, koncept tedy vyžaduje jistou úroveň jeho znalosti (obr. 74).

V souvislosti s umělým osvětlením hodno zmínit, že je celá vycházková trasa intimně nasvícena bodovým osvětlením a vytváří tak klikatý řetězec, vinoucí se v temném prostoru.

Celý koncept představuje soubor funkčních sektorů – zón parku, které nesou programovou náplň nabízenou návštěvníkovi. V kombinaci s principem ryze účelného vedení pěších tahů tak vzniká celek - metaforicky připodobňující park ke stroji, systému složeného z fungujících dílů, společně vytvářejících novou hodnotu. Park je tak živoucí vzpomínkou na historické události spojené s výrobou papíru v této lokalitě.

Díky vytvoření okružní vycházkové trasy s výhledy na dominantní prvky parku, koncept průhledů na komín s hrou umělého osvětlení v nočních hodinách a celkového uspořádání vegetačních prvků je však park sjednocen do jednoho logického celku.

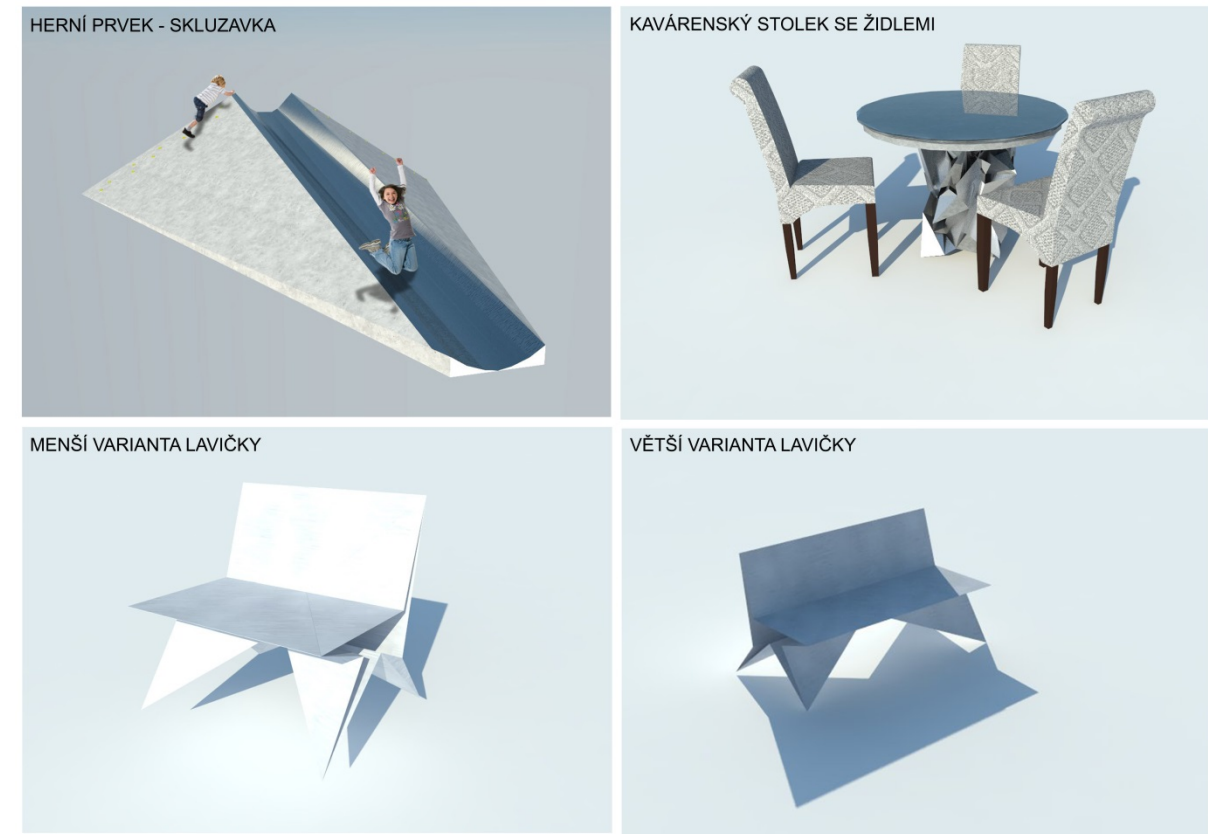

Obr. 73: Lokalizace míst s výhledem na tovární komín

Obr. 74: Z každé zóny parku se v určitém místě otevírá pohled na komín - nasvícené piktogramy informují návštěvníka o jeho poloze v rámci parku.

V rámci detailu je princip připomenutí historie lokality dále rozveden formou jednotlivých prvků a mobiliáře, stylisticky ztvárněných jako papírové skulptury. Někdy je tento princip zcela evidentní ve své doslovnosti, např. v případě herních prvků pro děti, jindy je pouze naznačen, tak jako v případě venkovních stolků snackbaru a kavárny (obr. 75).

Obr. 75: Navrhovaný mobiliář stylisticky ztvárněný jako papírové skulptury

6. DISKUSE

Fenomén městského parku, chápaného jako významný prvek zeleně v intravilánu města se svými tvůrčími principy, veřejnosti volně přístupný a sloužící především formám rekreace, je v současnosti již osvědčeným urbanistickým nástrojem ke zvýšení kvality života obyvatel. Vzhledem ke skutečnosti, že každé území si žádá individuální přístup jeho tvůrce, je téměř nemožné skutečně kvantifikovat přínosy návrhu před jeho realizací a konfrontací se skutečným městským životem. V literárním přehledu práce byly objasněny jisté principy práce s tímto typem veřejného prostoru nejen teoreticky, ale taktéž na příkladech známých existujících městských parků. Architektonická studie následně přináší konkrétní řešení revitalizace Papírenského parku v Plzni, přičemž částečně aplikuje užívané principy tvorby, zčásti však přináší invenci do řešení tohoto prostoru, vzhledem k vazbám na konkrétní lokalitu a město se všemi jeho sociálními, urbanistickými, historickými, demografickými a kulturními sounáležitostmi, které si žádají invenční přístup k plánování a navrhování.

Lokalita Papírenského parku je v současné době nevyužitým územím charakteru urbánních lad, zoufale volajícího po jeho opětovném navrácení organismu města a vnesením nového života nejen v doslovné formě znovu-oživení zelené oázy v metaforické architektonické poušti, především ale vtažením člověka do tohoto území a nabídnutím kýžených forem zábavy, relaxace, kulturního vyžití a ve svém celku kvalitního životního prostředí.

Návrh nové podoby Papírenského parku se nesnaží být druhým Millennium Parkem. Namísto toho se snaží nabídnout moderní, soudobé, přesto citlivé řešení parku, který je součástí jednoho z městských obvodů města Plzně a je tak s ním také nakládáno. Současně reaguje na těsnou dispoziční i historickou vazbu na bývalé Piettovy papírny a v náznaku přejímá industriální ráz tohoto celku. V kompozičním řešení vychází z myšlenky metaforického připomenutí historie této lokality, při současném vyřešení otázek provozu a dopravy v reakci nejen na existující vazby, ale též potenciál, který nabízí plánovaná stavba multifunkčního komplexu na území bývalé továrny.

V celkovém měřítku však návrh poskytuje celistvě řešený prostor městského parku s jeho dílčími vrstevnatými složkami a komplexně plánovaného konceptu, nabízejícím šanci na nový život této lokality.

7. ZÁVĚR

Diplomní projekt městského parku s konkrétním projektem revitalizace Papírenského parku v Plzni na úrovni architektonické studie je prací, týkající se konkrétního řešení existujícího urbánního prostoru. Práce nejprve přichází s rešerší (Literární přehled), kde připomíná zaužívané či osvědčené postupy při tvorbě městského parku a je jakýmsi stručným shrnutím nejpodstatnějších informací, se kterými je potřeba pracovat. Následně se již věnuje konkrétnímu území Papírenského parku, přičemž ve své architektonické studii přichází s postojem k řešení analýzami prošetřených charakteristik lokality a vazeb na širší území. V rámci širšího pohledu pracuje se současným systémem zeleně města a nabízí řešení k začlenění parku do tohoto systému. Taktéž přichází s postojem k otázce, jak naložit s nevyužívaným prostorem v intravilánu města, majícím značný potenciál.

Zcela logicky se staví k problematice dopravních a provozních sounáležitostí umožněním dostupnosti lokality v místě předpokládaných důležitých provozních tahů, též ale vybudováním jednoduchého okružního systému pěšin k naplnění jedné z podstat veřejného městského parku coby lokality k rekreaci obyvatel a návštěvníků. V návaznosti na dopravní problematiku návrh počítá s adekvátním dopravním obslužením vznikajícího komplexu, který klade zvýšené požadavky na kapacitu území.

Reaguje na potřeby obyvatel vnesením chybějících, nebo v malé míře zastoupených funkcí a vybavenosti území, přičemž vytváří prostor přizpůsobený potřebám rozličných demografických skupin obyvatel.

Návrh též pracuje s přírodními sounáležitostmi místa a využívá současného potenciálu, především prostřednictvím využití a zobytnění stávajícího vodního prvku a ve formě doporučení též ve vazbě na přírodní podmínky a možnosti území z hlediska vegetace.

V těchto ohledech práce naplňuje své poslání diplomního projektu, vyjadřuje názory na práci s konkrétním prostorem, invenčně, přesto s jistou dávkou citlivosti a užívá tvůrčích principů jakožto nástrojů k zhodnocení lokality vysokého potenciálu, jenž doposud není naplněn.

8. SOUHRN

Práce se zabývá problematikou městského parku, přičemž přistupuje k danému tématu formou vypracování literární rešerše s představením principů a inspiračních podnětů a následné vypracování konkrétního projektu městského parku, a to ve formě architektonické studie představené pomocí autorského grafického vyjádření a přiloženého popisu tohoto návrhu. Práce má své těžiště především v návrhové části, kde přináší celistvý odborný pohled na řešení vybraného modelového území. V rámci návrhové části je složkou práce též analytický rozbor řešeného území a jeho následné zapracování do konceptu návrhu, přičemž je tato část vyjádřena nejen slovně, ale též grafickou formou.

RESUME

The subject of the thesis is to describe issues connected to theme of the urban park by presenting art and architectural principles and inspirations in retrieval part of the thesis and then to come with the unique proposal of the urban park on the example of the particular urban space. The core of the thesis is in the proposal, including the part of the analysis research, which could be helpfull tool for concept part of the proposal. The analysis part of the thesis is presented by graphic and word as well.

KLÍČOVÁ SLOVA

Městský park, veřejný prostor, město

KEY WORDS

Urban park, public space, city

9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

CANTOR, Steven. Contemporary Trends in Landscape Architecture. New York: John Wiley & Sons, INC., 1997. ISBN 0-471-28791-1

DAMEC, Jiří. Teorie a vývoj zahradní architektury. Přednáška. Brno: MENDELU, 2011.

DAMEC, Jiří a WILHELMOVÁ, Dana. Zahrada a město: katalog výstavy : 16.09.-16.10.2015, Akademická zahrada ZF MENDELU v Lednici. V Brně: Ústav zahradní a krajinářské architektury, Zahradnická fakulta se sídlem v Lednici, Mendelova univerzita, 2015. ISBN 978-80-7509-312-7.

GEHL, Jan. Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství. Boskovice: Albert, 2000. ISBN 80-85834-79-0.

HODONICKÝ, Petr, 2003. Městský park v 21. století. Diplomová práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, Zahradnická fakulta, Ústav Zahradní a krajinářské architektury. Vedoucí práce Jiří Damec

HRŮZA, Jiří a ZAJÍC, Josef. Vývoj urbanismu I. díl. Praha: Vydavatelství ČVUT 2002, 186 s. ISBN 80-01-02551-9

JELLICOE, Geoffrey a Susan. JELLICOE. The landscape of man: shaping the environment from prehistory to the present day. 3rd ed., expanded and updated, Rev. and enl. ed. New York, N.Y.: Thames and Hudson, 1995. ISBN 0500278199.

PEJCHAL, Miloš, Pavel ŠIMEK. Metodika hodnocení dřevin pro potřeby památkové péče (koncept pro připomínkování odbornou veřejností). 1. vyd. Lednice: Mendelova univerzita v Brně, 2012

SÝKOROVÁ, Kateřina, 2013. Plzeňská papírna rodiny Piette. Diplomová práce. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra historie. Vedoucí práce Eva Mušková

VALTR, Pavel. Generel zeleně města Plzně I. etapa: Podklady a program. Plzeň: Krajská projektová organizace Stavoprojekt, 1982.

VYKYDAL, Miroslav. 100 let papírenského průmyslu v Plzni a Bukovci. Plzeň: Západočeské papírny 1969, 58 s.

WILHELMOVÁ, Dana. Teorie a vývoj zahradní architektury – 19. století. Přednáška. Brno: MENDELU, 2011.

Cité des sciences et de l'industrie. In: Wikipedie.cz [online]. 2016 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Cit%C3%A9_des_sciences_et_de_l%27industrie

Cité de la Musique. In: Wikipedia.org [online]. 2017 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Cit%C3%A9_de_la_Musique

Grande halle de la Villette. In: Wikipedia.org [online]. 2016 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Grande_halle_de_la_Villette

Chvojkovy lomy. In: Wikipedie.cz [online]. 2017 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Chvojkovy_lomy

La Géode. In: Wikipedie.cz [online]. 2016 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/La_G%C3%A9ode

Lurie Garden. In: Lurigarden.org [online]. 2017 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: <https://www.lurigarden.org/about/>

Millennium Park. In: Archiweb.cz [online]. 2010 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=654&>

Olympiapark (Munich). In: Wikipedia.org [online]. 2017 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Olympiapark_\(Munich\)#Olympic_Hall](https://en.wikipedia.org/wiki/Olympiapark_(Munich)#Olympic_Hall)

Olympic Village, Munich. In: Wikipedia.org [online]. 2017 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Olympic_Village,_Munich

Parc de la Villette. In: Wikipedia.org [online]. 2017 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Parc_de_la_Villette

Paříž 2012: Studijní materiál České zemědělské univerzity v Praze [online]. 2012 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: https://home.czu.cz/storage/59004_studijni%20material%20-%20paris_final.pdf

Philharmonie de Paris. In: Wikipedie.cz [online]. 2017 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Philharmonie_de_Paris

Plzeňská papírna. In: Rozhlas.cz [online]. 2011 [cit. 2017-05-4]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/plzen/publicistika/_zprava/945651

Plzeňský kraj: Investiční příležitosti v kraji. In: Mapy.kr-plzensky.cz [online]. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: http://mapy.kr-plzensky.cz/gis/investicni_prilezitosti/

Podnikání rodu Piette-Rivage. In: Historickaslechta.cz [online]. 2010 [cit. 2017-05-4]. Dostupné z: <http://www.historickaslechta.cz/podnikani-rodu-piette-rivage-id2009110007-2>

Staré mapy. In: Gis.plzen.eu [online]. Plzeň [cit. 2017-05-4] Dostupné z: <https://gis.plzen.eu/staremapy/>

Tiergarten (park). In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2014, 25. 4. 2017 [cit. 2017-04-25]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Tiergarten_\(park\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Tiergarten_(park))

Vila Piette, In: Pamatkovykatalog.cz [online]. 2015 [cit. 2017-05-4]. Dostupné z: <http://pamatkovykatalog.cz/?element=13935420&sequence=43211&page=1729&action=element&presenter=ElementsResults>

Zénith Paris. In: Wikipedia.org [online]. 2017 [cit. 2017-03-2]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Z%C3%A9nith_Paris

Z papírenské vily zbylo rumiště, In: Plzeňský deník.cz [online]. 2008 [cit. 2017-05-4]. Dostupné z: http://plzensky.denik.cz/zpravy_region/z-papirenske-vily-zbylo-rumiste20080721.html

10. PŘÍLOHY

Tabulka - Inventarizace dřevin